

Faiz arttı, peki şimdi ne olur?

Merkez Bankası'nın tarihi faiz artırımı, büyümeden kurlara, işsizlikten enflasyona her alanı etkileyecek. İşte faiz artırımının farklı alanlardaki olası sonuçları...

FAİZ:

1-1.5 puan artacak

BANKALAR bu maliyeti bir yerden çıkarmak zorunda. Bir iki ay içinde kredi faizleri yıllık 1 ila 1.5 puan artabilir. Mevduat faizlerinde de benzer yükseltiler yolunda. Burada bankalar arasındaki rekabet de öne çıkacak.

KUR:

2.10'un altına inmez

KARARLARIN ardından Türk Lirası'nda önemli bir değer kazancı yaşandı. Bu hareketin devam edeceği öngörülebiliyor. Tabii burada Fed'in alacağı kararlar da önemli. Fakat dolanım 2.10'un altına gelmesini beklemek fazla iyimserlik olur.

BÜYÜME:

Ne yüzde 7 doğru ne de yüzde 2

TÜRKİYE ekonomisi 2011 yılında yüzde 8.5 büyüdüğüne dünyanın dikkati 'Avrasya Kaplanı'na çevrilmişti. 2012'de bu rakam yüzde 2.2'ye kadar geriledi. 2013'te de büyüme rakamının yüzde 3.6 ile yüzde 4 arasında gelmesi bekleniyor. Bu yıl için ise ÖZP'deki tahmin yüzde 4. Bugün Türkiye'nin bu rakamı yakalaması oldukça zor. Tabii daha yavaş baş. Ne zaman ne olacağı belli olmaz. Ama yıl ortasına doğru geldikçe şartlar değişmezse büyüme rakamı kesinlikle revize edilecektir. Rakam öngörüsünde bulunmak için birçok veriyi beklemek lazım. Türkiye gibi gelişmekte olan bir ülkenin her yıl yüzde 7-8 büyümesi ne doğrudur ne de sürdürülebilir. Fakat yüzde 2'ler civarındaki bir büyüme de kesinlikle yeterli değil.

İŞSİZLİK:

Büyüme %5 olmazsa işsizlik artar

BİZİM gibi genç nüfusa sahip bir ekonomide işsizliğin yıl bazında azalması için büyüme rakamının yüzde 5 ve üzerinde gelmesi şart. Bunun altındaki her veri işsizliği de bir nebze yukarı çeker. Bu yıl için ekonomi yönetiminin tahmini yüzde 9.4. Fakat yıl sonunda çift haneli rakamı görmek kimseyi şaşırtmasın.

ENFLASYON:

Enflasyonda elimiz artık daha güçlü

ERDEM Başçı yönetiminde Merkez Bankası üç yılın enflasyon hedefini tutturamıyor. Fakat bu yıl tarih tekrarı etmeyebilir. Yaz aylarında ise okulların da tatil le girmesiyle birlikte enflasyonda bir gevşeme görülebilir. Yıl sonu için ise yüzde 6 seviyelerini görmek bu kararlar sonrasında artık mümkün.

BÜTÇE:

Şimşek'in kredibilitesi çok yüksek

EKONOMİDE her yavaşlama bütçe gelirlerinin azalması anlamına gelir. Bunun üzerinde bir de faiz giderlerindeki yükselişi ekleyelim. Bütçe açığında bir miktar yükseliş kimseyi şaşırtmasın. Fakat Maliye Bakanı Mehmet Şimşek her fırsatta disipline vurgu yapıyor. Bu alanda kredibilitesi de çok yüksek.

CARI AÇIK:

'Yumuşak karın' sorun çıkarmaz

CARI açığın en önemli nedeni dış ticaret açığı. Yükselen kurla iç talep azalırken, ihracatçının rekabet gücü yükseldi. Ortalık biraz daha sakinleşsin, dış ticaret için uygun bir ortam oluşacak. Geçen yıllarda yüzde 10'u bulan cari açığın GSYH'ye oranı bu yıl sonu yüzde 5'e gerilese kimse şaşırtmasın.

Fed para musluklarını kısmaya devam ediyor

ABD Merkez Bankası (Fed), ekonomiye destek amacıyla yürüttüğü ve aralık ayında 10 milyar dolar azaltarak aylık 75 milyar dolara indirdiği tahvil alm miktarını şubat ayında başlayarak 65 milyar dolara düşürme kararı aldı. Karar Komite üyelerinin oybirliğiyle alındı. Bu alımların 35 milyar dolarlık bölümü de konut kredisi tahvillerine aktarılacak. Komite elde edilecek olan anaparanın tekrar adı geçen tahvillere ve hazine bonolarına yatıracağı yönündeki politikaya devam edeceğini kaydetti. Öte yandan Fed, mevcut yüzde 6.7 düzeyinde bulunan işsizlik oranının yüzde 6.5'in üzerinde kaldığı ve uzun vadeli enflasyon oranının da yüzde 2'yi geçmediği süreçte yüzde 0.25 seviyelerinde bulunan "hedef faiz oranlarını" değiştirmeyeceği konusundaki görüşünü korudu.

Sanayici isyan etti

NEGATİF ETKİ YAPACAK

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdoğan Başçıoğlu**: TCMB'nin bugün aldığı kararlarla bir güven ve itibar kaybına uğradığı görüldü. Türkiye reel ekonomisi, kesinlikle yılın ilk döneminden fedakarlık yaparak bu dönemi götürecektir. Bu da büyümeye totalde negatif etki yapacaktır.

BU SENE ZOR GEÇECEK

İSTANBUL Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği (İHKİB) Başkanı Hikmet Tanrıverdi: MB kendini büyük öyunculuların eline bıraktı. Bu sene zor geçecek. Bir yandan yüksek faiz, öte yandan yüksek kur reel sektörü sıkıntıya sokacak. Faiz maliyeti artacak olan üretici KOBİ'leri zor günler bekliyor.

ARTIK VAZGEÇSİNLER

İSTANBUL Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği (İTHİB) Yönetim Kurulu Başkanı **İsmail Güllü**: Merkez Bankası başkanlarının, uzun süre baskı altında tuttuğu TL'ye, en ufak kerhalklıkta aşırı değer kazandırma politikasından vazgeçmesi gerekiyor.

MERKEZ BANKASI'NIN FAİZ ARTIŞI SADECE DOLARIN YÜKSELİŞİNİ DURDURDU

KREDİ FAİZİ DE ARTAR

**Faizdeki şok artış,
doları düşüremedi
ancak kredi faizlerini
bir kaç puan artıracak**

■ Merkez Bankası'nın faizleri artırması kredi ve mevduat faiz oranlarını hareketlendirdi. Bankalar kredi faizinde ilk etapta 0,7 ile 1,5 puan artışa gitti. Artışın daha yüksek olması bekleniyor.

■ FED kararını bekleyen piyasa dün Merkez'in faiz artırımını olumlu karşıladı. Ancak dolar önce düştü sonra karar öncesi kur 2,26'ya yükseldi. Siyasi istikrarsızlık kaygısının bunda rol oynadığı ifade ediliyor. **Erdoğan SÜZER ● 6**

KREDİLER PAHALANIR TASARRUF YÜKSELİR

Merkez Bankası'nın beklentilerin üzerine çıkarak faiz oranlarını 4,25-5,5 puan arası artırması bankaların kredi ve mevduat faizlerinde hareketliliğe yol açtı. Merkez Bankası'nın radikal faiz artırma kararı, tasarruf sahiplerine olumlu, krediye ihtiyaç duyan vatandaşlara ise olumsuz yansımaya başladı. Merkez'in faizleri yükseltmesinin hemen ardından özellikle küçük ve orta grup bankalar mevduat faizlerinde belirgin artışa gittiler. Bankalar bu yolla, belirsizlik ortamında mevduat kaybı riskinden kurtulmaya çalıştılar. Bankalar faiz artışı öncesi yüzde 9-10'larla tasarruf sahiplerinden mevduat topluyordu. Dün birçok banka büyük tutardaki tasarruflara yıllık yüzde 11,25 hatta yüzde 11,50'lerden mevduat faizi ödedi.

Aylık yüzde 1,25'e gitti

Kredi cephesinde de benzer artışlar yaşandı. Faiz artışı öncesinde aylık yüzde 1'lerle kredi veren bankalar faiz oranını yüzde 1,25'e çıkardı. Yüzde 1,25 faizle kredi dağıtan bankalar da bu oranı yüzde 1,30'un üzerine taşıdılar. Merkez Bankası'nın yeni faiz seviyelerine uyum sağlamaya çalışan

Erdoğan
SÜZER
ANKARA

bankalar kredilerde biraz daha temkinli hareket ettiler. Bankacıların doğru karar alabilmek için birbirlerini takip ettiğine işaret eden banka yöneticileri, kredi ve mevduatlardaki artışın 1,5 puanlara çıkabileceğini söylediler.

Maliyeti kurdan iyidir

Merkez Bankası'nın faiz kararını değerlendiren uzmanlar, Türkiye'nin ihtiyaçları olan döviz yüksek faiz ödeyerek yurtdışından çekme yoluna gittiğini ifade ettiler. Uzmanlar, "Ödenen faiz yüksek. Ancak ödenen bu bedel, döviz kurunun aşırı yükselmesi nedeniyle ülkenin ödediği bedelden daha düşük kalıyor. Çünkü yükselen döviz kurunun ülke ekonomisinde yol açtığı tahribat çok daha büyük oluyor. Döviz artınca üretim maliyetlerinden istihdama kadar birçok alanı vuruyor. Akaryakıt ürünlerinde yol açtığı zamlar nedeniyle enflasyonun yükselmesine yol açıyor" dediler.

Son dönemde kurda yaşanan aşırı yükseliş nedeniyle akaryakıtta gelen seri zamlarda geri adım yaşanıp yaşanmayacağı merak ediliyor. Son zamlarla benzin 5 liraya aşarken dizel 5 liraya yaklaşmıştı. Faiz artışıyla dolar kurunun 2,20'nin altında kalıcı seyir izlemesi halinde akaryakıt fiyatlarında indirim olacağı ifade edildi.

Akaryakıt ucuzlar mı?

Yüzde 10
Yeni bir hafta
vadeli repo ihale
faiz oranı.

Merkez Bankası'nın faizleri beklentilerin üzerinde artırması kredi ve mevduat faiz oranlarını hareketlendirdi. Banka faizlerinde 0,7 ila 1,5 puan artış bekleniyor

'Cep'te fiyat artmaz

iPhone kitlığı var

Distribütörlerin de Türkiye'ye sınırlı sayıda telefon getirdiğine dikkat çeken Erdemir "Fiskal almamak için ekonominin gidişatını analiz ediyorlar. Taksitlendime kalkanca 'elimizde kalır' korkusuyla çok az telefon getiriyorlar. Stoklar tükenmiş. Piyasada 50 bin adet olması gereken iPhone 5 ve 5s'ten sadece 10 bin civarında var" dedi.

Döviz kurlarının hızla yükselmesi sonrası yüzde 5 zam öngören tekno marketler, Merkez Bankası'nın aldığı son kararlar sonrası fiyat artırmaktan vazgeçti. Gold Teknoloji Pazarlama Müdürü Kılıncı Orhan Erdemir "Cihazların büyük kısmı ithal. Kurlara kayıtsız kalamayız. Ancak faizlerin yükselmesiyle kurlar inişe geçince cep telefonlarına zam yapmaya gerek kalmadı" dedi.

Beklenen talep yok

Erdemir ayrıca, 1 Şubat'ta taksitlerin ortadan kalkacak olması nedeniyle ocak ayının son haftası cep telefonlarında talep patlaması beklendiklerini ancak böyle bir ilginin olmadığını kaydetti. Erdemir şöyle devam etti: "Vatandaş ekonomik istikrar görmediği için telefon bile alamıyor. Kampanyaları umursamıyorlar. 2013 yılı Ocak ayına göre cep satışlarında yüzde 10 azalma yaşanıyor."

■ Murat GÜLDEREN/ İSTANBUL

Yeni zamlar bekliyoruz

Otomotiv Distribütörleri Derneği Genel Koordinatörü Hayri Erce, faizlerin de artınmasıyla tüm olumsuzlukların bir araya geldiğini söyledi. Kurdaki artışın 22 Mayıs 2013'te başladığını vurgulayan Erce, "Yüzde 30-35'lik artış yaşandı. Kredi kısıtlamaları ve ÖTV artışı iç pazarı ciddi şekilde etkileyecek."

Yüzde 20-30'luk gerileme bekliyoruz" dedi. Kur farkının henüz fiyatlara tam olarak yansımadağını ifade eden Erce, şöyle devam etti: "Ancak yarısı fiyatlara yansdı. Geri kalanı yavaş yavaş olacak. Dolayısıyla önümüzdeki dönemde yeni zamlar bekliyoruz."

■ Gökhan KARA/ İSTANBUL

DÜNYAYI DA ŞAŞIRTTI

Para Politikası Kurulu'nun güçlü faiz artırımını yurtdışında da geniş yankı buldu. Karar, dünyanın büyük haber ajansları ve gazetelerinin internet sitelerinde anlık duyuruldu. Associated Press, Türk Lirası'nın değerlendirilmesiyle yatırımcı sermayesinin Türkiye'ye çekilmesinin amaçlandığı ifade etti.

dedi. Dow Jones haber ajansı da Fed'in 'tapering' planı ve yerel politik gerginliklerin Türk piyasalarına sert bir darbe olduğunu hatırlattı. Financial Times ise Başçı'nın gelişen piyasalarda yarışabileceği domino etkisinin önüne geçtiğini duyurdu.

Sert bir darbe

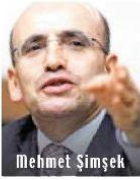
Reuters, "Bu adım, gelişen ülkelerdeki satış dalgasının etkilerini durdurma ve risk alma eğilimini yeniden artırmaya umudu yarattı"

BBC'nin resmi internet sitesinde yer alan haberde de bugüne kadar faiz artırımının ekonomiyeye zarar vereceği endişelerinden dolayı, TCMB'nin faiz artırımında yavaş hareket ettiği belirtildi.

'Büyüme negatif etkilenecek'

✓ Maliye Bakanı Mehmet Şimşek:

İnanıyorum ki yatırımcı kaygıları önemli ölçüde giderilmiştir. Eğer kredibiliteyi devam ettirmesek büyüme daha hızlı zayıflar. Büyümeye çok olumsuz yansımaya çökülmüştür.

Mehmet Şimşek

Maliyeten maliyet seçti

✓ **Bilkent Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Selin Sayek Böke:** Bu politika, kan akışını durdurmak için... Maliyetlerden maliyet seçiyoruz. Dövizin maliyeti çok yüksek olduğu için faiz maliyetiyle onu gidermeye çalışıyoruz.

✓ İstanbul Sanayi Odası Başkanı Erdal Bahçıvan:

Doğru zamanda doğru ve cesur kararlar alınmadı. Banka bir güven ve itibar kaybına uğradı. Kararla Türkiye ekonomisinin bu yılki büyümesine totalde negatif etki yapacaktır.

Erdal Bahçıvan

✓ **MÜSİAD:** Makro ekonomi açısından olumsuz bir tablo olmasına rağmen bu radikal değişikliği doğru bulmuyoruz. Umarız ülkemiz tekrar yüksek faiz, düşük kur sarmalına girmez. En kısa zamanda geri adım bekliyoruz.

✓ **CHP Genel Başkan Yardımcısı Faik Üztrak:** Fatura önce Türkiye'nin en büyük borçlusu olan

devlete çıkacaktır. Ayrıca daha az yatırım, daha düşük büyüme ve daha büyük işsizlik olarak da millete fatura edilecektir.

'Patron benim dedi'

✓ **İstanbul Hazırlayım ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği Başkanı Hikmet Tanrıverdi:** KOBİ'leri zor günler bekliyor. Hükmü sağduyuya hareket edip, özellikle üretici firmaları koruyacak kararları almamız bekliyoruz.

✓ **Türk Hava Kurumu Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ünsal Ban:** Merkez Bankası piyasalara kimin patron olduğunu gösterdi. Bu artırım ile döviz fiyatlarında aşağı yönlü bir hareket hızlanacak. Dolar 2 liraya doğru geçecek.

Faik Üztrak

Merkez Bankası eleştiriliyor

Geç kalınca fatura kabardı

Türkiye Müteahhitler Birliği Başkanı Emin Sazak faizin, karar gecikmeli alındığı için biraz yüksek olduğunu belirtirken, İHKİB Başkanı Hikmet Tanrıverdi de “Faiz kararı bir hafta önce alınmış olsa fatura bu kadar ağır olmazdı” dedi.

Ekonomist Mahfi Eğilmez, kredi faizlerinin yükselmesine neden olacağı için faiz artırımının bütün özel sektörü, özellikle de inşaat şirketlerini etkileyeceğini söyledi. Büyümenin yavaşlayacağı, işsizliğin de artacağı belirtiliyor. ■ 11. Sayfada

Reel sektör temsilcilerine göre kura zamanında müdahale olsaydı fatura bu kadar kabarmayacaktı

Gelgitin bedeli ağır

İSO Başkanı Bahçivan: Gelgit yaşanan TCMB, güven kaybına uğradı. Sanayiye, üretimi öne almayan bir büyüme modelini sürdürülebilir olmadığı bir kez daha ortaya çıktı. Karar, ekonominin bu yitki büyümesine negatif etki yapacak.

Türkiye Mütteahhitler Birliği Başkanı Sazak: Faiz kararı gecikmeli olduğu için biraz yüksek oldu. Karar, büyümeyi yavaşlatacak. Hem kur hem faizdeki artış nedeniyle harcamalar düşecek, bu da özel sektör yatırımlarını doğrudan etkileyecek.

İHKİB Başkanı Tanrıverdi: Merkez, 1 hafta önce müdahalede bulunsaydı ekonominin ödediği fatura bu kadar ağır olmazdı. Faizler tahminlerin çok üstünde yükseldi. Hem yüksek faiz hem yüksek kur reel sektörü ciddi sıkıntıya sokacak.

Ekonomi Servisi - Merkez Bankası'nın faizleri beklenmeyen bir şekilde yüksek oranlarda artırması piyasalarda deprem etkisi yarattı. Reel sektör temsilcileri Merkez'in piyasaya müdahale etmekte geç kaldığını ifade ederken; atılan adım özellikle yılın ilk yarısı için oluşan kaygıları gidermeye yetmedi.

Faizlerde gidilen sert artışa karşın, müdahalenin kurun makul seviyelere inmesinde yeterli olmayacağı endişesini dile getiren iş dünyası, yüksek faizin hammadde ve enerji maliyetlerinde neden olduğu artışın ardından; yüksek faizin de kredi maliyetlerini artırarak sanayi üzerine ek yük getireceğine dikkat çekiyor.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, bir hafta içinde birbirinden son derece

farklı kararlar alan Merkez Bankası'nın doğru zamanda doğru ve cesur kararlar almadığını belirterek **"Gelgit yaşanan Merkez Bankası, güven ve itibar kaybına uğradı. Alman kararların bedelini sanayi ödeyecek"** dedi. Bahçivan şöyle devam etti:

Son yıllarda ağırlıklı olarak dış borçlanmaya dayalı büyüdük. Cari açık verdik. Dış kaynak, yani döviz bitti. Döviz ihtiyacı doğdu ve sorunlar başladı.

Kıscacı Türkiye'nin temel sorunu; sanayi üretiminden kaynaklanan bir üretim modelinin oluşturulmaması. Belki bu kararlar, reel sektör açısından bir fiyât istikrarı sağlayacak.

Fakat Türkiye reel ekonomisi, kesinlikle yılın ilk döneminde sanayi büyümesinden, üretim büyümesinden, is-

tihtam büyümesinden ve yatırım büyümesinden fedakârlık yaparak bu dönemi götürecektir.

Faturayı KOBİ'ler ödeyecek

İstanbul Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği (İHKİB) Başkanı **Hikmet Tanrıverdi** de Merkez piyasaya zamanında müdahale etseydi sorunun bu kadar kronikleşmeyeceğine dikkat çekti. Tanrıverdi şunları söyledi: Faiz artırımının yaraya ne kadar merhem olacağı belli değil.

Bu sene zor geçecek. Merkez Bankası 1 hafta önce yani 21 Ocak'ta yaptığı toplantıda müdahalede bulunsaydı Türkiye ekonomisinin ödediği fatura bu kadar ağır olmazdı. Faiz oranları beklentilerin çok üzerinde yükseldi.

Merkez Bankası'nın faizi 10-12 olursa KOBİ'lerin kullandığı faiz 20'nin üzerinde olur. Bir yandan yüksek faiz, öte yandan yüksek kur reel sektörü ciddi sıkıntıya sokacak.

Gecikmeli olduğu için yüksek

Türkiye Mütteahhitler Birliği Başkanı **Emin Sazak** ise, Merkez Bankası'nın faiz artırımının gecikmeli olmasına karşın doğru bir karar olduğunu söyledi. Sazak, **"Gecikmeli olduğu için de biraz yüksek oldu"** dedi.

Faiz yükselişinin büyümeyi yavaşlatıcı bir etki yapacağına işaret eden Sazak, hem kur hem faizdeki artış nedeniyle harcamaların düşeceğini bunun da özel sektör yatırımlarını doğrudan etkileyeceğini söyledi.

BUNDAN SONRA NE OLACAK?

Siyasi gelişmeler ve ABD Merkez Bankası'nın kararları nedeniyle piyasa şartlarının daha kötüye gimeyeceği varsayımı altında faiz artırımının 6 etkisinden söz edilebilir.

1. Borsa yeniden çekici hale gelecek.

2. TL değer kazanacak.

3. Türkiye'nin risk priminde (CDS priminde) gerileme ortaya çıkacak.

4. Faizlerdeki artış nedeniyle Hazine iç borçlanmasında ve özel kesim borçlanmasında maliyet artışları yaşanacak.

5. Kredi faizlerinin artması sonucu kredi kullanımında yaşanacak düşüş, yatırımları ve dolayısıyla büyümeyi düşürecek.

6. Faiz artışı eğer mevduata da yansır tasarrufları artırıp tüketimi dolayısıyla iç talebi düşürecek. Bunun büyümeye olumsuz, cari açığın düşürülmesine olumlu etkisi olacak.

Ekonomist **Mahfi Eğilmez**, "Bu yıl GSYH'nin yüzde 25'i oranında dış kaynak kullanım ihtiyacı olan Türkiye ekonomisi için riskleri düşük tutabilmek hayati önem taşıyor. Merkez Bankası'nın faizleri artırması bankaların hem mevduat hem de kredi faizlerinin de artmasına yol açacak. İşin en maliyetli yanı da bu gelişme olacak. Bütün özel kesim şirketlerini etkileyecek olan bu gelişme en çok da sıkıntıya girmeye başlamış olan inşaat sektörünü vuracak gibi görünüyor" yorumunda bulundu.

Anadolu Holding Yönetim Kurulu Başkanı **Tuncay Özilhan** "Kredi faizleri artacak, böylece sanayi üzerine ilave yük gelecek. İkinci olarak, kurun bu seviyelere gelmesi hammadde ve enerji fiyatlarını artıracak. Sanayi önümüzdeki 3-6 ay olumsuzlukları daha fazla hissedebilir. Enflasyon da bir miktar artacak, büyüme hızı yavaşlayacak, bunların ardından işsizlik de gündeme gelecektir. Yüksek faiz artı kur etkisiyle bazı firmalar talep düşüğe işçi çıkarma yoluna gidebilir."

Reel sektör 'şok'a tepkili!

Merkez Bankası'nın şok faiz artışı da dövizdeki gidişatı durdurmaya yetmedi. Kararın ardından 2.16'lari gören dolar günü 2.25'ten tamamladı.

Sert faiz artışından kaygı duyan iş dünyası, KOBİ'lerin finansman maliyetinin yükseleceğine, ihracat hedefini tutturmanın da zorlaşacağına dikkat çekti.

Merkez Bankası'nın güven kaybına uğradığını savunan sanayiciler, radikal adımdan ziyade daha yumuşak bir geçişi doğru bulduklarını vurguladı.

Merkez Bankası'nın 'olağanüstü' faiz artırımının ardından sert düşen dolar, dün gün içinde tekrar ivme kazandı. Faizlerin yükseltilmesinden sonra 2.1619'a kadar gerileyen dolar/TL öğleden sonra 2.32 ile PPK toplantısı önceki seviyesine ulaştı. Akşama doğru 2.30'un altına gevşeyen dolar günü 2.25'ten kapattı. Artışın etkisi borsa cephesinde de negatif hissedildi. Sabah yüzde 1.94 artış ile açılan BIST 100 Endeksi günü yüzde 2.29 kayıpla 62088 puandan tamamladı. Bankacılık endeksindeki kayıp ise yüzde 4.92 oldu.

Sert faiz artırımını iş dünyasını da endişelendirdi. Daha yumuşak bir geçişi savunan işadamları, artık KOBİ'lerin finansman maliyetinin oldukça yükseleceğine, hatta yüzde 20'ye yaklaşacağına dikkat çekti. Bankanın 'agresif' adımının ardından ihracat hedeflerinin de zora girdiği dile getirildi. Ancak açık kapı bırakmayı ihmal etmeyen iş dünyası temsilcileri, faiz artışının Fed kararlarına rağmen dövizi kontrol edebilecek etki oluşturmada, ekonominin yeni bir başlangıç yapacağını vurguladı. >> 6'da

Dolar inişli çıkışlı bir gün geçirdi

BIST'te sert düşüş yaşandı

'KOBİ KREDİ FAİZİ YÜZDE 20'Yİ GEÇER' İDDİASI

> **İSO Başkanı Erdal Bahçivan:** Merkez Bankası güven ve itibar kaybına uğradı. Ekonomik gerçekler, doğru zamanda doğru ve cesur kararlar vermenin ne kadar önemli olduğunu bir kere daha gösterdi.

> **TİM Başkanı Mehmet Büyükekşi:** Bu artışın kurların ve piyasanın daha istikrarlı olmasının yolunun açıldığını düşünüyoruz.

> **İTHİB Başkanı İsmail Güllü:** Yüksek faizin ve kurdaki oynaklığın bedelini reel kesim ödüyor. Orta vadede ihracat hedefini tutturmak, artık büyük başarı olur.

> **İHKİB Başkanı Hikmet Tanrıverdi:**

Merkez Bankası'nın faizi 10-12 olursa KOBİ'lerin kullandığı faiz 20'nin üzerinde olur. Üretici KOBİ'leri zor günler bekliyor.

> **IDDMİB Başkanı Tahsin Öztiryaki:** Bu hareketlerin biraz daha yavaş olması lazım. Şimdi ihracatçılar olarak nasıl bir tavır alacağımızı bilmiyoruz.

> **MÜSİAD:** Bu radikal değişikliği doğru bulmuyoruz. Hükümet, KOBİ'leri destekleyecek, istihdamı ve büyümeyi artıracak ek tedbirleri acilen almalıdır.

MB'NİN KARARI DÜNYADA DA YANKI BULDU

Merkez Bankası'nın sert adımı dünya basınında geniş yankı buldu. New York Times, "Bu Türk Lirası'ndaki değer kaybının önüne geçmek adına önemli bir adım. Ancak uluslararası yatırımcılar, memnun edip etmeyeceği ve bankanın güvenilirliğini geri kazanıp kazanmayacağı henüz belli değil" ifadesini kullandı. Reuters, "Türkiye, sert faiz artışıyla herkesi şaşırttı" başlığını tercih etti. Financial Times da haberinde "Türkiye

Merkez Bankası, bu gece hayal kırıklığı yaratmadı. 425 baz puan faiz artışına gitti. Merkez Bankası Başkanı Erdem Başçı, gelişen piyasalarda yaşanabilecek domino etkisinin önüne geçti. Finansal dengeyi sağlamak adına atılmış agresif ve güvenilir bir adım" ifadelerini kullandı. Business Insider'ın haberinde de karar için "Türkiye'den dev faiz artışı geldi. Ekonomistler bu denli bir faiz artışı gelmesini beklemiyordu" yorumu yapıldı.

TL'nin kazancını Fed toplantısı gölgeledi, faiz yeni dengede

TCMB büyük sürpriz imza attı ve faizde sert bir artış hamlesi yaptı. Karar hemen etkisini gösterdi. Yabancı satışı dolar/TL'yi 2.16 TL'ye çekti. Pozisyon kapatan yerli alıma geçti. Akşam ise Fed toplantısı küresel satış rüzgarı estirdi.

BORSA/FİNANS SERVİSİ

Merkez Bankası Para Politikası Kurulu'nun sert faiz artırımını tüm piyasalarda yankı buldu. TL dön gelisen ülke piyasalarında ise iyi performans gösteren ülke oldu. Gelişen ülke piyasalarında yüzde 2'lik değer kaybına karşı TL'nin kaybı yüzde 0.5'in altında kaldı. Faiz kararının açıklanmasıyla açık olan Asya piyasalarında dolar/TL'de yabancı satışı geldi ve kur 2.16 TL'ye indi. Düşük kuru pozisyon kapattıkları için fırsat bulan yerli şirketlerin alımları yine yükselişi getirdi. Fed toplantısı yaklaşık 4 saat risk almak istemeyen yabancı yatırımcıların yeni gelişen piyasalarda olduğu gibi Türk varlıklarında sattu. Buna rağmen Kapalıçarşı'da dolar/TL bir önceki kapanışının altında 2.2580

TL'den günü tamamladı. Bu arada MB'nin faiz kararını hem mevduatı hem de kredi faizinde dengeyi daha yakından bir noktaya taşıyor.

Mevduat %11, KOBİ'de %15 konusuluyor
Merkez Bankası'nın faiz artımı mevduat ve kredide de fiyatlamaları değiştiriyor. Bankacılar, kararın etkisini önce mevduatta gözlemlediklerini kaydederek şimdiki tek hanede olan mevduat faizlerinin ilk etapta yüzde 11'e çıkmasını bekliyorlar. Bazı bankacılar, şimdiki mevduatta yüzde 12'leri konsanlarında olduğunu kaydediyor.

Kredi faizlerine ise bu işin çok hafif de olsa gecikmeli yansımaları bekleniyor. Çünkü dünden itibaren mevduatını yeni oranlarla fiyatla-

ken KOBİ, esnaf ve ticari de fiyatlandırmaları yapmasından 1 haftayı bulabileceği kaydediliyor. Fiyatlamada en iyi KOBİ'nin faizinin en az mevduat +2-2.5 puan olacaktır artıran bir bankacı, "Hem faiz artışı hem de şimdiki kadarki kur artışının negatif etkilerini hissedecek firmalar içinde 0.5-1 puanlık bir ek maliyet olacaktır" dedi.

En az konut kredisi faizleri etkilendir

Kredi cephesinde faiz artışıdan en çok etkilenecek kesim ise tüketici kredileri olacaktır. Çünkü BDDK tüketici kredisinde de risk ağırlıklı olarak artışın zaten artan maliyetleri bir başka bankacı da "Tüketici tara-

faında faiz maliyetlerini pozitif etkileyecek, capraz satışı etkisi de artık eskisi kadar yüksek değil" uyarısını yapıyor. Merkez Bankası'nın artışı adımı hem ekonomik hem de siyasi denge yeniden oluşturulmuş gibi algılanıyor. Ancak bankacılar da "Adımdan kısa vadeli faizler daha çok etkilenecek. Dolayısıyla uzun vadeli verim konut kredisi faizlerinde etkisi nispeten daha minimal bilecektir" yorumunu yapıyor.

Piyasalarla son dönemde yaşanan dalgalanmalardan özellikle yurtdışından alarak makine yatırımları yapan KOBİ'den daha büyük ticari işletmelerin etkileneceğini kaydeden bir başka bankacı da "İhracatçı firmaların da problem yaşanmasını beklemiyoruz. Çünkü kredi de ödemesi de

döviz. Ama iç piyasa ağırlıklı makine alımında dövize yurtdışından yapılan alımın geliri TL cinsinden olan bazı firmaların kur yükselişinden negatif etkilenmesini bekliyoruz. Nitekim bugün döviz piyasasında da yabancı yatırımcılar sattı ama kuru düşük bulan yerli pozisyon kapattıkları için alıma geçti" dergelemediğini yapıyor.

Dünya basını kararın sayfalarına taşıdı

Merkez'in sert artımı dünya basınında da yankı buldu. New York Times, "Bu Türk Lirası'ndaki değer kaybının önüne geçmek adına önemli bir adım. Ancak bankanın güvenilirliğini geri kazanıp kazanmayacağı henüz belli değil" ifadesini kullandı. Reuters haber ajansı, "TCMB, aldığı sert faiz artışıyla piyasayı herkesi şaşırttı. Bu adım, gelişen ülkelerdeki satış dalgasını durdurmak için önemli bir adım" dedi. Financial Times, TCMB'nin gelişen piyasalarda yaşanabilecek domino etkisini önüne geçtiğini, finansal dengeyi sağlamak adına atılmış agresif ve güvenilir bir adım" attığını yazdı.

Uzmanlar farklı yorumladı

Merkez Bankası, gelişen ülkelere döviz risk istihabının azalması ve içerideki siyasi gerginliğin tetiklediği kur ve enflasyon artışını kontrol altına alabilmek için para politikasında güçlü bir sıkılaştırmaya giderken, operasyonel çerçevede sadeleştirdi ve temel fonlarının yüzde 10'a yükseltildi haftalık repo faizinden yapılabileceğini açıkladı. Analistler durumu farklı yorumladı.

Faiz artırımını kırılabilirliği azaltabilir

Kredi derecelendirme kuruluşu Fitch, TCMB'nin faiz artırımının Türkiye'nin sermaye hareketlerine karşı kırılabilirliğini; lira ve rezervler üzerindeki baskıyı azaltabileceğini söyledi. Fitch'ten yapılan açıklamada sunular şöyleydi: "Faiz artırımını iç talebi azaltacak; ekonomide sert iniş kaygılarını yeniden gündeme getirebilir. Yüksek faizler borç geri ödemelerini zorlaştırabilir ve büyümeyi azaltabilir, bu da bankaların aktif kalitesini zayıflatır. Daha yüksek faiz oranları, mevduatlarla kredilere göre daha hızlı yeniden fiyatlamaya gidilmesi ve kısa dönemli fonlama maliyetlerini yukarı çekmesi nedeniyle marjlarla baskı yaratabilir. Daha istikrarlı TL, bankaların kambiyo risklerini azaltacaktır. Sert faiz artırmaları TCMB'nin bağımsızlığı ve kredibilitesine olan güveni pekiştirir."

Riski kapsayacak bütümlü hamle

Anadolubank Genel Müdür Yardımcısı Recep Atakan, MB'nin ekonomik riskin tamamını kapsayacak kadar büyük bir adım attığını belirtti. Atakan, "Merkez Bankası kendisine yeni bir konfor alan oluşturdu. Bu dönemde ciğasta hem ekonomik hem siyasi nedenle etkiliydi. Merkez Bankası ekonomik önlemleri son derece kuvvetli bir barut atarak aldı" dedi.

JP Morgan tavsiye değiştirdi

JP Morgan yayınladığı raporda Türkiye için tavsiyesini 8 Ocak tarihinden bu yana "ağırlıklı olarak" olarak koruduğunu, TCMB'nin dün yaptığı beklentilerin üzerinde faiz artırımını 2014 yılında GSYH büyüme oranında yavaşlamanın siddetini artıracağını ve 2015'de güçlü toparlanma yaşanmasını daha az olası hale getirdiğini vurguladı.

Lira için pozitif bir karar

Danske Bank'tan yapılan açıklamada, kararın lira için net bir şekilde pozitif olduğunu ancak TCMB'nin bu sıkılaştırmaları ve politik belirsizlik reseyon riski yaratmış ifade edildi. Banka, "Türkiye'de büyüme bir süreden bu yana zayıf ve politik belirsizlikte son 6-8 ayda yaşanan keskin artışın özellikle yabancı güveni üzerinde negatif etkisi var" değerlendirildiğini belirtti.

Hicbir şey bedelsiz değil

TD Securities'in Londra merkezinden Kemal Gelişen Piyasalar Stratejisti Christian Maggio, "Piyasalar şu ana kadar Merkez Bankası'nın kararını memnuniyetle karşıladı. Fakat hiçbir şey bedelsiz değil. Merkez Bankası faiz artırım kararını uzun vadede düşük ekonomik büyüme nedeniyle neden olabilir. Önümüzdeki aylarda doların hala 2.20-2.30 lira seviyesinde seyredebileceğini düşünüyoruz" diye konuştu.

TCMB doğru olanı yapıyor

Standartbank Gelişen Piyasalar Başekonomisti Timothy Ash, TCMB'nin "iyi ve uzun zamandır çekimlibir karar" olarak nitelendirildiğini artırım hamlesine ilgili "Merkez Bankası doğru olanı yapıyor. Baseline'de dolar/TL'de aşırı, Merkez Bankası'nın geçen yıl sari ettiği iyi normalleşme yolunda ilerlediğini, değişen küresel ortamını yansıtan şekilde daha geleneksel politika duruşuna doğru ilerlediğini anlattı.

TL güvenli liman haline geldi

Global Menkul Değerler Stratejisti Gökhan Uskuy, "Türk Lirası, yurtdışında FED'in çıkış sürecinin yapılarak süreç ve içeride seçilmeye yönelik belirsizliğe rağmen artı güvenli bir liman haline geldi. Önümüzdeki dönemde sıcak parayan piyasaya yeniden giriş yapmasını beklediğimizden cari açık olmasının öngörülmüyor" şeklinde konuştu.

Mevduat ve kredi faizleri artacak

Garanti Yatırım Stratejisti Tufan Cömert, faiz artırımını ortalamaya piyasa beklentisinin çok üzerinde olduğunu belirtti, bunun Türk Lirası için olumsuz olacağını söyledi. Faizlerde sadeleşme olmasının da yine olumlu algılanacak bir gelişme olduğunu dikkati ceken Cömert, "TCMB'nin bu denli güçlü bir artırım yapması ve yukarı tarafta da güçlü koruyucu önlemlerle muhtemelen uzun bir süre faiz artırımını konusunu gündeme getirmeyecektir" dedi.

Hükümet ekonomisi desteklemeli

Kapital Ekonomisi Gelişmekte Olan Piyasalar Başekonomisti Neil Shearing finansal piyasalarda kayda değer bir gelişiminin gerçekleşmesi için TÜRK hükümetinin KOBİ kararlarını olumlu karşılaması gerektiği görüşünü dile getirenler, aksi bir durumda Türkiye'nin kırılacağı yansınan devam edeceğini ispat etti. Shearing, cari açığın ve dış borç yükünün Türkiye'nin hala önemli sorunları arasında olduğunu dikkati çekti.

Gelişen piyasalar %5 reel faiz ödemeli!

Reuters'a konuşan Londra'daki üst düzey bir bankacı, "Gelişen piyasalar yeni dönemde fon akışlarından yararlanabilmek için en az yüzde 5 reel faiz ödemeli" dedi. Gelişen ülkelerin faizlerinin TL'nin desteğini azalttığı bir

dönemde yeterli olmadığını iddia eden bankacı, "Beklenen getiri ile sağlanan getiri uyuşana kadar TL değer kaybetmeye devam edecek" görüşünü savundu. Türkiye'de reel faiz yüzde 3-3.5 civarında.

Güney Afrika'nın kararını beğenmediler

Güney Afrika Merkez Bankası (SARB), faiz oranlarını 50 baz puan artırarak yüzde 5.50'ye çıkardı. Piyasalarda beklenti faiz oranlarında değişiklik olmayacağı yönündeydi. Merkez Bankası Başkanı Gill Marcus, faiz

kararınımların Türkiye'nin artırımından etkileneceklerini söyledi. Analistler bankanın kararını yeterli bulmadı. Bu da gelişen piyasalar satış getiren başka bir unsur oldu.

Olumlu hava çabuk dağıldı

Merkez Bankası güçlü bir parasal sıkılaştırmaya gitti ve politika çerçevesini sadeleştirdi. TCMB'nin önceki geceki olağanüstü FPK toplantısında, haftalık repo faizinin kullanılacağı politika faizi yüzde 4.5'tan yüzde 10'a ve geçici borçlanma faizi olan marjinal faiz oranı yüzde 7.75 seviyesine yüzde 12'ye yükseltildi. Dolayısıyla temel fonlama faizi 22.5 baz puan artırmış oldu.

Piyasalar ilk anda olumlu bir tepki verirken, gelen farklı yorumları kazanımları geri verdi. Kararla birlikte dolar güne 2.1635 TL, euro da 2.99 TL seviyelerinde başladı. BIST 100 endeksi tepki olarak yüzde 2'ye yakın primle başladığı günde, bileşik faizlerde yüzde 10.70 seviyelerinde bir hareket sergiledi. Günün ilerleyen saatlerinde ise tablo yavaş yavaş değişti. 2.16 seviyelerinde yoğun kurumsal talep gelen dolar tekrar 2.31'i gördü. Benzer hareket BIST 100 endeksinde de gözlemlendi. Güne yüzde 2'ye yakın primle başlayan Borsa İstanbul'da son gelişimle birlikte ve karlılık açısından yeni bir riski gündeme getiriyor olması ve bankacılık hisseleri üzerinde baskı yaratacağı endişesiyle ekisiye döndü. Dününü ve günü yüzde 2.29 kayıp ve 1455 puan düşüşle 62.088 seviyesinde kapandı.

CDS'ler gitti-geldi

Öte yandan Türkiye'nin bes yıl vadeli borcunu iflasa karşı sigortalamanın maliyeti, TCMB'nin sert faiz artışlarına gitmesinin ardından dört üç haftanın en düşük seviyesine olan 233 baz puana geriledikten sonra tekrar 257 baz puana astı.

'KOBİ'ler zorlanır ihracat hedefi tutmaz'

KOBİ'lerin en az yüzde 20 faizle kredi kullanabileceği için zor duruma düşeceğini ifade eden iş adamları, ihracat hedeflerini tutturmanın artık başarı savunuyorlar.

Sercan AKINCI İSTANBUL

Merkez Bankası'nın faiz oranlarında yaptığı artırım iş dünyasının endişelerini artırdı. Yapılan faiz artırımının daha yavaş bir sistemde gerçekleştirilmesi gerektiğine dikkat eden iş dünyası temsilcileri, KOBİ'lere bundan sonra yüzde 20 faizle kredi verileceğini savunuyor. Faiz artırımından ihracat hedeflerinin tutturmasını büyük başarı olacağını savunan işadamlarına, buna karşın faiz artırımının FED kararlarına rağmen döviz kontrol edilebilecek etkisiz olmasında ekonominin yeni bir başlangıç yapacağı görüşünde. Yatırım konusunda da değerlendirilmeden alınan konut satışına yönelik olacağını belirtiyor.

İHİB Başkanı İSMAIL GÜLİE

Faiz silahını erileyen Merkez Bankası, beklenenden üstünde bir faiz artırımını yaptı. Merkez Bankası'nın reel kesim için daha cesur kararlar almaması gerekiyor. Gelenin noktada, hem yüksek faiz hem de döviz kurlarındaki oynaklığın bedelini reel kesim ödüyor. Mevcut şartlarda orta vadede ihracat hedeflerini ıtturmak, artık büyük başarı olur.

İHKİB Başkanı HÜKMET TANIRVERDİ

Bu sene zor geçecek. Merkez Bankası'nın faizi 10-12 olursa KOBİ'lerin kullandığı faiz 20'nin üzerinde olur. Bir yandan yüksek faiz, öte yandan yüksek kur reel sektörü ciddi sıkıntıya sokacak. Faiz maliyeti ciddi oranda artacak olan üretici KOBİ'leri zor günler bekliyor.

TİM Başkanı MEHMET BÜYÜKÖZEL

Bu faiz artışı ile birlikte kurlarımız ve piyasamız daha dengeli ve istikrarlı olmasını yolun açıldığını düşünüyorum. Bununla beraber, FED'in başlattığı bu calkantılı ortam ve ölçeklendirilmiş döviz alımına altı ay kadar devam etmeye bekliyoruz. Merkez Bankası'nın daha zamanında, daha pro-aktif adımlar atması sürdürmesini bekliyoruz.

İDDİM Başkanı TAHSİN ÖZTIRYAKI

Bu hareketlerin biraz daha yavaş bir sistem içinde olması lazım. Şimdi ihracatçı olarak nasıl bir tavır alacağımızı bilmiyoruz. Ben fiyatlarda değişikliği yapılması için talimat vermişim, şimdi ne yapacağımızı düşünmeye başladık.

ASKON Başkanı MUSTAFA KOCA

"Bu çok kararlar FED kararlarına rağmen döviz kontrol edilebilecek etkisiz olmasına ekonomiden bir bezak oluşturma ve yeniden bir başlangıç yapacaktır. Umarız ki o zamana kadar siyasi kargaşa konusunda biraz daha mesafe alınır ve Merkez Bankası da daha rahat hareket edecek hale gelir"

TGSD Başkan Yard. HADI KARASU

Türkiye'nin dengeleri, mali politikası ve ihracat anlamında bakıldığında yapılması gerekirdi ama bugünkü konjonktürde artık bazı dengelerin değişmiş olması nedeniyle yeni bir kurgu yapıyor diye düşünüyorum.

İSTİB Başkanı ALİ KOZUÇ

Bu faiz artırımında reel sektörün kredi maliyetlerini artıracak, ama piyasalar da rahatlatacak. Piyasalar 30 Mart'ta yapılacak seçim kadar net bir yol haritası çizdi. Türkiye'nin ekonomik durumunu değerlendiren, konsularımıza, ticaret yaptığımız ülkelere ve dünyaya bakmayı ihmal etmeyelim.

TÜRKONFED Başkanı SÜLEYMAN ONAÇ

Büyümenin etkileneceği yeni dönemde KOBİ'lerimizi zor günler bekliyor. Küresel konjonktürdeki sıkıntılarını ihracatı olumsuz etkileyeceği bu dönemde KOBİ'ler şimdiden iç talebin düşmesi riski ile karşı karşıya. Ümidimiz faiz oranlarındaki artışın ekonomiyi istikrar getirmesi ve siyasi tansiyonun artık düşmesi

Merkez Bankası bu işi götürüyor

Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, Merkez Bankası'nın (TCMB) aldığı faiz artırım kararının büyüme çok olumsuz yansıyacağını düşünmediğini

ve büyüme konusunda revizyon için erken olduğunu söyledi. CNBC-e/NTV'nin canlı yayında sorularını yanıtlayan Şimşek, "Büyümeye ilişkin aşağı yönlü riskler var. Son dönemdeki siyasi gelişmeler, devam eden siyasi gerginlik ve parasal sıkılaştırma etkisiyle büyüme yavaşlayacak, açık konusayım" dedi. Preşnsi olarak Merkez Bankası'nın kararlarıyla ilgili yorum yapmadığını ve Merkez Bankası'nın bağımsız olduğunu kaydeden Şimşek, şöyle konuştu: "Burada önemli olan şey Merkez Bankası'nın kredibilitesi. Küresel ekonomide oldukça sıkıntılı günlerin yaşandığı bir dönemde Merkez Bankası bu işi götürüyor."

Geç müdahalenin acısı reel sektörden çıkar

Merkez Bankası'nın önceki gece beklenmeyen bir şekilde faiz artırımını uygulaması dün piyasalarda deprem etkisi yarattı. Piyasalardaki sıkıntının reel sektöre kısa zamanda yansığını ifade eden ekonomi çevreleri, "Merkez Bankası yangın büyüdüktan sonra olaya müdahale etti. Şimdi ise reel sektöre yansiyacak bu. Büyümede sıkıntı olacak" görüşünde

Merkez Bankası'nın faiz artırımını yorumlayan kimi çevreler Merkez'in piyasaya müdahale etmekte geç kaldığını ifade ederken piyasa önmündeki günlerin daha çok seye gebe olduğunu belirtiyor. Türkiye Genç İşadamları Derneği Başkanı Ali Yücelen ise, "Merkez Bankası 'orantısız' gücünden fazlasını kullandı" değerlendirmesini yaptı. **İstanbul Sanayi Odası** Başkanı **Erdal Bahçıvan** ise "Merkez Bankası'nın bir hafta içinde birbirinden son derece farklı kararlar almasını düşündürücü buluyoruz" dedi.

Yücelen, "Merkez Bankası dövizde müdahale etme konusunda geç kaldı. Bunun acısı reel sektörden çıkacaktır. Hayattan bir örnek vermek gerekirse Merkez Bankası bir sahilde oturuyor ve elinde olta var. Fakat bu olta hiç kullanılmıyor. Daha sonra aç kalınca denize dinamit atıyor. İşte faiz artırım kararını böyle yorumlamak gerekir. Gezi Parkı'nda polis orantısız güç kullandı diyordlardı ya. Bu ondan daha orantısız bir müdahale oldu. Fed'in parasal sıkılaştırmaya geçeceği önceden belliydi. Eğer bu alınan önlem Fed'in önmündeki günlerde parasal sıkılaştırmaya başlayacağıyla ilgiliyse bunu ayrı değerlendirmek lazım" diye konuştu.

Kısa zamanda etki edecek

Piyasalardaki sıkıntının reel sektöre kısa zamanda yansığını ifade eden Yücelen, "Merkez Bankası yangın büyüdüktan sonra olaya müdahale etti. Şimdi ise reel sektöre yansiyacak bu. Büyümede sıkıntı olacak. Firmalar zaten zor finanse ediyorlar kendilerini. Dövizin yıl sonunda yükseleceği belliydi. Müdahale o zamanlarda yapılsaydı şimdi bu kadar yüksek bir faiz artırımıyla karşılaşmazdık. Merkez Bankası'nın bu müdahalesi aşırı ve orantısızdır. Merkez Bankası Başkanı Başçı sene başındaki MB'nin öngörülebilirliği vurgusuna tamamen ters davrandı." diye konuştu.

İşler iyi gitmiyor

KOBİDER Başkanı Nurettin Özgeç Merkez Bankası'nın faiz kararının geç alınması bir karar olmadığını söyleyince dövizdeki artışı 17 Aralık operasyonuna bağladı. Özgeç, "Merkez Bankası'nın bu kararın geç alınması bir karar değil. Ama piyasaya kesin olumsuz yansiyacak. Doların ateşi bu şekilde alınmaz. Ciddi bir şekilde artan faiz

önemli. KOBİ'ler bu durumdan olumsuz etkilenecek. Reel sektörü son derece olumsuz günler bekliyor. Bizim göre merkez müdahalede geç kalmadı. 17 Aralık operasyonu ekonomiyi vurulmuş en büyük darbedir. 17 Aralık'ın sonucu olarak merkezden bir faiz artırımına gittiğini görüyoruz. Şirketlerin borçları vardı. Dışarıya iş yapanların dolarla borçları var. İnsanlar dolarla kira ödüyorlar. İşler zaten durgundu. Şu an işler piyasa için iyi gitmiyor" ifadelerini kullandı.

Gecikmeli olduğu için yüksek

Türkiye Müttehitler Birliği Başkanı Emin Sazak ise, Merkez Bankası'nın faiz artırımının biraz gecikmeli olmasına karşın doğru bir karar olduğunu söyledi. Sazak, "Gecikmeli olduğu için de biraz yüksek oldu" dedi.

Faiz yükselişinin büyümeyi yavaşlatıcı bir etki yapacağına işaret eden Sazak, "Bu faiz seviyesi yatırım ve işletme maliyetlerini artıracak. Hersek yatırım programını gözden geçirecek. Ama şu da bir gerçek zaten bir süre tüm yatırımcılar izleme modundaydı, bir süre daha bu devam edecek" ifadelerini kullandı.

Büyümenin ağırlığının kamu yatırımları ve tüketici harcamalarından kaynaklandığına dikkat çeken Sazak, hem kur hem faizdeki artış nedeniyle harcamaların düşeceğini bunun da özel sektör yatırımlarını doğrudan etkileyeceğini söyledi. "Kamu yatırımlarının sürüp sürmeyeceğini ise hep birlikte göreceğiz. Önmüde seçimler var, herhalde kamu yatırımları devam edecek" diye konuştu.

Yurtdışı müteahhlik sektörünün 2013 yılında bir rekora imza atarak 31 milyar dolarlık yeni iş bağladığını anlatan Sazak, "Yurtdışı, firmalarımız için hala cazip. Bu cazibenin önmündeki süreçte de devam edeceğini düşünüyorum. Ama önemli olan katma değeri yüksek işler alabilmemiz" dedi.

Merkez bankası 'gel-git'ler yaşıyor

İstanbul Sanayi Odası Başkanı **Erdal Bahçıvan** ise Merkez'in hamlesiyile ilgili olarak "Her zaman güvendiğimiz ve güvenimizi korumak istediğimiz Merkez Bankası'nın bir hafta içinde birbirinden son derece farklı kararlar almasını düşündürücü buluyoruz. Merkez Bankası'nın bugün aldığı kararlarla bir güven ve itibar kaybına uğradığı görülüyor. Merkez

Bankası'nın doğru zamanda doğru işler yaparak güvenini ve itibarını koruması gerektiğini hatırlatmak istiyoruz. Ekonomik gerçekler, doğru zamanda doğru ve cesur kararlar vermenin ne kadar önemli olduğunu bir kere daha göstermiştir. Ekonomide bugün gelinen nokta biz sanayicilerin her platformda söylediklerimizin ne kadar haklı gerçeklere dayandığını göstermektedir; sanayi, üretimi öne almayan bir büyüme modelinin sürdürülebilir olmadığı, alınan bu kararlarla ortaya çıkmıştır.

İşte görüyoruz; son yıllarda ağırlıklı olarak dış borçlanmaya dayalı büyüdük. Cari açık verdik. Dış kaynak, yani döviz bitti. Döviz ihtiyacı doğdu ve sorunlar başladı... Kısacası Türkiye'nin temel sorunu sanayi üretiminden kaynaklanan bir üretim modelinin oluşturulmamasıdır. Türkiye, artık kaynağını sanayiden ve üretimden alan bir büyüme modeli ile ilgili yapısal reformları gerçekleştirme noktasındadır.

Son olarak şunu söylemek isterim ki belki bu kararlar, reel sektör açısından bir fiyat istikrarı sağlayacak. Fakat Türkiye reel ekonomisi kesinlikle yılın ilk döneminde sanayi büyümesinden, üretim büyümesinden, istihdam büyümesinden ve yatırım büyümesinden fedakarlık yaparak bu dönemi götürecektir. Bu da Türkiye ekonomisinin bu yılki büyümesine totalde negatif etki yapacaktır" diye konuştu.

Aralık'ta yapsaydı...

İHKİB Başkanı Hikmet Tannverdi, yüksek faizlin faturasını üretici KOBİ'lerin ödeyeceğini söyledi.

Tannverdi, "Merkez Bankası yaptığı bu müdahaleyi değişik enstrümanlarla kararlı bir şekilde Aralık ayında uygulaysaydı sorun bu kadar kronikleşmezdi. Şimdi tüm dengeleri bozan kurla bu sorunu çözmeye çalışıyor. Aslında bugün geldiğimiz noktada finans piyasalarının istediği oldu. Ancak bunun da yaraya ne kadar merhem olacağı belli değil. Merkez Bankası kendini büyük oyuncuların eline bıraktı. Bundan sonra maalesef büyük oyuncular ne isterse onu yapmak zorunda olacak. Bu sene zor geçecek" dedi.

Doların kalbinin attığı Kapalıçarşı'da ise dolarda uzun vadede bir düşüş beklenmiyor. Kapalıçarşı Esnaf Derneği Başkanı Hasan Fırat, "Dolarla son günlerde ani bir yükseliş oldu. 2 lira 40 kuruşun sınırına dayandı dolar. Fakat ben dolardan ciddi anlamda düşmesini beklemiyorum. Buna bağlı olarak altın fiyatlarında da fiyatlar biraz geriledi. Çünkü karardan sonra çok inmeyecektir dolar. Dolar fiyatlarının bu durumu önmündeki günlerde petrolü de ciddi olarak etkileyecektir. Bu yaşadıklarımız daha doğum sancısı bile değil. Eğer dolar 2 lira 40 kuruşa yaklaşırsa kısa zaman içerisinde 2 lira 50 kuruşa da girecektir" dedi. ■ HM

İş dünyası karardan memnun değil

ISO Başkanı Bahçivan, faiz kararının bedelini sanayicinin ödeyeceğini, İHKİB Başkanı Tanrıverdi de, faturayı üretici KOBİ'lerin ödeyeceğini öne sürerken, TÜRKONFED Başkanı Onatça ise, "Ümidimiz, faiz oranlarındaki artışın ekonomiye istikrar getirmesi ve siyasi tansiyonun artık düşmesi" dedi.

İstanbul Sanayi Odası (ISO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) aldığı faiz artırma kararına ilişkin, doğru zamanda doğru ve cesur kararlar alınmadığını savunarak, "TCMB'nin aldığı kararlarla bir güven ve itibar kaybına uğradığı görülüyor" dedi. "Gel-git yaşayan Merkez Bankası, güven kaybına uğradı" başlığını taşıyan açıklamada, her zaman güvencikleri ve güvenlerini korumak istedikleri TCMB'nin, bir hafta içinde birbirinden son derece farklı kararlar almasını düşündürücü olarak nitelendiren Bahçivan, şu değerlendirmelerde bulundu: "Ekonomide bugün geline nokta, biz sanayicilerin her platformda söylediklerimizin ne kadar haklı gerçeklere dayandığını göstermektedir; sanayiye, üretimi öne alan bir büyüme modelinin sürdürülebilir olmadığı, alınan bu kararlarla ortaya çıkmıştır. İşte görüyoruz, son yıllarda ağırlıklı olarak dış borçlanmaya dayalı büyüdük. Cari açık verdik. Dış kaynak, yani döviz bitti. Döviz ihtiyacı doğdu ve sorunlar başladı."

İstanbul Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği (İHKİB) Başkanı Hikmet Tanrıverdi

Erdal Bahçivan

Hikmet Tanrıverdi

Süleyman Onatça

İsmail Gülle

di, Merkez Bankasının faiz kararına ilişkin, "Yüksek faiz artırımını üretici KOBİ'ler ödeyecek" değerlendirmesini yaptı. Tanrıverdi, "Merkez Bankası yaptığı bu müdahaleyi değişik enstrümanlarla kararlı bir şekilde aralık ayında uygulaysaydı sorun bu kadar kronikleşmezdi. Şimdi tüm dengeleri bozan kurla bu sorunu çözmeye çalışıyor" yorumunu yaptı. Tanrıverdi, "Merkez Bankası kendini büyük oyuncuların eline bıraktı. Bundan sonra maalesef büyük oyuncular ne isterse onu yapmak zorunda olacak. Bu sene zor geçecek. Merkez Bankası bir hafta önceki toplantıda müdahalede bulunsaydı Türkiye ekonomisinin ödediği fatura bu kadar ağır olmazdı" dedi.

Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu (TÜRKONFED)

Başkanı Süleyman Onatça, faiz kararına ilişkin, "Ümidimiz, faiz oranlarındaki artışın ekonomiye istikrar getirmesi ve siyasi tansiyonun artık düşmesi" dedi. PPK'nın faiz kararına ilişkin açıklamalarda bulunan Onatça, siyasi arenada yaşanan gerginliğin bedelinin ağır olduğunu ve bu bedeli ödemekte en çok zorlanacak kesimin KOBİ'ler olduğunu belirtti. Büyümenin etkilenen yeni dönemde KOBİ'leri zor günler beklediğini ifade eden Onatça, küresel konjonktürdeki sıkıntılarının ihracatı olumsuz etkileyeceği bu dönemde, KOBİ'lerin şimdiden iç talebin düşmesine dikkati çekti. Faiz oranlarındaki bu artışın bir tercih değil bir zorunluluk olduğunu vurgulayan Onatça, "Faizlerde bu kadar sert bir artışa gidilmesine mayıs

ayından bu yana para politikasının etkin kullanılmaması etken oldu. Politika faiz oranının iki kattan fazla artırılmış olması, mutlaka büyümeyi olumsuz etkileyecektir. Fakat TL'nin değerindeki istikrarsızlık, maliyet hesabı yapmayı olanaksız kılan ortamda üretimi zaten sıkıntılı hale getirmişti. Bu nedenle reel sektör ve KOBİ'ler açısından istikrarsız TL de, yüksek faiz oranları da iyi değil" dedi.

İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği (İTHİB) Yönetim Kurulu Başkanı İsmail Gülle, yüksek faizin ve döviz kurlarındaki oynaklığın bedelini reel sektörün ödediğini kaydetti. Merkez Bankasının faiz konusunda baskı altında tutulduğunu savunan Gülle, açıklamada şu ifadelerle yer verdi: "Faiz silahını erteleyen Merkez Bankası, beklenenin üstünde bir faiz artırımını yaptı. Merkez Bankasının reel kesim için daha cesur kararlar alması gerekiyordu. Geline noktada, hem yüksek faizin hem de döviz kurlarındaki oynaklığın bedelini reel kesim ödüyor. Mevcut şartlarda orta vadede ihracat hedeflerini tutturmak, artık büyük başarı olur." (İstanbul, aa)

“DÜNYA GERÇEĞİ”Nİ ŞİMDİ ANLADINIZ MI! FAİZDEN ÇIK HAVUZA GEL...

Duvvara tosladınız

12 yıllık iktidarınızda “faizi dünya gerçeği” sandınız... Rantiyeyi üzmemek için istikrarla ve kararlılıkla “faizci- tefeci düzen”i beslediniz... **Derviş-Fischer modelini ekonomiye rota yaptınız...** Gün geldi faizden değilse de lobisinden şikayet ettiniz... Gözünüz kulağınız hep küresel efendilerde oldu... Oysa denenmiş, hem de başarısı 11 ayda tescillenmiş yüzde yüz milli olan “**Havuz sistemi**” yanı başınızda duruyor... **Sadece lobisine değil; hem faize hem de lobisine gerçekten savaş açabilecekseniz işte buyrun HAVUZ SİSTEMİ...**

İKTİDAR ÇAREYİ GÖRMEZDEN GELİYOR

MERKEZ Bankası'nın piyasaları sok eden faiz artırımını değerlendiren 54. Refah Yol Hükümeti'nde Başbakan Erbakan'ın danışmanlığı yapan Prof. Dr. Osman Altuğ, “Türkiye’de bir üçkağıt ekonomisi sistemi işliyor. Ters bir şeyler olduğunda hemen faiz artırımına gidilerek dövizin atesi alınmaya çalışılıyor. Bu elbette ki halkın cebine zam olarak yansıyor. Vergilere ve kamu mallarına zamlar gelecek. Olan yine halka olacak. Care havuz sistemidir. Fakat Hükümet bunu göze almıyor” dedi.

BUGÜNE KADAR DIŞ BORÇ İLE BÜYÜDÜK

MERKEZ Bankası'nın dün gece yarısı aldığı faiz artırma kararını **İSO** Başkanı **Erdal Bahçıvan**, “Alınan kararların bedelini sanayi ödeyecek” dedi. AKP iktidarına karşı 10 yıldır sesleri çıkmayan sanayiciler de isyan etmeye başladı. Merkez Bankası'nın faiz artırma kararı ardından sert bir çıkış yapan **İSO** Başkanı Bahçıvan “Bugüne kadar dış borç ile büyüdü” diyerek iktidara yükledi.

HAVUZ SİSTEMİ NEDİR?

KAMU kurumları bankada parası bulunmasına rağmen, nakit ihtiyaçlarını yüksek faizle bankalardan borçlanarak karşılıyordu. Rantiyeyi ihy eden bu durum, 54. Hükümet'in uygulamaya koyduğu Havuz Sistemi ile engellendi. Bir kamu bankasında açılan “Kamu Ortak Hesabı”nda toplanan paralar, kamu kurumlarının yüksek faizle bankalardan borçlanmasının önünü kesti. Kamu kurumlarının, nakit ihtiyaçlarını bu Havuz'dan karşılamaya başlamaları, devletin imkanlarının faizciye kaynak olarak aktarılmasına mani oldu. Havuz Sistemi ile sekiz ayda 6,5 milyar dolar rantiyenin cebine girmemiş olurken, bu para memur, işçi, emekli, esnaf ve çiftçiye aktarıldı. /04

Faizi “dünya gerçeği” sayan iktidarın ısrarla uyguladığı borca ve faize dayalı ekonomik sistem, resmen “duvvara tosladı”. Millet'in kaynaklarını faize ve rantiyeye aktarıp gelen parayla oluşturulan “pembe tablolar” iflas ederken, 54. Erbakan Hükümeti'nin 11 ay gibi kısa bir sürede başarıyla uyguladığı havuz sisteminin önemi bugün bir kez daha anlaşıldı.

BAŞBAKAN YARIM AĞIZLA KONUŞTU

➔ **MERKEZ** Bankası'nın herkesi şaşkınlığa uğratan “keskin” faiz artışı, doların bir miktar düşmesine neden olsa da, düşüş kısa sürdü. 2.18 liraya gerileyen dolar, yeniden 2.31 seviyesine çıkarken, faizlerin rekor seviyelere geldiği bir atmosferde dövizin yeniden yükselmesi, ekonomiyi “türbülansa” sokacak. Bu arada, Başbakan Erdoğan'ın faiz artışı kararından önce yarım ağızla yaptığı “Ben faiz artırımına her zaman karşıyım. Bu karar Merkez Bankası'nın sorumluluğunda” açıklaması ise hükümetin klasikleşen iyi polis-kötü polis tavrının da sürdüğünü gösterdi. /04

ŞİMDİ NE OLACAK?

➔ **MERKEZ** Bankası, önceliğinin fiyat istikrarı, yani enflasyonla mücadele olduğunu açıklarken, böylelikle ekonomideki yavaşlamayı ikinci planda tuttuğunu da açık etti. Dolarla mücadele uğruna yapılan faiz artırımının neticesinde kredi faizleri artarken, yatırımlar da iyiden iyie yavaşlayacak. Mevduat faizlerinin artması paradan para kazananlara, yani rantiyeye yarayacak. Durgunluğa sürüklenen ekonomide işsizlik tırmanışa geçecek.

İŞLER İYİYE GİTMİYOR

KOBİDER Başkanı Nurettin Özgeç “Merkez Bankası'nın bu kararı piyasaya kesin olumsuz yansıyacak. Doların atesi bu şekilde alınmaz... KOBİ'ler bu durumdan olumsuz etkilenecek. Reel sektörü son derece olumsuz günler bekliyor. Şirketlerin borçları vardı. Dışarıya iş yapanların dolarla borçları var. İnsanlar dolarla kira ödüyorlar. İşler zaten durgundu” ifadelerini kullandı.

SİYASİ İSTİKRARSIZLIK DERİNLEŞEBİLİR

EKONOMİST Uğur Civelek: “Merkez Bankası'nın yaptığına biz “Sok Faiz Uygulaması” diyoruz. Belli ki ekonomi ağır hasta ve kötüye gidis durdurulmadığı için böyle bir önlem almaya kalktılar. Sonuç alınmazsa bunun neticesinde özellikle inşaat ve bankacılık sektöründe ciddi sıkıntılar yaşanacaktır. Dış ticaretteki açık büyüyecek. Ekonomi daha da kötüye gitmeye devam edecek. Döviz artışı arttıkça faiz artırımına da olacaktır.”

Gün lobinin günü!

İpini koparıp rekor üstüne rekor kıran doların ateşini bir türlü söndüremeyen Merkez Bankası, kaş yapayım derken adeta göz çıkardı. Apar topar toplanan Para Politikası Kurulu'ndan çıkan "şok" faiz artışları rantiyeyi mutluluğa boğdu. Merkez, doları düşüreceğim diye faiz lobisini ihya etti.

"ÇARE HAVUZ SİSTEMİ, FAKAT HÜKÜMET GÖZE ALAMIYOR"

MERKEZ Bankası'nın piyasaları şok eden faiz artırımını değerlendiren Prof. Dr. Osman Altuğ, "Türkiye'de bir üçkağıt ekonomisi sistemi işliyor. Ters bir şeyler olduğunda hemen faiz artırımına gidilerek dövizin ateşi alınmaya çalışılıyor. Bu elbette ki halkın cebine zam olarak yansıyor. Vergilere ve kamu mallarına zamlar gelecek. Olan yine halka olacak. Merkez Bankası faiz oranlarını arttırdığını açıklarken aynı saatlerde bu akaryakıtta zam olarak yansıdı. Bunlar kalıcı çözümler değil, günü kurtarmaya yönelik çözümlerdir. Kısa bir süre sonra dolar fiyatları tekrar artacaktır. Arz talep ekonomisinin temel taşıdır. Dolara ihtiyaç artıyor. Bu da doların fiyatını tekrar yükseltecek. Ekonominin düzelmesi için daha çok üretip, daha az tüketmemiz gerekiyor. Maalesef bu üçkağıt ekonomisinde mümkün olmuyor. Merkez Bankası bu hamlesiyle sadece makyaj yapıyor. Çare havuz sistemidir. Fakat Hükümet bunu göze alamıyor."

TÜRKİYE Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Para Politikası Kurulu (PPK), gece apar topar bir araya geldi. Dövizde yaşanan ani ve hızlı yükselişin kırmızı alarm vermesi üzerine toplantı kararı alan TCMB, piyasaları bile şaşırta bir karar olarak bir hafta vadeli repo ihale faiz oranını yüzde 4.50'den yüzde 10'a yükseltti. Merkez Bankası'nın bu "şok" faiz artırım kararı paradan para kazanan rantiyeyi mutlu ederken, ekonominin durgunluğa girme ihtimalini de artırdı. Merkez Bankası ayrıca, borçlanma faiz oranını yüzde 3.50'den yüzde 8'e, marjinal fonlama oranını yüzde 7.75'ten yüzde 12'ye ve açık piyasa işlemleri çerçevesinde piyasa yapıcısı bankalara repo işlemleri yoluyla tanınan borçlanma imkanı faiz oranını ise yüzde 6.75'ten yüzde 11.5'e çıkardı. Geç likidite penceresi faiz oranları; geç likidite penceresi uygulaması çerçevesinde, bankalararası para piyasasında saat

16.00-17.00 arası gecelik vadede uygulanan Merkez Bankası borçlanma faiz oranı yüzde 0 düzeyinde sabit tutulurken, borç verme faiz oranı yüzde 10.25'ten yüzde 15'e yükseltildi. Duyuruda, son dönemlerde iç ve dış piyasalarda risk algılamasının olumsuz etkileyen gelişmeler yaşandığı belirtilerek, bu süreçte Türk lirasında belirgin bir değer kaybının ve risk priminde kayda değer bir artışın gözlemlendiği kaydedildi.

TUTMAZSA YİNE Mİ FAİZ ARTACAK!

Merkez Bankası, faizleri şok bir şekilde artırdıktan sonra 2.18'e gerileyen dolar kuru, sabah saatlerinde 2.26 seviyelerine yükseldi. Merkez Bankası'nın fiyat istikrarı, yani enflasyonu düşük tutma amaçlı yaptığı ve dolara müdahaleyi amaçlayan bu faiz artırımını döviz teskin edemezse olacaklar ise tam bir felaket senaryosu olarak görünüyor. Doların yeniden ateşinin çıkmasının, halihazırda yükseliş

olan faiz oranlarıyla birleşmesi ekonomiyi çok ciddi bir sıkıntının içine atacak. Mevcut faiz artırımının ekonomiye etkisinin durgunluğun kenarına gitmekte olan ekonomi ve artan işsizlik olması kuvvetle muhtemelken, bunlara bir de dövizin yeniden tırmanmasının eklenmesi adeta bir "kusursuz fırtına" oluşturacak.

YABANCILAR MEMNUN OLDU

Merkez Bankası Para Politikası Kurulu'nun (PPK) faiz kararı Londra merkezli yabancı ekonomistler tarafından olumlu karşılandı. Faiz kararına ilişkin konuşan Standardbank Gelişen Piyasalar Başekonomisti Timothy Ash, "iyi ve uzun zamandır gecikmiş bir karar" olarak nitelediği artırım hamlesiyile ilgili "Merkez Bankası doğru olanı yaptı. Başçı'yı tebrik ediyorum" dedi. TD Securities'in Londra merkezinden Kıdemli Gelişen Piyasalar Stratejisti Christian Maggio ise Merkez Bankası'nın geleneksel para politikasına döndüğünü vurgulayarak, "Piyasalar şu ana kadar Merkez Bankası'nın kararını memnuniyetle karşıladı. Fakat hiçbir şey bedelsiz değil. Merkez Bankası'nın faiz artırım kararı uzun vadede düşük ekonomik büyümeye neden olabilir" dedi.

EK PARASAL SIKILAŞTIRMA BİTTİ

Merkez Bankası, faiz artırım kararlarının yanı sıra dünden itibaren ek parasal sıkılaştırma (EPS) uygulamasına da son verildiğini açıkladı. TCMB tarafından yapılan yazılı açıklamada, "28 Ocak 2014 tarihli Para Politikası Kurulu'nda alınan sadeleştirme kararı doğrultusunda, 11 Haziran 2013 tarihli ve 2013-40 sayılı basın duyurusu ile ilan edilen ek parasal sıkılaştırma uygulaması bugünden itibaren sona erdirilmiştir" denildi.

"SOSYAL VE SİYASİ İKTİDARSIZLIK DERİNLEŞEBİLİR"

EKONOMİST Uğur Civelek: "Merkez Bankası'nın yaptığına biz 'Şok Faiz Uygulaması' diyoruz. Belli ki ekonomi ağır hasta ve kötüye gidiz durdurulmadığı için böyle bir önlem almaya kalktılar. Sonuç alınmazsa bunun neticesinde özellikle inşaat ve bankacılık sektöründe ciddi sıkıntılar yaşanacaktır. Dış ticaretteki açık büyüyecek. Ekonomi daha da kötüye gitmeye devam edecek. Döviz artışı arttıkça faiz artırımını da olacaktır. Kötüye gidizi önleyemezlerse

iş iyice kontrolden çıkabilir. Merkez Bankası'nın aldığı faiz artırım kararı sadece bir ağır kesici etkisindedir. Yaraya tesiri geçicidir. Sosyal ve siyasi iktidarsızlık derinleşebilir. Bu dönemde Merkez Bankası ciddi bir prestij kaybına uğradı. Başbakan topu Merkez Bankası'na atarak işin içinden çıkabileceğini düşünüyor. Bu yanlış bir politikadır. Bu tür önlemleri Merkez Bankası alır ama sorunların kalıcı çözümünün adresi Hükümet'tir."

"BUGÜNE DEK DIŞ BORÇ İLE BÜYÜDÜK"

MERKEZ Bankası'nın gece yarısı aldığı faiz artırım kararını değerlendiren **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, doğru zamanda doğru ve cesur kararlar alınmadığını belirterek, "Merkez Bankası'nın bugün aldığı kararlarla bir güven ve itibar kaybına uğradığı görülüyor" dedi. **İSO** Başkanı **Erdal Bahçivan**, "Alınan kararların bedelini sanayi ödeyecek" dedi. AKP iktidarına karşı 10 yıldır sesleri çıkmayan sanayicilerde isyan etmeye başladı. Merkez Bankası faiz artırım kararı ardından sert bir çıkış yapan **İSO** Başkanı Bahçivan "Bu güne kadar dış borç ile büyüdü" diyerek iktidara yükledi.

MERKEZE FED OTURDU!

Merkez Bankası'nın sert faiz müdahalesiyle düşen dolar dün şirketlerin döviz satın almaya başlamasıyla yükselişe geçti. Ardından devreye Fed'in tahvil alımını azaltacağı beklentisi girdi

Fed de bu beklentileri boşa çıkarmadı... Merkez Bankası'nın kararı sonrası 2.16 TL'ye kadar gerileyen dolar, dün, gün içinde 2.31 TL'ye kadar yükseldi. Ardından da 2.25 TL seviyesine yerleşti

AYFER YILDIZ

Küresel piyasalarda, ABD Merkez Bankası'nın (Fed) dünki toplantısı öncesi sert bir satış dalgası yaşandı. Özellikle gelişmekte olan ülkelerdeki hareketler dikkat çekiciydi. İçeride ise Merkez Bankası'nın önceki günkü sert faiz artırımını sonrası güne 2.16 TL'ye kadar gerileyerek başlayan dolar, gün içi 2.31 TL'ye kadar yükseldi. Dolardaki volatilité yerli talebi ve Fed beklentisinden kaynaklandı. Merkez'in faiz adımıyla doların, 2.16 TL'ye kadar gerilemesi üzerine, alımlarını erteleyen yerli kurumsal şirketler dolara yöneldi. Öte yandan, Fed'in aylık 75 milyar dolara indirdiği tahvil alımlarını 10 milyar dolara daha azaltacağı beklentisi de yatırımcıların döviz hareketlendirmesine neden oldu.

Bankacılık hisseleri geriledi

Güne yükselişe başlayan BIST endeksi de bankacılık hisselerine gelen satışlarla yüzde 4'ü bulan kayıplar yaşadı. Günü yüzde 2.29 düşüşle tamamlayan endeks 62.088 puanla son 1.5 yılın en düşük seviyesine geriledi.

Analistler, "FED'in tahvil alımlarını azaltmaya başlamasıyla gelişmekte olan ülkeler riskli bulunuyor. İçeride siyasi belirsizlikler ve seçim var. Merkez Bankası faiz kararını almasıyla 2.40 TL'yi zorlayan dolar yeni rekor seviyelerinde bulunuyor olabilir" yorumunda bulundu. Bu arada G. Afrika, dün repo faizini 50 baz puan artırarak yüzde 5.5'e yükseltti. Bu faiz artırımının yeterli görülmemesinin de piyasadaki satış artırdığını belirten analistler oldu.

'Gelişmekte olan ülkelere satış geldi'

Gülay Elif Girgin Şeker Yat. Başekonomist

"FED'in tahvil alımlarını azaltacağı beklentisiyle tüm gelişmekte olan ülke piyasalarında satış yaşanıyor.

Merkez Bankası, faiz kararını almasıyla dolar 2.60 TL'eri görebilirdi. Dolar gün içindeki sert dalga sonrasında 2.26 TL'deki orta noktasına geldi. Dolar, güçlü bir döneme giriyor. Yaşanan hareketten bundan kaynaklanıyor. Volatil hareketler görülebilir. Merkez'in faiz kararı kısa vadede bankanın kredibilitesi üzerinde pozitif etkisi olacağına, para politikasının günün gereklerine göre davranıldığına yönelik algıyı destekleyeceğini düşünüyoruz."

Mevduat ve kredi faizinde artış

Merkez Bankası'nın sert faiz artışı sonrasında ekonomistler, mevduat ve kredi faizlerinde yaklaşık 1-1.5 puanlık artış gelmesini bekliyor.

'Gel-git' eleştirisi

Istanbul Sanayi Odası (ISO) Başkanı **Erdal Bahçivan**, Merkez Bankası'nın doğru zamanda, doğru ve cesur kararlar alamadığını savunarak, "Merkez Bankası'nın aldığı kararlarla bir güven ve itibar kaybına uğradığı görülüyor" dedi.

Merkez'in sert faiz artırımının ardından, "Gel-git yaşayan Merkez Bankası, güven kaybına uğradı" başlıklı yazılı bir açıklama **Erdal Bahçivan** alınan kararların bedelini sanayinin ödeyeceğini söyledi.

■ EKONOMİ SERVİSİ

DOLAR FAİZE BOYUN EĞMEDİ

Merkez Bankası'nın önceki gün faizi yüzde 7.75'ten yüzde 12'ye çıkarmasıyla 2.15 liraya kadar gerileyen doların ateşi sönmedi. Ucuz dolar almak isteyen büyük firmaların talebiyle kur 2.32 liraya kadar çıktı.

Akşam saatlerinde talep azalınca dolar günü 2.26 liradan kapadı. Başbakan Erdoğan, "Faiz artırımına rağmen dolardaki yükseliş durmazsa, yeni paketleri devreye sokacağız" dedi. ■ 9. sayfada

Ucuzlayan dolara hücum eden yerli dev firmalar düşüşü frenledi

PANİK ATAK

Şok faiz kararıyla 2.15 liraya gerileyen dolar, döviz borcu olan yurtiçi yatırımcılardan gelen yoğun taleple fırladı. Buna Amerika Merkez Bankası Fed'in para musluğu daha da kısacağı beklentisi eklenince dolar 2.32 lirayı gördü. Talep azalınca 2.26 liradan kapandı

■ Bilal Emin TURAN

Haftanın ilk gününde dolar 2.39 liraya çıkarak rekor kırınca Merkez Bankası olağanüstü toplantı kararı almıştı. Önceki akşam düzenlediği toplantıda faizler yüzde 4.25-5.50 oranında artırılmıştı. Merkez, gecelik borçlanma faizini yüzde 7.75'ten yüzde 12'ye, politika faizi olan bir haftalık repo faizini de yüzde 4.50'den yüzde 10'a çıkarınca, dolar dakikalar içinde 2.25 liradan 2.17 liraya gerilemişti.

Ucuz seviyeden topladılar

Bu düşüş dün sabah da sürdü. Dolar 2.15 liraya kadar geriledi. Yabancı çıkışı da yoktu. Analistler cazip seviyeye gelen faizin etkisiyle yabancı girişinin artmasını ve doların 2.05-2.10 liraya kadar inmesini bekliyordu. Fakat 2.15 lira, döviz borcu olan şirketler ve taleplerini erteleyen yerli yatırımcılar için alım fırsatı olarak kullanıldı. Yerli talebiyle dolar hızla yükselerek 2.32 liraya çıktı.

Yurtdışı piyasalar bozuldu

Merkez Bankası, sert faiz artırımıyla piyasaları kontrol altına aldı ama bu sefer de yurtdışı piyasalarda yangın çıktı. Arjantin, Meksika, Polonya, Güney Afrika gibi ülkelerden para çıkışı hızlandı. Bu ülkelerin para birimleri dolar karşısında eriyince aynı grupta yer alan Türkiye de nasibini aldı. Bu olumsuz hava doların 2.32 liraya çıkmasını destekledi. Akşama doğru düşen dolar 2.2590 liradan kapandı.

Borsada kayıplar arttı

Fed, Ocak'ta para musluğunu 10 milyar dolar kısarık aylık tahvil alımını 75 milyar dolara çekmişti. Fed'in dün de para musluğunu 10-15 milyar dolar daha kısabileceği ve faiz artırımları bankaların para bulma maliyetinin yükseleceği (kârları yüzde 5-6 düşecek) beklentisi Borsa İstanbul'da baskı yarattı. Borsa banka hisseleri öncülüğünde gün içinde yüzde 4'ü aşan kayıplar yaşadı. Kapanışını yüzde 2.3 düşüşle 62.088 puandan yaptı.

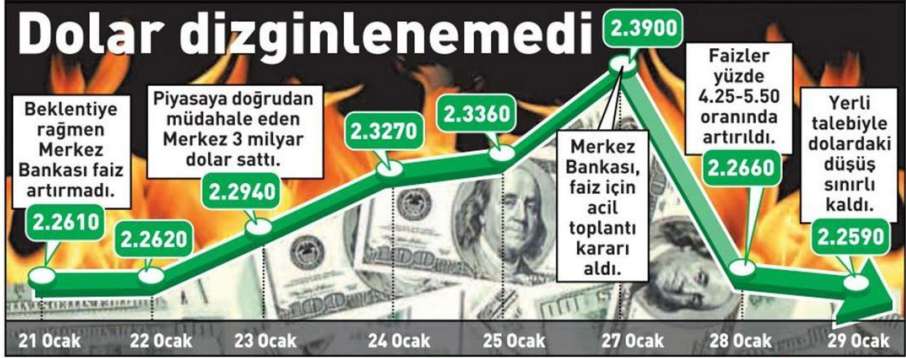
'Faiz etkili olmazsa B planımız da var'

Başbakan Tayyip Erdoğan, faiz artırımına gitmesiyle ilgili "İyi niyetle sabredip sonuçlarını bekleyeceğiz" dedi. Faizin etkili olmaması halinde B planının olduğunu belirten Erdoğan şunları söyledi: "Yüksek faiz tek enstrüman

değil. Dövizde olumlu istikamette gelişme, borsada yükselme olursa iyi niyetimizi koruruz. Aksi halde birkaç hafta sonra ekonomiyle ilgili alışılmışın dışında bir paket açıklayacağız."

Tayyip Erdoğan

Fed musluğu 10 milyar dolar kısıtı

2012'den beri sürüyor

Amerika Merkez Bankası Fed, ekonomiyi canlandırmak ve işsizliği düşürmek için Eylül 2012'den beri her ay piyasaya 85 milyar dolar para pompalıyordu. Bu hamlenin meyveleri almamaya başlayınca Ben Bernanke, Fed başkanlığı görevini Janet Yellen'e devretmeden önce tahvil alımının azaltılacağını bildirmişti. Ocak 2014 itibarıyla Fed para musluğunu 10 milyar dolara kısarık 75 milyar dolara indirmişti.

Janet Yellen

Dolarda yön yukarı

Mayıs 2013'te bunun sinyalini alan piyasalarda sert hareketler yaşanmış, dolardaki yükseliş hız kazanmıştı. Fed, dünkü toplantısında piyasaya pompaladığı para miktarını beklendiği gibi 10 milyar daha kısarık 65 dolara çekti. Para musluğu kısıldıkça dolar güçleniyor. Analistler bu kararın etkisiyle dolardaki yükselişin sürebileceğini öngördü. Uzmanlara göre; dolar önümüzdeki günlerde 2.25-2.35 lira arasında hareket edecek.

'Dolar yükselir'

Global Menkul Değerler Strateji Müdürü Gökhan Uskuy "Sert faiz artışıyla TL gelişmekte olan ülke para birimleri arasında en güvenli para birimi oldu. Merkez'in elinde çok güçlü bir faiz silahı var. Fakat Fed para musluğunu kısınca 2.35 lirayı görebiliriz" dedi. Anadolu Yatırım Strateji Müdürü Tunçay Tursucu ise "Borsa 61 bin puandan tepki verdi. 60 bin puanın altına inerse 55 bin yeni hedef olabilir" diye konuştu.

Faiz arttı, talep düşer, üretim azalır

Faizlerde gidilen sert artışa karşın, atılan bu adımı dövizin makul seviyelere inmesinde yeterli olmayacağı endişesini dile getiren iş dünyası, yüksek dolar ve euro'nun hammadde ve enerji maliyetlerinde artışa neden olduğuna dikkat çekti. Patron, "Yüksek

Tuncay Özilhan

Anadolu Holding
Başkanı Tuncay Özilhan: Sanayi

önümüzdeki 3-6 ay olumsuzlukları daha fazla hissedebilir. Enflasyon artacak, büyüme hızı yavaşlayacak, işsizlik gündeme gelecek. Talep düşüğe işçi çıkarmaları olabilir.

Istanbul Sanayi Odası Başkanı

Erdal Bahçivan: Sanayi, üretim, istihdam ve yatırım büyümesinde yavaşlama olacak. Bu da ekonomik büyümeyi negatif etkileyecek. Alınan kararların bedelini sanayi ödeyecek.

Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu Başkanı Süleyman Onatça:

KOBİ'leri zor günler bekliyor. Faiz artışı büyümeyi

Erdal Bahçivan

olumsuz etkileyecek. Ümidimiz, faizdeki artışın ekonomiye istikrar getirmesi ve siyasi tansiyonun artık düşmesi.

Hikmet Tanrıverdi

Istanbul Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği Başkanı Hikmet Tanrıverdi: Merkez'in faizi yüzde 10-12 olursa KOBİ'lerin kullandığı kredi faizi yüzde 20'nin üzerinde olur. Yüksek faiz ve kur reel sektörde ciddi sıkıntıya sokacak.

Türkiye İhracatçılar Meclisi Başkanı Mehmet Büyükekşi: Fed'in para musluğunu

Süleyman Onatça

kısmaya başlamasıyla oluşan ortam ve ülkemizdeki seçimler dolayısıyla dolardaki dalgalanmanın 6 ay devam etmesi bekleniyor. Umarım faiz artışı işe yarar.

Ankara Sanayi Odası Başkanı Nurettin Özdebir:

Faizlerdeki artış şirketlerimize ek maliyetler getirecek. Faiz artışının büyüme ve istihdam üzerindeki etkisi de olumsuz olacak. Bu şartlarda 2014 büyümesini yüzde 4'ün bir hayli gerisinde kalma ihtimali belirdi.

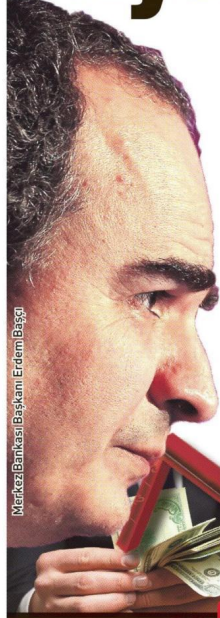
Nurettin Özdebir

Mehmet Büyükekşi

Şok faizin faturası büyümeye çıkacak

Merkez Bankası Başkanı Erdem Başçı

Merkez'in radikal faiz artışı iş dünyasını isyan ettirdi. İşadamları kararın ekonomiye yük getireceğini belirterek, "Şimdi sırf dövizin değil, faizin de tahribatıyla karşı karşıya kalırsak ekonominin dengesi bozulur" uyarısı yapıyor

Merkez Bankası'nın gece yarısı "radikal faiz" artışı na iş dünyasından tepki yağdı. İş dünyası Başkanı Erdem Başçı ve ekibinin Türkiye'yi düşük büyüme, daha az yatırım ve işsizliğe sürüklediğini belirtiyor. İnşaatçılar, Merkez'in beklentileri bile aşan faiz kararının sektörde durğunluğa iteceğini söylüyor. Perakendeciler, faiz artışının ekonomiye yük getireceğini belirtiyor.

İş dünyası ise faizlerin artmasıyla yüzde 5 olan kârın ve özkaynakların eriyeyeceğini öne sürüyor. İşadamları, "Kur etkisi kısa vadeli ve moral bozucu, faiz etkisi uzun vadeli ve kalıcı olur. Şimdi sırf dövizin değil, faizin de tahribatıyla karşı karşıya kalırsak ekonominin dengesi tekrar bozulacaktır" yorumu yapıyor.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

İNŞAATÇILAR NE DİYOR?

Merkez Bankası sanayicinin fişini çekti

ASO Başkanı Nurettin Özdebir:

FAİZ artışı büyüme ve istihdamı olumsuz etkiler. Şirketlerimize ek maliyetler gelir. Şirketlerin faiz giderlerinin artması, zaten ortalama yüzde 4-5 olan kârları ve özkaynakları eritir.

İTB Başkanı Ç. Ali Kopuz:

REEL sektörün kredi maliyetleri artacak, ama piyasalar da rahattadı. İnanıyorum ki Merkez Bankası, bugün faiz artırımında gösterdiği kararlılığı, seçimlerden sonra da gösterecek ve faizleri hızla düşürecek.

ASKON Başkanı Mustafa Koca:

İki önemli dinamik olan faiz ve kur, onaylık gösterdiğinde ülkeye, reel sektöre ciddi anlamda bir yük getirirler. Kur etkisi kısa vadeli ve moral bozucu, faiz etkisi ise uzun vadeli ve kalıcı olur. Şok kararlar Fed'e rağmen döviz kontrol edilebilecek etki yaratırsa ekonomiyeniden bir baz oluşturup, başlangıç noktası bulacaktır.

İSO Başkanı Erdal Başhançvan:

REEL ekonomi, yılın ilk döneminde sanayi, üretim, istihdam ve yatırım büyümesinden fedakârlık yapacak. Bu da ekonominin yıllık büyümesini negatif etkileyecek.

TİM Başkanı Mehmet Büyükekşi:

KARARIN kurda denge ve istikrar sağlamasını umut ediyoruz. Bu artışla birlikte kur ve piyasaların daha dengeli ve istikrarlı olmasının yolu açıldı.

ANGİAD Başkanı Abdullah Değer:

FAİZ artışından son derece rahatsız durumdayız. Bu karar, sanayici, işadamları hatta kredi borcu olan sokaktaki vatandaşın fişinin çekilmesi anlamına geliyor. Yatırım, üretim ve istihdamdan etiden edilen başarılar heba ediliyor.

MÜSİAD Başkanı Nail Olpak:

MAKRO ekonomik göstergelerde olumsuz bir tablo olmamasına rağmen bu radikal değişikliği doğru bulmuyoruz. Artışın işadamları ve halk üzerine haksız bir yük getirmesine engel olunmalı.

Türkonfed Bşk. Süleyman Onatçı:

FAİZ artırımının KOBİ'lere bedeli ağır oldu. Büyümenin etkileneneği yeni dönemde KOBİ'lerimizi zor günler bekliyor. Şimdi deniç talebin düşme riski var.

Şahinler Holding YKB Kemal Şahin:

MERKEZ Bankası'nın faizleri yükseltmesi reel sektörü ciddi anlamda etkileyecek. Özellikle inşaat gibi krediyi dayalı büyüyen sektörlerde küçüme olacaktır.

Gayrimenkulcüler isyanda

Viaport Venezia Satış & Pazarlama Direktörü Cenk Hayıroğlu:

KONUT kredilerinin faizleri bu karar sonrasında artacak. Firmalar yeni kampanyalar düzenlemeye çalışacak. Senetle satış başlar.

Başarılı İnşaat Yönetim Kurulu Başkanı Ateptekin Başarılı:

MERKEZ, piyasalardaki türbülansı önlemek adına beklenene biraz fazlasıyla yerine getirdi. Ekonomik büyüme ve canlanma için ülke, pek de arzu edilmeyen bir noktaya taşındı.

Dumankaya İnşaat Yönetim Kurulu Bşk. Uğur Dumankaya:

FAİZLERDEKİ artış fiyat istikrarını sağlamak için geç almış bir karar. TL'nin değer kaybını önlemek için bir adım.

Demir İnşaat Yönetim Kurulu Başkanı Hamit Demir:

HALİHAZIRDA durğunlaşan sektörü, Merkez Bankası'nın yaptığı artırım olumsuz etkileyecek. Çünkü konut faizleri artacak.

PERAKENDECİLER NE DİYOR?

Geçici bir karar olmasını umarız

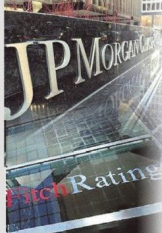
BMD Başkanı Hüseyin Doğan:

FAİZ artışının ekonominin üzerine yük getireceğini düşünüyoruz. Faiz bir enstrüman. Artış yapılmadan ekonomide istikrar sağlanmasını elbette tercih ederdik. Ancak Türkiye'nin genel ekonomik dengesi gayet güçlü. Bu geçici bir karar olacaktır.

TAMPF Başkanı Vahap Küçük:

ARTIRIMI ek maliyet olarak görüyoruz. Merkez Bankası'nın elinde faiz artırım enstrümanı vardı. Piyasasının sıkıntılı olduğu bu dönemde kullanmak istedi. Bu kararın geçici olmasını ve faizin indirilmesini bekliyoruz.

YABANCILAR NE DİYOR?

Fitch: Karar iç talebi zayıflatacak

MERKEZ Bankası'nın kararı yabancı bankalar tarafından da şaşırtıcı bulundu. JP Morgan, Merkez'in güçlü bir sıkılaştırma yaptığını belirterek, "Kısa vadeli büyüme görünümüne zarar verebilir. Cari açık keskin daralır" dedi.

Danske Bank ise agresif parasal sıkılaştırmanın TL için pozitif olduğunu ancak bu hamlelerin ekonomiyi olumsuz yansıyacağını belirtti.

Banka, "Büyümede sert yavaşlama olabilir" yorumunu yaptı.

Kredi derecelendirme kuruluşu Fitch de faiz artırımının iç talebi azaltacağını, ekonomide sert iniş kaygılarının yeniden gündeme getirebileceğini belirtti. Kuruluşun yaptığı açıklamada, "Yüksek faizler borç geri ödemelerini zorlaştırabilir ve büyüme hızını azaltabilir. Bu da bankaların aktif kalitesini zayıflatır" denildi.

Turizmde yatırımlar engellenecek

TUROB Başkanı Timur Bayındır:

TURİZM sektöründe yüksek yatırımlar gerekiyor. Bu nedenle yatırımların çoğu krediyel yapıyor. Faizdeki yüksek oranlı artış, yatırımlarımızın engellenmesine veya oldukça yavaşlamasına neden olacaktır.

Şimşek'ten Merkez'e tam destek

MALİYE Bakanı Mehmet Şimşek, Merkez Bankası'nın kararını sonucunda yatırımcı kaygılarının önemli ölçüde giderildiğini söyledi. Bakan Şimşek, Merkez Bankası'nın küresel ekonomide hareketlenmelere rağmen ekonomideki dengeleri sağlam

tutmayı başardığını belirtti. Şimşek, "Küresel ekonomide oldukça sıkıntılı günlerin yaşandığı bir dönemde Merkez Bankası bu işi iyi götürüyor. Bankanın yönetimi de herkes gibi ülkenin yararına kararlar alıyor" değerlendirmesinde bulundu.

Kredi faizleri yıllık 1-1.5 puan artar

MERKEZ Bankası'nın sert faiz artırımının ardından gözetilme talebi olan sanayi kuruluşlarına ve diğer sektörlerdeki krediye oran değişmeyecek. Uzmanlara göre bir hafta sonra faizler ile geç-

lik borçlanma faizlerindeki artışın tasit, konut, tüketici kredisi ve mevduat faizlerine etkisi yıllık 1-1.5 puanlık yükselişe sınırlı olacak. Uzmanlar, artışın kısa vadeli nakit krediyi etkileyebileceğine dikkat çekiyor.

UYARDIK... UYARDIK... UYARDIK...

Özel sektörün borcu varmış. Demek ki teminatlı gösterip borç alabilişmiş. Aksi halde bir cepten diğer cebe borçlanmış oluyor. Dolayısıyla lobinin Eylül kıskırtmaları yine boş çıkacak. Sakın inanmayın.

21 Ocak'taki Para Politikası Kurulu Toplantısı öncesinde faizlerin artırılmasının ekonomide yaratacağı tahribatı SABAHA olarak gündeme getirmiştik. İş dünyası bankanın faiz artırımının ekonomiyi durduracağını, istihdam ve büyüme yaratacağını belirterek, "Faiz artışı kararın 17 Aralık çetinesine hizmet eder" yorumunda bulunmuştu. Aradan bir hafta geçmeden Merkez Bankası'nın olağanüstü toplantıda faizleri tarihinin en yüksek düzeyinde artırması sonucu beklenen oldu. Etkisi sıfır olan müdahale Merkez'in güvenilirliğini sarstı.

Bir ay önce iyi olan, bir ay sonra en kötü olmaz

BORSA İstanbul Başkanı İbrahim Turhan da Merkez Bankası'nın kararını yorumladı. Turhan, "Uzun vadede borsaya olumlu etkisi olur. İlk andaki etki farkı olabilir. Kararlar enflasyonu kontrol altına almayı yönelik bir adımdır olumsuz" dedi. Türkiye'nin kurduğu süregelen yanıt veren Turhan, "Mayısta Türkiye'yi gelişmekte olan ülkelerin en iyisi olarak değerlendirenler bir ay sonra en kötü olarak değerlendiriyorlar. Bir ay içinde bu kadar radikal değişikliği olmaz" dedi.

Piyasalar dün yine türbülansa girdi. Borsa 1.5 yılın dibine indi Şok faiz doları tutamadı

Merkez Bankası, uzun zamandır kullanmadığı faiz silahını, sert ve etkili bir şekilde devreye aldı. Uzmanlar, yüksek faizin piyasalar üzerindeki etkisinin kısa süreli olacağını dile getiriyor

Recep GENEL
Merkez Bankası'nın aldığı faiz kararından sonra piyasalarda kısa sürede bir durulma beklenmiyor. Merkez Bankası'nın faize yaptığı şok müdahaleye rağmen, küresel piyasalar ABD Merkez Bankası FED'in aldığı kararlara bağlı olarak hareket edecek. FED'in 2016'da faiz artırmayı planladığını hatırlatan uzmanlar, önümüzde üç yıl boyunca gelişen ülke merkez bankalarının baskı altında kalmaya devam edeceğini dikkat çekiyor.

Sıkılaştırma bitti
Türkiye'nin kısa vadede sıcak para girişinde sorun yaşamayaacağı bir ortam sağlandığına dikkat çeken Saxo Capital Menkul Değerler Strateji Uzmanı Cüneyt Paksoy "Merkez Bankası, siya-

sete rağmen, güvenilir olduğunu ve her türlü radikal karar alabileceğini gösterdi" dedi. Para Politikası Kurulu (PPK) önceki gece açıkladığı faiz kararıyla piyasa beklentilerinin de üzerinde bir adım atarak TL üzerindeki baskıyı hafifletti. PPK faiz koridorunu yüzde 8-12 aralığına çekerken, yüzde 4.5 olan politika faizini de yüzde 10'a yükseltti. Banka dün yaptığı açıklama ile Ek Parasal Sıkılaştırmayı sona erdirdiğini duyurdu.

Tahvil öne çıkar
Yüksek faiz ortamı doları bir miktar baskı altına alacak olmasına karşın, borsada toparlanma da kolay olmayacak. Piyasa analistleri, bu dönemde yabancı yatırımcıların cazip faiz teklifi dolayısıyla borsadan uzaklaşarak devlet tahvillerine yönelmeyi tercih edebileceğini belirtiyor.

Dolar 2.3120 lirayı gördü

FAİZ artırım kararından sonra sert düşen dolar 2.1750 liradan güne başladı. Euro ise 2.9750 liradan alıcı buldu. Gün içinde yeniden tansiyonu çıkan dolar 2.3120 liraya, euro ise 3.1340 liraya kadar çıktıktan sonra, geri çekilerek dolar günü 2.2590, euro 3.0860 liradan tamamlandı.

Merkez Bankası'nın faizlerde beklentilerin üzerinde artışa gitmesine karşın ABD Merkez Bankası

si toplantısı öncesi gelişen piyasalara yönelik risk algısının artması ile dolar yeniden hareketlenirken, bankacılık hisselerindeki satışlarla yüzde 2.3 geriledi. Borsa İstanbul 64.777 puanından başladığından sonra, artan satış baskısı ile gelişmekte olan ülkeler arasında en kötü performansı sergileyerek, Temmuz 2012 seviyesine gerileyerek yüzde 2.3 kayıpla 62.088 puanından kapandı.

Dünyada yankı buldu

Borçlu şirketleri zora düşürür

Fitch Ratings

KREDİ derecelendirme kuruluşu Fitch, yüksek faizlerin şirketlerin borç geri ödemelerini zora sokabileceğini, büyümeyi ise olumsuz etkileye-

Büyümeyi zayıflatacak

MERKEZ Bankası'nın aldığı faiz kararını değerlendiren Euro Bank Politik belirsizlik ortamında yatırımcının güven kaybına uğradığına dikkat çekerek "agresif parasal sıkılaştırma büyük olasılıkla büyümeyi daha da zayıflatacak" değerlendirmesinde bulundu.

Cari açık hızla daralır

ABD Merkezli yatırım bankası Goldman Sachs, Merkez Bankası'nın ne gerekiyorsa yaptığını, açık ve kararlı bir sıkılaştırmaya gittiğini belirtti. Bankanın değerlendirmesinde büyümenin riske girdiğini cari işlemler açığının daralabileceğini vurguladı.

FED'in elini güçlendirdi

FRANSIZ Societe General, yaptığı değerlendirmede Merkez Bankası'nın aldığı kararın tahvil alım programını kademeli olarak azaltan ABD Merkez Bankası FED'in elini güçlendirdiği yorumunda bulundu.

Başbakan'a rağmen

İNGİLİZ ekonomi gazetesi Financial Times, "Türkiye, faizleri agresif biçimde artırdı" başlığını kullandığı haberinde "dramatik" dediği artırım Başbakan Erdoğan'ın uzun bir süreden beri 'faiz lobisi'ne karşı yürüttüğü 'kampanya'ya rağmen yapıldığına dikkat çekiyor.

Piyasalara örnek olur

ABD'li ekonomi gazetesi Wall Street Journal yayınladığı geniş analizde kararın hükümete rağmen alındığına dikkat çekerek Türkiye'nin attığı bu adım ile "önderlik" yapabileceği ifadelerine yer verildi. Analizde "Ülke, yatırımcıların güvenliğini geri kazanabilirse diğer karlı piyasa piyasalar üzerinde olumlu etkisi olabilir" sözleri dikkat çekti.

ŞİMDİ NE OLACAK?

İğneden ipliğe tüm ürünlere zam gelir

DR. Özgür Şahan yükselen faizlerin, kredi maliyetlerini artıracacağı gibi su an kredi ve kredi kartını ödeyemeyen 3

ış yaşanmaya başlayacağını belirten Şahan, "Maliyetlerdeki artış iğneden ipliğe fiyatlara zam olarak yansıtarak vatandaşın cebini yakacak. Kur faiz yükünün katlanacağını kaydetti. Faiz arttırmadan sonra özellikle ithal hammaddeye dayalı ürünlerin maliyetlerinde önemli bir ar-

tanışın cebini yakacak. Kur faiz yükünün katlanacağını kaydetti. Faiz arttırmadan sonra özellikle ithal hammaddeye dayalı ürünlerin maliyetlerinde önemli bir ar-

tanışın cebini yakacak. Kur faiz yükünün katlanacağını kaydetti. Faiz arttırmadan sonra özellikle ithal hammaddeye dayalı ürünlerin maliyetlerinde önemli bir ar-

tanışın cebini yakacak. Kur faiz yükünün katlanacağını kaydetti. Faiz arttırmadan sonra özellikle ithal hammaddeye dayalı ürünlerin maliyetlerinde önemli bir ar-

Faizin faturasını halka kesecekler

TESK Genel Başkanı Bendevidi Palandöken, Merkez Bankası'nın faiz oranlarındaki yüksek artışın piyasalarda maliyetleri artıracığını vurguladı. Palandöken, "Yakın zamanda piyasadaki kredi kullanımını azaltmak için bazı

önlemler alınmıştır. Kredi kartlarındaki tabiat sınırlaması da şubat ayında başlayacak. Bunun üzerine yüksek faiz artışları kararın maliyetlerini artıracak, üretimi negatif etki yapacaktır. Fatura vatanış ve esnafa çıkacak endişesi taşıyoruz" dedi.

Gayrimenkulde fiyat artışları kaçınılmaz

GAYRİ-MENKUL sektörü faiz kararını olumsuz olarak değerlendirdi. DAP

Başkanı Hamit Demir ise, "Faiz müdahalesiyle konut faizleri de

Yapı Başkanı Ziya Yılmaz, kur artışı karşısında sektörün direncinin uzun sürmeyeceğini söyledi. Yılmaz, "Konut fiyatlarının belli bir sürecin sonunda artması kaçınılmaz" dedi. Demir İnşaat

yükselcek. Bu sektörde duranlanışacak" diye konuştu. Viaport Venezia Pazarlama Direktörü Cenk Hayıroğlu ise, faiz artışının konut sektörünü seneli satış zorlayacağını bildirdi.

Tüketici ve konut kredileri yükselir

MERKEZ Bankası'nın politika faizinin yüzde 10'a çıkmasının ticari krediler ile mevduat faizini artıracak. Yapılan hesaplamaya göre ilk etapta tüketici ve konut kredilerindeki faizler yüzde 1-15 oranında yükselicek. İstanbul Ticaret

Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Murat Yülek, politika faizlerinin artmasının hem kredi faizlerine yansıtacağını kaydetti. Yülek, "Ticari kredilerde yıllık faizler yüzde 16-17'lere çıkacak. Belki daha da yükselicek, bu da ekonomi açısından iyi değil" dedi.

Büyüme azalacak işsizlik hızlanacak

İSTANBUL Sanayi Odası Başkanı Erdal Bahçivan, Merkez'in doğru zamanda doğru ve cesur kararlar alamadığını kaydetti. Bahçivan, "Merkez Bankası'nın aldığı kararlarla bir güven ve itibar kaybına uğradığı görülüyor" dedi. Alınan kararların bedelinin sanayiciler tarafından

ödeneyeceğini savunan Bahçivan şunları söyledi: "Kararlar, reel sektör açısından bir fiyat istikrarı sağlayacak. Fakat Türkiye reel ekonomisi, yılın ilk döneminden sanayi, üretim, istihdam ve yatırım büyümesinden fedakarlık yapacak. Bu da büyüme oranına toplamda negatif etki yapacaktır."

PIYASADA FIRTINA

Kurda sert dalgalanma

Merkez Bankası'nın sert faiz artışı sonrası döviz kurları büyük dalgalanmalar yaşadı. Dolar günü 2,27 TL'den kapadı. Borsa da dalgadan etkilendi ve günü yüzde 2.3 düşüşle tamamladı. **EKONOMİ** ▶▶ 07

Türkiye'nin dünyaya verdiği morali, ABD ve Afrika bozdu

Merkez Bankası'nın sert faiz artışı tüm dünya borsalarında yükseliş tetiklerken, ülke para birimleri de dolar karşısında değer kazandı. Ancak piyasalardaki olumlu hava FED ve Güney Afrika'dan gelen haberlerle bozuldu. Güne 2.16'yla başlayan dolar 2.32'yi gördü.

DÜNYA piyasaları dün Türkiye ve ABD arasında adeta gitti geldi. Sabah dünya piyasalarında Türkiye'ye yükseliş yaşanırken, öğleden sonra FED ve Güney Afrika ile olumlu hava bozuldu. Merkez Bankası'nın tüm dünyada yankı uyandıran sert faiz artırımını sonrası sabah dolar 2.16 lira seviyesine geriledi. Avustralya, Rusya, Güney Afrika gibi gelişen ülke para birimleri de dolar karşısında güne yükselişe başladı. Merkez'in kararı Asya'dan Avrupa'ya kadar tüm borsalarda da yükseliş neden oldu. Ancak dünya piyasalarında Türkiye ile başlayan olumlu hava, ABD Merkez Bankası'nın (FED) beklenen tahvil alım azaltma kararı öncesi artan endişeler ve Güney Afrika'dan gelen faiz artışının yeterli bulunmamasıyla tersine döndü. Brezilya, Hindistan ve Türkiye'nin ardından Güney Afrika Merkez Bankası da faiz artışına gitti. Altı yıl aradan sonra faizi yarı puan artıran Güney Afrika Merkez Bankası'nın adımının yeterli bulunmamasıyla Güney Afrika Randı'nın dolar karşısındaki kaybı hızlandı.

Güney Afrika'yla düşüşe geçti

TCMB kararıyla nefes alan gelişmekte olan ülke kurları, yeniden satış baskısına girdi. Yurt içinde dolar, hem dışarda bozulan hava hem de içeride düşük seviyelerden şirketlerden gelen döviz talebi nedeniyle gün içerisinde sert dalgalandı. Sabah saatlerinde 2.16 seviyesini gören dolar öğleden sonra 2.31'i geçtikten sonra tekrar 2.27'nin altına geriledi. Sabah saatlerinde 3 liranın altına gerileyen Euro da öğleden sonra tekrar 3 liranın üzerine gördü. Merkez Bankası'nın yüzde 4.5'ten yüzde 10'a yükselttiği bir hafta vadeli repo faizini piyasaya fonladığı ana faiz olarak kullanacağını açıklamasının ardından TL'deki son bir ayda yaşanan negatif ayrışma süreci sona erdi. FED'in tahvil almamı ne kadar azaltacağı ise piyasalardaki seyri belirleyecek. **» EKONOMİ SERVİSİ**

BORSA YÜZDE 2.3 DÜŞTÜ: Doların dün yaşanan dalgalanma borsada tahvil piyasasında da etkili oldu. Merkez'in kararı sonrası Türk Lirası'nda güvenin desteklediği Borsa İstanbul güne yüzde 2'nin üzerinde artışla başladı, gün içerisinde yonunu aşağı çevirdi. Borsa endeksi günü yüzde 2.29 düşüşle kapattı. Tahvil ve bono piyasasında da sabah saatlerinde tek haneyle düşen faiz, daha sonra tekrar yüzde 10'u aştı.

FITCH: FAİZ ARTIŞI KIRILGANLIĞI AZALTIR

ULUSLARARASI kredi derecelendirme kuruluşu Fitch, Türkiye'de faiz artırımının sermaye akışında kırılma riskini azaltabileceğini kaydetti. "TL'deki gerileme ve küresel toparlanma ihracata destek olur" diyen Fitch, cari açığı etkinin sınırlanacağını belirtti. Fitch, faiz artırımının lira ve döviz rezervleri üzerinde baskıları da hafifletebileceğini vurguladı.

BANKALAR MEVDUAT VE KREDİ FAİZLERİNDE ARTIŞA BAŞLADI

MERKEZ Bankası'nın aldığı faiz kararının ardından ikinci etkiler gözlemlenmeye başladı. Bankalar ilk etapta mevduat ve bireysel kredi faizlerini yukarı çekti. Artırım öncesinde 25 bin TL'ye kadar yüzde 7.90 ile yüzde 8.90 arasında değişen mevduat faizi oranları yüzde 9.95 ile 11 aralığına yükseldi. Kredi faizlerinde ise bankalar yeni hesaplama yapıyor. Düşük miktarlı, 12 aydan kısa vadeli bireysel kredi faizleri yüzde 1.10-1.25 arasında gezinirken, artırım sonrasında aynı vadedeki oranlar yüzde 1.49'lara kadar yükseldi.

MERKEZ'İN ADIMI BÜYÜK YANKI BULDU

Bedeli sanayici ödemesin

Merkez Bankası'nın sert adımı iş dünyasında farklı tepkilere neden oldu. İşadamları "Bedeli sanayici ödemesin" derken ihracatçılar ise kurdaki dengesizlikten yakındı.

- Türkiye İhracatçılar Meclisi Başkanı Mehmet Büyükekisi: Merkez Bankası'nın yaptığı faiz artırımının, kurlarda denge ve istikrar sağlamasını umut ediyoruz. Finansal piyasalarda yaşanan yüksek volatilité, ihracatçıların önünü görmesini zorlaştırdı.
- MÜSİAD Başkanı Nail Olpak: Merkez Bankası'nın bu radikal değişikliğini doğru bulmuyoruz. Umarız, mümkün olan en kısa zamanda, bu faiz artırımını geri alacak adımlar atılır.
- ASKON Genel Başkanı Mustafa Koca: Faiz yükü de kur yükü de bize fatura edilir. Umulur ki bu kararlar gerçekten dövizde istenen sonucu sağlar. Zira bunun gerçek etkisini FED kararları ile birlikte tecrübe edeceğiz.
- İstanbul Sanayi Odası Başkanı **Erdal Bahçivan**: Merkez Bankası'nın bir hafta içinde birbirinden son derece farklı kararlar almasını düşünürdük buluyoruz. Gel-göt yaşanan Merkez Bankası, güven kaybına uğradı. Alınan kararların bedelini sanayi ödeyecek.
- Ankara Sanayi Odası Başkanı Nurettin Özdebin: Faizlerdeki artış şirketlerimizde etkiler getirecek. Faiz artışının büyüme ve istihdam üzerindeki etkisi de olumsuz olacak. Bu şartlarda 2014 büyümesinin yüzde 4'un bir hayli gerisinde kalma ihtimali bellidir.
- KOBİDER Başkanı Nurettin Özgeç: Doların ateşi bu şekilde alınmaz. Ciddi bir şekilde artan faiz önemli. KOBİ'ler bu durumda olumsuz etkilenecek. Bize göre Merkez müdahalede

- geç kalmadı. 17 Aralık operasyonu ekonomiye vurulmuş en büyük darbedir.
- Türkiye Mühendisler Birliği Başkanı Emin Sazak: Merkez Bankası'nın faiz artırımını biraz gecikmeli olmasına karşın doğru bir karar.
- Türkiye Gıyım Sanayicileri Derneği Başkanı Cem Negrin: Umarız Merkez Bankası, dövizin bölgesine hızlı iniş çıkışlarını engelleyecek düzenli ve ince ayarlarla ihtiyacımız olduğunun farkındadır.
- İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği Başkanı **İsmail Güllü**: Merkez'in reel kesim için daha cesur kararlar alması gerekiyordu. Gellenen noktada, hem yüksek faizin hem de döviz kurlarındaki oynaklığın bedelini reel kesim ödüyor. Mevcut şartlarda orta vadede ihracat hedeflerini tutturmak, artık büyük başarı olur.
- İHKİB Başkanı Hilmet Tanrıverdi: Merkez yaptığı bu mudahaleyeli değişik enstrümanlarla kararlı bir şekilde aralık ayında uygulaysaydı sorun bu kadar kroniklemezdi. Simdi tüm dengeleri bozan kurla bu sorunu çözmeye çalışıyor. Aslında bugün geldiğimiz noktada finans piyasalarının istediği oldu.
- TÜRKİYE FED Başkanı Süleyman Onatca: Büyüme etkilenecek. KOBİ'ler zor günler bekliyor.
- Türkiye Genç İş Adamları Konfederasyonu Başkanı Erkan Güral: Zorunlu faiz artırımını, TL'yi gücündirecek, bu da piyasalara, dolayısıyla Türkiye ekonomisine olumlu yansıtacak.
- İstanbul Ticaret Borsası Başkanı C. Ali Kopuz: Merkez Bankası subat ve mart aylarında yapabileceği faiz artırımlarını toptan gerçekleştirdi.

DIŞ BASIN: MERKEZ, FED'İ GÖLGEDE BIRAKTI

- Reuters: Merkez Bankası, sert faiz artışıyla herkesi şaşırttı. Türkiye'den gelen haber, FED'in toplantısını daği gölgede bıraktı.
- Financial Times: Ankara'nın bu agresif hamlesi piyasaları şaşırttı.
- Deutsche Welle: TCMB, faiz anahtarını kullandı.
- New York Times: Bu, Türk Lirası'ndaki değer kaybının önüne geçmek adına önemli bir adım.
- CNBC: Türk Merkez Bankası'nın yaptığı faiz artırımını beklenenden fazla oldu.
- Wall Street Journal: Merkez son dönemde TL'nin hızlı değer kaybettiği piyasaya tam bir sok yasattı.

ALIN TERİNE BALYOZ

Yerli-yabancı faizci koronun baskısına dayanamayan Başçı ve ekibi, faizi artırdı. Üretim, büyüme, ihracat ve istihdam hiçe sayıldı; 76 milyonun geleceğine balyoz indi

Bu filmi 2006 yılında gördük

MERKEZ Bankası, lobi baskısıyla benzer bir faiz artışı 2006'da yapmış, geçici olarak düşen kur yeniden yükselmiş, ekonomik dengeler bozulmuştu. İşte aynı film şimdi de tekrarlanıyor:

- **YATIRIM:** Yatırımcının paraya ulaşması zorlaştığı için de **kurulan fabrika, açılan işletme sayıları düşecek.**
- **ÜRETİM:** Mevcut fabrikalarda, tesislerde üretim maliyetleri artacak ve üretim azalacak. Artan maliyet, **zam olarak yansıtacak.**
- **İŞSİZLİK:** Azalan üretim karşısında isten çıkarmalar başlayacak.
- **İHRACAT:** Düşük kur ihracat gelirlerini azaltacak.
- **İTHALAT:** Yerli üretimde maliyetler artınca, **ithalat patlayacak**, lüks tüketim artacak.
- **KREDİ FAİZLERİ:** Bireysel, ticari, otomobil ve konut kredi faiz oranları yükselecek.
- **BÜYÜME:** Yükselen faizler etkisini büyüme üzerinde gösterecek. **Krediyeye dayalı sektörleri küçülecek.**
- **SICAK PARA:** Türkiye'ye giren sıcak para artacak. Yabancı fonlar, kısa vadede yüksek faizleceplerini dolduracak.

Hani düşecekti!

MERKEZ Bankası'nın faiz artırım kararı sonrasında dolarlarda hareketlilik yaşandı. Faiz kararının ardından **2.1619 liraya** kadar gerileyen dolar, yeni ataklarla dün gün içinde **2.32 lirayı** gördü. Dolar günü **2.2590 liradan** tamamlandı. Euro ise kararın ardından **3 liranın** altına geriledi. Ancak sonra tekrar **3 liranın** üzerine çıktı. Euro, kapasitesi **3.0860 liradan** yaptı. Böylece, **faiz artarsa dolar düşer** tezi de bir günde çürümüş oldu.

FED'TEN ŞOK KARAR

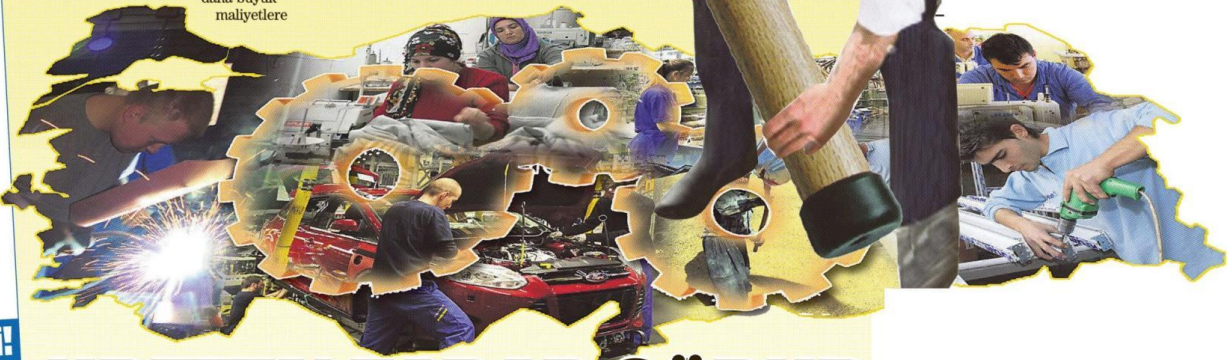
Uzmanlar, faiz kararının kısa sürede dolar üstünde baskı oluşturduğunu ama sonrasında yükselişin sürdüğünü belirterek, şöyle konuştular: **"2.20-2.30 arasında bir denge olabilir.** FED kararı sonrası dolar daha da artabilir. Öte yandan FED, Ocak ayı toplantı sonrasında tahvil alım programını aylık 75 milyar dolardan 65 milyar dolara düşürdü. FED, faiz oranlarında değişikliğe gitmedi.

MERKEZ Bankası gece yarısı operasyonu ile faizleri artırdığını duyurdu. **İşçiden memura, esnaftan emekliye, ihracatçıdan üreticiye** tüm kesimler kara kara düşünmeye başladı. Aylardır yaptıkları yayınlarla ve döviz üzerindeki oyunlarla **Merkez Bankası'na 'faiz artır' baskısında** bulunan yerli ve yabancı işbirlikçi **faizci koro bile bu oranlar karşısında şaşırıldı.** Merkez'in faiz artırımının ardından düşeceği öne sürülen döviz kuru, bir gün bile geçmeden eski seviyeleri gördü. Paradan para kazanan lobilerden başka kimseyi sevindirmeyen faiz artışı, vatandaş için ise hem zam hem işsizlik anlamına geliyor. Yüksek faizler, ülkenin kalkınmasına harcancak paraların faizcinin cebine gitmesine yol açacak. **17 Aralık** sonrası dev projeleri hedef alınan **Türkiye**, bunları gerçekleştirmek için daha büyük maliyetlere

katlanacak. 2023 hedeflerinin faturası da bu faiz kararı ile artacak. **Faiz artırımını ile yatırımcının ve üreticinin maliyetleri artacak, belki işçi engelleri kaldırarak tedbirler alınmadığı sürece yüksek faizler reel ekonomiyi zora sokacak.**

'SEÇİM İLAÇ OLUR'

Merkez'in bu kararından kısa vadede dönmeye zor görünüyor. Uzmanlar, seçimlerden sonra faizlerin yeniden düşebileceğini belirtiyor. Uzmanlara göre; ekonomi yönetimi, yüksek faizlerin getireceği olumsuzlukları silemek için **ek tedbirler** alarak vatandaşın daha az zarar görmesini sağlayabilir.

Merkez Bankası Başkanı Erdem Başçı

ÜRETELEN ZARAR GÖRÜR

İşadamları, yüksek faizin reel sektörü zora sokacağını söyledi

- **İSO Başkanı Erdal Bahçivan:** Merkez'in aldığı kararlarla bir güven ve itibar kaybına uğradığı görülüyor.
- **ASO Başkanı Nurettin Özdebir:** Faiz artışı büyüme ve istihdamı olumsuz etkiler. Şirketlerimize ek maliyetler gelir. Oznaknakları eritir.
- **İstanbul Ticaret Borsası Başkanı Ali Kopuz:** Reel sektörün kredi maliyetleri artacak. Seçimlerden sonra Merkez Bankası faizleri düşürecek.
- **ASKON Başkanı Mustafa Koca:** Faiz ve kur, oynaklık gösterdiklerinde ülke, reel sektöre ciddi anlamda bir yükler. Kur etkisi kısa vadeli ve moral bozucu, faiz etkisi uzun vadeli ve kalıcı olur.
- **Şahinler Holding Başkanı Kemal Şahin:** Şimdi dövizin değil, faizin de tahribatıyla karşı karşıya kalırsak eko-

- nominin dengesi tekrar bozulacaktır.
- **TÜRKNONFED Başkanı Süleyman Onatça:** Faiz artırımının KOBİ'lere bedeli ağır oldu. Büyümenin etkilenen yeni dönemde KOBİ'lerimizi zor günler bekliyor.
- **Borsa İstanbul Başkanı İbrahim Turan:** Uzun vadede borsaya olumlu etkisi olur.
- **BMD Başkanı Hüseyin Doğan:** Faiz artırımının ekonominin üzerine yük getireceğini düşünüyoruz. Bunun geçici bir karar olduğu görüşündeyiz.
- **TAMPF Başkanı Vahap Küçük:** Bu kararın geçici olmasını ve faizin indirilmesini bekliyoruz.
- **TUROB Başkanı Timur Bayındır:** Turizm sektöründe yatırımı engelleyecek ya da yavaşlatacağı.
- **TGSD Başkanı Cem Negrin:** Kurdaki yüksek oranlı iniş çıkışlar, ihracatçı ya da ithalatçıya da zarar verir. Baş-

ta Merkez Bankası olmak üzere ekonomi yönetiminin tüm aktörleri bu bakış açısıyla hareket etmeli.

● **MÜSIAD Başkanı Nail Olpak:** Bu radikal değişikliği doğru bulmuyoruz. Umarız, mümkün olan en kısa zamanda, bu faiz artırımını geri alacak adımlar atılır. Bu aşamada, faiz artırımının işletmeler üzerindeki yükünü hafifletmesi için, hükümet, KOBİ'leri destekleyecek, istihdamı, yatırımları ve dolayısıyla büyümeyi artıracak ek tedbirleri acilen almalıdır.

● **KOBİDER Başkanı Nurettin Özgenç:** Merkez, kaos lobilerinin piyasaları etkilemesini üzerine faizleri piyasaya baskınlıkla artırdı. Bundan faiz lobisi kârlı çıkacak, vatandaş ise zarar görecektir.

İş dünyasında durgunluk paniği

İnşaatçı isyanda

MERKEZ Bankası'nın açıkladığı faiz artışıyla birlikte, piyasalarda yatırımcı reflekslerinin ne olacağı merak konusu oldu. Yıllık bazda yüzde 15'e

Ali Dumankaya

dayanan konut kredisi faizlerinin talebi düşüreceği, alıcıların senetli konut satışına yöneleceği tahmini yapıyor. Konut faizlerinde yaşanan artış gayrimenkul yatırımcısını yeni planlar yapmaya itiyor. Faizdeki artışı değerlendiren DKY İnşaat Yönetim Kurulu Başkanı Ali Dumankaya, faizdeki artışın bir miktar yavaşlama getirebileceğini vurgulayarak "Alım yapacak vatandaş da daha seçici olacaktır ve doğru projeleri tercih edecektir. Konut satışları 2014'te 900 bin - 1 milyon seviyesine gelebilir." diye konuştu. Viaport Venezia Satış & Pazarlama Direktörü Cenk Hayırlıoğlu, konut kredilerinde

yaşanan artışla firmaların yeni kampanyalar düzenleyeceğini söyledi. Özellikle yerli iç piyasada finansmanı güçlü olan firmaların banka kredisine alternatif olan vade farksız taksitlendirme planları ve senetlendirme üzerine kampanyalar oluşturacaklarını belirtti.

Demir İnşaat Yönetim Kurulu Başkanı Hamit

Demir alınan kararlar ilgili, "Şu anda gündemde yaşanan olumsuzluklara böylece bir yenisi daha eklendiğini söyleyebiliriz.

Hali hazırda durgunlaşan sektörü, Merkez Bankası'nın yaptığı artırım olumsuz etkileyecektir. Çünkü faizlerin artması, konut faizlerini de etkileyecek, konut faizleri de artacaktır. Dolayısıyla sektör daha da durağanlaşacaktır." diye konuştu.

Hamit Demir

Merkez Bankası'nın faiz artırımı iş dünyasında farklı yorumlara sebep oldu. Sanayiciler şok faiz artırımının piyasalardaki durgunluğu artırmasından endişe ediyor

Merkez Bankası'nın faiz artırımı iş dünyasında farklı yorumlara sebep oldu. MB'nin beklenmedik şekilde yüksek faiz artırımının durgunluk yaratabileceği endişesi doğdu. Bazı işadamları Merkez'in piyasaya müdahale etmekte geç kaldığını ifade ederken, piyasanın önümüzdeki günlerde daha çok dalgalanmaya gebe olduğunu belirtiyor. Bazıları ise yüksek faizi dolar-daki artıştan daha tehlikeli buluyor.

REEL SEKTÖRE ODAKLANILMALI

Türkiye Genç İşadamları Demeği (TÜGİAD) Yönetim Kurulu Başkanı Ali Yücelen, Türkiye ekonomisinin başansı için bütün kurumların

öncelikle reel sektöre odaklanması gerektiğini belirterek, "Para politikasını yapanların da ülkeyi yönetenlerin de odak noktasının reel sektör olması lazım. Çünkü reel sektör kaybedilirse geri kazanımı çok zor olur" dedi.

Ali Yücelen

İŞLER İYİ GİTMİYOR

KOBİDER Başkanı Nurettin Özgeç "Merkez Bankası'nın bu kararın kalınmış bir karar değil. Ama piyasaya kesin olumsuz yansıtacak. Doların ateşi bu şekilde alınmaz. Ciddi bir şekilde artan faiz önemli. KOBİ'ler bu durumdan olumsuz etkilenecek. Reel sektörü son derece olumsuz günler

Nurettin Özgeç

bekliyor. Bize göre merkez müdahalede geç kalmadı. 17 Aralık'ın sonucu olarak merkezin bir faiz artırımına gittiğini görüyoruz. Şirketlerin borçları vardı. Dışarıya iş yapanların dolarla borçları var. İnsanlar dolarla kira ödüyorlar. İşler zaten durgundu. Şu an işler piyasa için iyi gitmiyor" ifadelerini kullandı.

olacağı belli değil. Merkez Bankası kendini büyük oyuncuların eline bıraktı. Bundan sonra maalesef büyük oyuncular ne isterse onu yapmak zorunda olacak. Bu sene zor geçecek" dedi.

BAHÇIVAN: MERKEZ GÜVEN KAYBINA UĞRADI

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) aldığı faiz artırma kararına ilişkin, doğru zamanda doğru ve cesur kararlar alınmadığını savunarak, "TCMB'nin bugün aldığı kararlarla bir güven ve itibar kaybına uğradığı görülüyor" dedi. Her zaman güvendikleri ve güvenlerini korumak istedikleri TCMB'nin, bir hafta içinde birbirinden son derece farklı kararlar almasını nitelendiren Bahçivan, şu değerlendirmelerde bulundu: "TCMB'nin bugün aldığı kararlarla bir güven ve itibar kaybına uğradığı görülüyor. Merkez Bankası'nın doğru zamanda doğru işler yaparak, güvenini ve itibarını koruması gerektiğini hatırlatmak istiyoruz. Ekonomik gerçekler, doğru zamanda doğru ve cesur kararlar vermenin ne kadar önemli olduğunu bir kere daha göstermiştir. Ekonomide bugün gelinen nokta, biz sanayicilerin her platformda söylediklerimizin ne kadar haklı gerçeklere dayandığını göstermektedir." ifadelerini kullandı.

Erdal Bahçivan

ASKON: MB ELİNDEKİ ENSTRÜMANI KULLANMAMAKTA DİRENDİ

Anadolu Aslanları İşadamları Derneği (ASKON) Genel Başkanı Mustafa Koca, Merkez Bankasının faiz kararına ilişkin, uzun zamandır faiz enstrümanını kullanmama konusunda direnen Merkez Bankasının başka metotlarla kuru kontrol etmeyi başaramadığını, bu yüzden radikal faiz kararları vermek zorunda kaldığını belirtti. Koca, Merkez Bankasının faiz kararına yönelik yaptığı açıklamada, Gezi olayları ile başlayan sürecin, 17 Aralık ile birlikte zirve yapacak şekilde Türkiye ekonomisinin kırılmasına etki eden son derece önemli gelişmeler olduğunu dile getirdi. Koca, "İçinde manipülasyon, spekülasyon olma ihtimalleri meseleyi ekonomik boyuttan öteye götürüp aynı zamanda siyasi anlamı olan ve operasyon özelliği taşıyan hüviyete büründürmüştür" ifadelerini kullandı.

ARALIK'TA YAPSAYDI...

İHKİB Başkanı Hikmet Tanrıverdi, yüksek faizin faturasını üretici KOBİ'lerin ödeyeceğini söyledi. Tanrıverdi, "Merkez Bankası yaptığı bu müdahaleyi değişik enstrümanlarla kararlı bir şekilde Aralık ayında uygulaysaydı sorun bu kadar kronikleşmezdi. Şimdi tüm dengeleri bozan kurla bu sorunu çözmeye çalışıyor. Aslında bugün geldiğimiz noktada finans piyasalarının istediği oldu. Ancak bunun da yaraya ne kadar merhem

Bahçivan: Merkez Bankası güven kaybına uğradı

Haber Merkezi

Merkez Bankası'nın gece yarısı aldığı faiz artırma kararını değerlendiren **İstanbul Sanayi Odası (ISO)** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, doğru zamanda doğru ve cesur kararlar alınmadığını belirtti

ISO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**'ın, Merkez Bankası kararlarına ilişkin değerlendirmesi şöyle: "Her zaman güvendiğimiz ve güvenimizi korumak istediğimiz Merkez Bankası'nın, bir hafta içinde birbirinden son derece farklı kararlar almasını düşündürücü buluyoruz.

Merkez Bankası'nın bugün aldığı kararla bir güven ve itibar kaybına uğradığı görülüyor. Merkez Bankası'nın doğru zamanda doğru işler yaparak, güvenini ve itibarını koruması gerektiğini hatırlatmak istiyoruz. Ekonomik gerçekler, doğru zamanda doğru ve cesur kararlar vermenin ne kadar önemli olduğunu bir kere daha göstermiştir.

Ekonomide bugün geline nokta, biz sanayicilerin her platformda söylediklerimizin ne kadar

haklı gerçeklere dayandığını göstermektedir; sanayiye, üretimi önem almayan bir büyüme modelinin sürdürülebilir olmadığı, alınan bu kararlarla ortaya çıkmıştır.

İşte görüyoruz; son yıllarda ağırlıklı olarak dış borçlanmaya dayanarak büyüme. Cari açık verdik. Dış kaynak, yani döviz bitti. Döviz ihtiyacı doğdu ve sorunlar başladı. Rıskası Türkiye'nin temel sorunu; sanayi üretiminden kaynaklanan bir üretim modelinin oluşturulmamasıdır.

Türkiye, artık kaynığını sanayiden ve üretimden alan bir büyüme modeli ile ilgili yapısal reformları gerçekleştirme noktasındadır.

Son olarak şunu söylemek isterim ki; belki bu kararlar, reel sektör açısından bir fiyat istikrarı sağlayacak. Fakat Türkiye reel ekonomisi, kesinlikle yılın ilk döneminde, sanayi büyümesinden, üretim büyümesinden, istihdam büyümesinden ve yatırım büyümesinden fedakarlık yaparak bu dönemi götürecektir. Bu da Türkiye ekonomisinin bu yılki büyümesine totalde negatif etki yapacaktır."

İŞ DÜNYASI FAİZDEKİ ARTIŞI SEVMEDİ

Merkez Bankası'nın
radikal faiz kararı
farklı tepkilere yol açtı

Kapasite kullanımı, sanayi üretimi ve ihracat artarken faizdeki yükselişi anlamsız bulan iş dünyası, "Büyüme ve istihdam olumsuz etkilenecek" endişesi taşıyor. İşte görüşler... MÜSİAD: Bu artışın, iş adamları ve halka haksız bir yük getirmesine engel olunmalı. İSO: Bu kararın bedelini sanayi ödeyecek. ASO: Büyüme yüzde 4'ün gerisinde kalacak. ASKON: Kişi ve kurumlar tavırlarını gözden geçirmeli.

AYRINTILAR 5'TE

COMMERZBANK:
DOLAR 2.11'İ
GÖREBİLİR

Commerzbank Gelişmekte olan Piyasalar Başekonomisti Tatiana Ghose, "Türkiye artık sıcak gelişmelerin yaşadığı gelişmekte olan ülkeler arasında daha az yer alacak. TCMB'nin kararının ardından, Dolar/TL'nin 2014 yılının ilk çeyreğinde 2.11 seviyelerinde olmasını bekliyorum" dedi.

İŞ DÜNYASI VE SANAYİCİLER TEPKİLİ Çarklar dönerken faiz artışı şaşırttı

Kapasite kullanımı, sanayi üretimi ve ihracat artarken faiz artırımını anlamsız bulan iş dünyası, "Büyüme ve istihdam olumsuz etkilenecek" görüşünde birleşti

Türkiye ekonomisinden, özellikle 2013'ün ikinci yarısından itibaren reel anlamda ciddi toparlanma sinyalleri gelmişti. Yüksek döviz ve içeride Gezi Parkı gibi huzursuzluklara rağmen kapasite kullanım oranı artmış, sanayide çarklar hızlı dönmeye başlamış, ihracatımız da yükselmişti. Ancak 17 Aralık Operasyonu ile başlayan ve önceki gece TCMB'nin şok faiz artırım ile sonuçlanan son gelişmeler, reel sektörün moralini bozdu. TCMB'nin faiz kararına ilk tepkisini 2.20'nin altına düşerek gösteren dolar, dış piyasada döğru yeniden 2.30'a dayandı. Böylece faiz artırımının dolar üzerinde bir etki yapmadığını gördüğümüz ifade eden sanayiciler, kendilerinin orta ve uzun vadede zora düşeceklerini aktardı. Özellikle ihracatçılar, hem finansman maliyetlerinin artması hem de kur üzerinde oluşturulan baskı ile çifte kaskaca girdi.

MÜSİAD: YATIRIM ARTIYORDU

Müstakil Sanayici ve İş Adamları Derneği (MÜSİAD), yaptığı yazılı açıklamada şu değerlendirmede bulundu: "Ülkemizin makroekonomik göstergeleri açısından olumsuz bir tablo olmamasına rağmen, son 9 ayda yüzde 4'ük büyüme ortalaması ve bu büyümede reel sektör yatırımlarının artış göstermesine rağmen, radikal faiz artışı doğru bulmuyoruz. Bu artışın kredi faizlerine aşırı şekilde yansıtılarak, iş adamları ve halkın üzerine haksız bir yük getirmesine engel olunmalıdır. Aksi halde büyüme üzerinde olumsuz etki oluşacak. Umarız ülkemiz tekrar yüksek faiz, düşük kur sarmalına girmez."

İHKİB: BU YIL ZOR GEÇER

İstanbul Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği Başkanı Hükmet Tanrıverdi, "Yüksek faizli faturamızı ürettiği KOBİ'ler ödeyecek. Finans piyasalarının istediği oldu. Yaraya ne kadar merhem olacağı da belli değil. Merkez Bankası kendini büyük oyuncuların eline bıraktı. Bundan sonra maalesef büyük oyuncular ne isterse onu yapmak zorunda olacak. Bu sene zor geçecek. 21 Ocak'ta bile müdahale olsaydı, fatura bu kadar ağır olmazdı" ifadesini kullandı.

İSO BAŞKANI BAĞÇIVAN:

BU KARARIN BEDELİNİ SANAYİ ÖDEYECEK

Doğru zamanda, doğru ve cesur kararlar almamadığımızı savunan İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bağcıvan, TCMB'nin faiz kararını şöyle değerlendirdi: "Son yıllarda ağırlıklı olarak dış borçlanmaya dayalı büyüdük. Cari açık verdik. Dış kaynak, yani döviz bitti. Döviz ihtiyacı doğdu ve problemler başladı. Türkiye'nin temel meselesi, sanayi üretiminden kaynaklanan bir üretim modelinin oluşturulmasıdır. Alınan kararların bedelini sanayi ödeyecek."

ASO BAŞKANI ÖZDEBİR:

BÜYÜME YÜZDE 4'ÜN GERİSİNDE KALACAK

Ankara Sanayi Odası (ASO) Başkanı Nuhrettin Özdebir, faizlerdeki artışın şirketlere ek maliyet getireceğini belirterek, şunları söyledi: "Şirketlerin faiz giderlerinin artması, zaten ortalama yüzde 4-5 olan kârları, öz kaynakları eritmektedir. Yatırım istihdam olumsuz etkilenecek. Bu kısır döngüden çıkmamın tek çaresi verimliliği artırmaktır. Faiz artışının büyüme ve istihdam üzerindeki etkisi de olumsuz olacak. Bu şartlarda 2014 büyümesinin yüzde 4'ün gerisinde kalma ihtimali belirginleşti."

DOLAR YENİDEN 2.30'A DAYANDI

Merkez Bankası gecelik borç verme faizini yüzde 7.75'ten 12'ye, bankalara repo işlemleri yoluyla tamamlanan borçlanma faiz oranını yüzde 6.75'ten 11.5'e, bir hafta vadeli repo ihale faizini ise yüzde 4.5'ten 10'a yükseltti. Piyasanın beklemediği kararın ardından 2.20'nin altına gerileyen dolar, dün akşam yeniden 2.30'a dayandı.

UZMANLAR UYARDI:

Sermayenin finansal yatırım araçlarına yönelmesi tehlikeli olur

Cenk Esen ANKARA

TCMB'nin yüksek faiz artırımını, vatandaşın günlük hayatında olumsuz etkileyecek. Kredi kartı faizlerinden bireysel ve ticari kredilere kadar birçok alanda bu kararın yansımaları görülecek. İlk etkiler ise "konut ve taşıt kredilerinin faizlerinin yükselmesi" şeklinde kendini gösterecek. Siyaset Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı Araştırmacısı Erdal Karagöl, "Tekrar 90'lı yıllara dönerek sermayenin finansal yatırım araçlarına yönelmesi tehlikeli olur. Türkiye 2009-2013 yılları arasında ortalama yıllık 750 bin kişiye iş bularak 3.5 milyon istihdam rakamını yakaladı. Bu sürecin olumsuz etkilenmemesi lazım. Hükümetin,

böyle bir dönemde iş dünyasının vergi, sosyal güvenlik gibi yüklerini hafifletecek araçları devreye alması gerekir. Yabancı yatırımcıların bayram ediyor. Bu da kimin kazançlı olduğunu ortaya koyuyor" diye konuştu.

Tüketici Hakları Derneği Başkanı Turhan Çakar da şunları söyledi: "Zaten yüksek olan kredi maliyetleri daha da yükselinecek. Tüketiciler böyle bir dönemde zorunlu ve temel harcamalar dışındaki borçlanmalardan kaçınılmalı. İmkânları ölçüsünde tasarrufa yönelmeli. Reklamlarda ifade edilen kredi faiz oranları, kredi almaya gitmiş durumda değil. Tüketici, hangi faiz oranıyla kredi çektiğini iyice anlamadan, hiçbir şeye imza atmamalı..."

BİST Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim, yaptıkları çalışmalar hakkında bilgi verdi.

Döviz fiyatları artık, Borsa İstanbul'da sabitlenebilecek

Dolarla iş olanlar sadece prim ödeyerek "belli bir fiyatta doları sabit tutma hakkını" alabilecek.

Ö. Faruk Bingöl İSTANBUL

Borsa İstanbul, döviz fiyatlarının belli bir seviyede sabitlenmesine imkân tanıyan opsiyon pazarını açmaya hazırlanıyor. Borsa İstanbul Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Turhan, "Son dönemde dövizde yaşanan hareketler, yeniden kur riskini gündeme getirdi. Hem yatırımcılar hem de iş çevre-

lerinin bu riskten nasıl korunacağıyla ilgili çalışmalar yapıyor. Borsa İstanbul bünyesinde Döviz Opsiyon Pazarını açacağız. İlgili kurumlara görüşmeler devam ediyor. Merkez Bankası konuya sıcak bakıyor. SPK'nın da onayının ardından bu pazar faaliyete geçecek" dedi. Opsiyon pazarında işlem yapanlar, örneğin 2.20 TL fiyat-tan, belli bir prim ödeyerek "dolar alım opsiyonu" kullanacak. Dolar 2.40'a yükselirse, "2.20'den alm hakkım elinde bulunduramıyorum sözleşme sahibi" bu yükselişten istifade edilebilecek ve zarar görmeyecek. 17 Aralık'tan sonra borsadan çıkan paramız 468 milyon dolar olduğunu da belirten Turhan; bu miktardan yüzde 92'sinin 23 Ocak'tan sonra, yani TCMB'nin olağan Para Politikası Kurulu'nun ardından gerçekleştirileceğini açıkladı.

FAİZ ARTIŞINA KİM NE DEDİ?

TCMB çok gecikti ekonominin beli kırıldı

■ **AYDIN AYAYDIN** (CHP İstanbul Milletvekili): "Merkez Bankası kompleks yapmayıp zamanında gerekli faiz artışı yapmayıp hem tahribatı bu denli olmazdı. Geçmiş ve dolayısıyla da ekonomiye maliyeti yüklenmiş bu sert faiz artışı, sözde doların belini kırarak, onu 1.92'ye getirecek olan ama 2.40'lara gelen dolar tutamayan Başbakan Başçı'nın yanıldığının, ülkeye zaman ve refah kaybettiğinin ilanıdır. Türkiye ekonomisi, bu radikal karar ile dövüzdeki yükselmesi kontrol altına alacak ancak bunun karşılığında büyümeden, üretimden, yatırımdan vazgeçecektir."

Bu kararlar Merkez'e itibar kaybetti

■ **ERDAL BAĞCIVAN** (İstanbul Sanayi Odası Başkanı): "Merkez Bankası'nın aldığı kararlarla güven ve itibar kaybına uğradığı görülüyor. Belki bu kararlar, reel sektör açısından bir fiyat istikrarı sağlayacak. Fakat Türkiye reel ekonomisi, kesinlikle yılın ilk döneminde sanayi, üretim, istihdam, yatırım büyümesinden fedakarlık yaparak bu dönemi götürecektir. Bu yılki büyümeye negatif etki yapacaktır."

Büyüme ve istihdam olumsuz etkileyecek

■ **NURETTİN ÖZDEBER** (Ankara Sanayi Odası Başkanı): "Faizlerdeki artış şirketlere ek maliyet getirecek. Faiz artışının büyüme ve istihdam üzerindeki etkisi de olumsuz olacaktır. 2014 büyümesinin yüzde 4'ün bir hayli gerisinde kalma ihtimali belirliştir. Şirketlerin faiz giderlerinin artması, zaten yüzde 4-5 olan kârları ve özkaynakları eritemektedir. Yüksek faiz yatırımları da olumsuz etkileyecektir."

Piyasalarda denge ve istikrarın yolu açıldı

■ **MEHMET BÜYÜKEKŞİ** (Türkiye İhracatçıları Meclisi Başkanı): "Bu faiz artışı ile birlikte kurların ve piyasa-ların daha dengeli ve istikrarlı olmasının yolunun açıldığını düşün-üyoruz. Merkez Bankası'nın dövüz pi-yasalarındaki dalga seviyesini azaltıcı önlemler al-maya devam etmesini, daha zamanında, daha pro-aktif adımlar atmayı sürdürmesini bekliyoruz."

Hızlı iniş çıkışları engellemek gerek

■ **CEM NEGRİN** (Türkiye Giyim Sanayicileri Derneği Başkanı): "Merkez Bankası'nın, dövüzün böyle-sine hızlı iniş çıkışlarını engelleye-cek düzenli ve ince ayarlarla ihtiyacı-mız olduğunun farkına vardığını umut ediyoruz. Geride kalan 1 ay içinde ürün sa-tan hazır giyim ihracatçıları şayet forward yapma-dılarsa ciddi zarar ettirilebilir demektir."

Artık ihracat hedefini tutturmak başarı olur

■ **İSMAİL GÜLLÜ** (İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği Başkanı): "M8, faiz konusunda baskı altında tutuldu. Faiz silahını erteleyen M8, beklenenin üstünde faiz artırdı. Gelinen noktada, hem yüksek faizin hem de dövüz kurlarındaki oynaklığın bedelini reel kesim ödüyor. Orta vadede ihracat hedeflerini tutturmak, artık büyük başarı olur."

Siyasi gerilimin bedeli ağır oldu

■ **SÜLEYMAN ONATÇA** (Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu Başkanı): "Siyasi arenada yaşanan gerginliğin bedeli ağır oldu. Bu ağır bedeli ödemekte en çok zorlanacak kesim KOBİ'ler. Büyümenin etkile-neceği yeni dönemde KOBİ'lerimizi zor günler bekliyor. Faiz oranının iki kattan fazla artırılması ol-ması, mutlaka büyümeyi olumsuz etkileyecek."

Bu radikal değişikliği doğru buluyoruz

■ **NAIL OLPAK** (Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği Başkanı): "Makro ekonomik göstergeler açısından olumsuz tablo ol-mamasına ve son 9 aylık yüzde 4'lük büyüme ortalamasına rağmen, bu radikal değişikliği doğru buluyoruz. Umarız ülkemiz tekrar, yüksek faiz, düşük kur sarmalına girmez."

ilk raunt faiz lobisinin

Merkez Bankası'nın aldığı kararlara hükümet cephesinden ilk yorum Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'ten geldi. Bakan Şimşek, "Merkez Bankası bu kararı vermişse en doğru karardır" dedi.

17 ve 25 Aralık operasyonlarıyla Türkiye ekonomisini sarsan paralel yapılanma, uluslararası faiz lobisini sevindirdi. 4-5 puanlık faiz artışı bile faiz lobisinin gözünü doyuramadı. Merkez Bankası'nın sert müdahalesine rağmen piyasaların istenilen seviyeye gelmemesi, "ilk raunt faiz lobisi kazandı" şeklinde yorumlandı.

PIYASALAR GİTTİ GELDİ

- Merkez Bankası önceki gece aldığı şok bir kararla politika faizlerini 4,5-5 puan aralığında yükseltti. Marjinal fonlama oranı yüzde 7,75'ten yüzde 12'ye; borçlanma faiz oranı yüzde 3,5'ten yüzde 8'e yükseldi. Merkez'in sert yumruğunun etkisiyle para piyasaları beklenen yönde bir seyir izledi. Dolar, kademeli olarak önce 2,20 liranın, daha sonra da 2,18 liranın altına geriledi. Euro da 3 liranın altına düştü.

SPEKÜLÖRLER DEVREDE

- Ancak öğleden sonra kurumsal spekülörlerin devreye girmesiyle borsa sert düşüş yaşarken dolar ve euro yeniden yükselişe geçti. Dün saat 15.30 itibariyle kurumsal taleple artan dolar, 2,30 lirayı aşarak PPK kararlarından önceki seviyeye yükseldi. Merkez Bankası'nın kararının ardından 3 liranın altına gerileyen euro ise gün ortasında tekrar 3 liranın üzerine çıktı. • 5'TE

İBRAHİM ACAR
İSTANBUL

İLK RAUNT FAİZ LOBİSİNİN

17 ve 25 Aralık operasyonlarıyla Türkiye ekonomisini sarsan paralel yapılanma, uluslararası faiz lobisini sevindirdi. Faiz ve dövizdeki olağandışı seyir sebebiyle baskılara daha fazla dayanamayan Merkez Bankası, piyasalara müdahale etmek zorunda kaldı. 4-5 puanlık faiz artışı bile faiz lobisinin gözünü doyumadı. Sert müdahaleye rağmen piyasaların istenilen seviyeye gelmesini, "ilk raundu faiz lobisi kazandı" şeklinde yorumlandı

İBRAHİM ACAR / İSTANBUL
Merkez Bankası Para Politikası Kurulu (PPK) faiz artırımı kararı sonrası, dolar ve Euro gördüğü sert düşüşün ardından yükselişe geçti. Dün yaşanan bu ani gelişmeler, 17 Aralık'ta başlayan Türkiye ekonomisinde kriz çıkarma stratejisinin bir parçası olarak yorumlanıyor. TL karşısındaki değeri 2,30 seviyesine çıkan doları daha da artırarak, Merkez Bankası'nın faizleri yüzde 20'ye kadar çıkarmaya zorlamak isteyen çevrelerin sonrasında ise Türkiye'nin gelişmiş diğer ülkelerden daha fazla ayrıştığı tespitleriyle sıcak paranın girişine engel ol-

mak istediği ifade edildi.
**DOLAR İYİCE DÜŞTÜ
ARDINDAN YÜKSELDİ**
MB önceki gece aldığı şok bir kararla politika faizlerini 4,5-5 puan aralığında yükseltti. Marjinal fonlama oranı yüzde 7,75'ten yüzde 12'ye; borçlanma faiz oranı yüzde 3,5'ten yüzde 8'e ve bir haftalık vadeli repo ihale faiz oranı da yüzde 4,5'tan yüzde 10'a yükseldi. MB, global piyasalarda gelişmekte olan ülkelere dönük risk iştahının azalması ve içerideki siyasi gerginliğin tetiklediği kur ve enflasyon artışı kontrol altına alabilmek için para politikasında güçlü bir sıkılaştır-

maya gitmenin etkisiyle para piyasaları beklenen yönde bir seyir izledi. Nitekim dolar, dün sabah kademesi olarak önce 2,20 liranın, daha sonra da 2,18 liranın altına geriledi.
**MB'NİN ALDIĞI KARARI
BOŞA ÇIKARMA HAMLESİ**
En düşük seviye olarak 2,1619'a kadar gerileyen dolar, öğleden sonra yeniden yükselişe geçerek 2,23 seviyesine aştı. Doların gün içinde gördüğü en yüksek seviye ise 2,3250 lira oldu. Bu rakam; PPK kararlarından önceki seviyenin de üstü oldu. Dün saat 15.30 itibarıyla kurumsal taleple artan dolar 2,30 liraya aştı. Merkez Bankası'nın kararının ar-

dından 3 liranın altına gerileyen Euro ise gün ortasında tekrar 3 liranın üzerine çıktı.

BORSA DA GİTTİ GELDİ
Kurumsal spekülasyonların devreye girmeyle Borsa İstanbul'da da sert düşüş oldu. Önceki günü 63 bin 543 puanı tamamlayan borsa Merkez Bankası'nın faiz kararının ardından dün yükselişe güne başladı. Bir ara 65 bin 300 seviyesinin üzerine kadar çıkan borsa endeksi spekülasyonların devreye girmesiyle kayıp vermeye başladı. Borsada kayıplar ikinci seans ortasında yüzde 4'ü geçti. BIST 100 endeksi de 18 ayın en düşük seviyesine geriledi. Kapanışa doğru biraz toparlanan borsa günü 62.088 puanı tamamladı. Günlük bazda 1.455 puan azalan borsa yüzde 2,29 oranında değer kaybetti.

**ÜLKE İÇİN EN DOĞRUSUNU
YAPMAYA ÇALIŞIYOR**
Merkez Bankası'nın aldığı kararlara hükümet cephesinden ilk yorum Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'ten geldi. Bakan Şimşek, "Merkez Bankası bağımsız ve kredibilitesi çok yüksek. Bu kararı vermişlerse en doğru karardır. Ben inanıyorum ki ülkemiz için en doğrusunu yapmaya çalışıyorlar" dedi.

FED ŞAŞIRTMADI
Öte yandan; ABD Merkez Bankası FED, piyasaların tahmini yönünde hareket etti ve aylık tahvil alım programını 10 milyar dolar daha azaltarak 75 milyar dolardan 65 milyar dolara düşürdü.

İş dünyası, faiz artırım kararını nasıl karşıladı?

► TİM Başkanı Mehmet Büyükekçi: Merkez Bankası'nın yaptığı faiz artırımının, kurlarda denge ve istikrar sağlamasını umut ediyoruz. Fed kararı sonrası, gelişmekte olan ülke paralarının değer kaybettiğini gözlemledik. Geldiğimiz noktada Merkez Bankası'nın faiz artırım kararının alınması kaçınılmaz oldu ortaça çıktı.

► MÜSİAD Genel Başkanı Nail Olpak: Türkiye'nin makro ekonomik göstergeleri açısından olumsuz bir tablo olmamasına, 9 aylık yüzde 4'ük büyüme ortalamasına ve bu büyümede reel sektör yatırımlarının üçüncü çeyrek itibarıyla artış göstermesine karşın, bu radikal değişikliği doğru bulmuyoruz. Umanz, mümkün olan en kısa zamanda, bu faiz artırımını geri alacak adımlar atılır.

► ASKON Genel Başkanı Mustafa Koca: Uzun zamandır faiz enstrümanını kullanmama konusunda direnen Merkez Bankası başka metotlarla kuru kontrol etmeyi başaramamıştır. Bu yüzden radikal faiz kararları vermek zorunda kalmıştır. Umulur ki bu kararlar gerçekten dövize istenen sonucu sağlar. Zira bunun gerçek etkisini Fed kararları ile birlikte tecrübe edeceğiz.

► İstanbul Ticaret Borsası Başkanı Ali Kopuz: Merkez Bankası, kanaatimce şubat ve mart aylarında yapabileceği faiz artırımlarını da toptan gerçekleştirdi. Piyasalar 30 Mart'ta yapılacak seçime kadar net bir yol haritası çizdi.

► KOBİDER Başkanı Özgenç: Kaos lobisini oluşturan faiz ve beddua lobisi el ele verdi, ülke ekonomisinin çarşını geçirmesine ve bu istikrarsız ortamda KOBİ'ler ile sanayicilerin döviz ve faizlerin artmasından dolayı fevkalade zarar etmesine neden oldu.

► İSO Başkanı Erdal Bahçivane: Doğru zamanda doğru ve cesur kararlar almayan Merkez Bankası'nın bugün aldığı kararlarla bir güven ve itibar kaybına uğradığı görülüyor. Alman kararlarının bedelini sanayi ödeyecek.

► TGSB Başkanı Cem Negrin: Kurdaki yüksek oranlı iniş çıkışlar, ihracatçıya da ithalatçıya da zarar verir. Başta Merkez Bankası olmak üzere ekonomi yönetiminin tüm aktörleri bu bakış açısıyla hareket etmeli.

► KTO Başkanı Mahmut Hıçılılmaz: Merkez Bankası, Türkiye'de enflasyonun belli bir oranda kalmasına önem veren, politikalar uygulayan kurum olmasından dolayı almış olduğu kararlarda döviz kurunun daha da yükselmesini önleme ve dolayısıyla enflasyonu daha fazla etkisi olmasında yönünde bir gayret içinde olmalıdır.

► ANĞİAD Başkanı Abdullah Değer: Faiz oranlarındaki artış, yatırım, üretim ve istihdamda elden edilen bütün başlangıçları heba edilmesine anlamına gelmektedir. Bu karar, sanayici ve iş adamlarının, hatta kredi borcu olan sokaktaki vatandaşın fişinin çekilmesi anlamına gelmektedir.

HÜKÜMETE FAİZ KANCASI

HASAN ÖNAL / TBMM BÜROSU
AK Parti Milletvekilleri, dalgalı kur politikasına rağmen dolardaki yükselişin ardından Merkez Bankası Para Politikası Kurulu'nun faizleri yükseltmesini eleştirdi. Paralel yapının, 17 Aralık'ta yapamadığını ekonomi üzerinden yapmaya kalktığına dikkat çeken vekiller, diğer komplolara tutmadığı gibi bunun da bertaraf edileceğini kaydetti. Hükümetin faizlerin arttırılmaması için uzun süre direndiğini belirten vekiller, paralel medyanın da istediği şekilde yükseltti faizlerin, faiz lobisinin işine yaradığını dile getirdi. Ekonomi üzerinden hükümetin yıpratılmak istendiğini aktaran vekiller, bunlara en güzel cevabın 30 Mart seçimlerini verileceğini ifade etti.

HÜKÜMET BALTALANMAK İSTENİYOR

MB'nin faizleri yükseltmesini gazetimize değerlendiren AK Parti Kocaeli Milletvekili Zeki Aygün, paralel yapı ve sibilikliği tarafından suni bir gün dem oluşturulmaya çalışıldığına dikkat çekerek, ekonomiyi belli bir düzeye getiren AK Parti'nin ekonomiyi üzerindeki baltalanmaya çalışıldığını ifade etti. Aygün, bununla seçim öncesi AK Parti'yi zor duruma düşürmek istediklerini belirtti.

Erdogan: Faiz tek enstrüman değil

HABER MERKEZİ - İranda ki temaslarını tamamlayan Başbakan Erdoğan, Türkiye'ye hareketinden önce, Merkez Bankası'nın faizlerde artırımını gitmesini değerlendirdi. Erdoğan, Merkez Bankası'nın bağımsız bir kurum olduğunu ve hükümet olarak Merkez Bankası üzerinde bir müdahale yetkilerinin olmadığını belirterek, "Ama maalesef birileri hep köşelerine bizim baskı yaptığımız yazılar. Şimdi tabii ben bir defa faizin yükseltilmesine her zaman karşıyım. Ama, şu anda Merkez Bankası böyle bir karar almış. Bana düşen buna bir süre sabretmektir. Nereye gidiyoruz diye bunu görmektir. Faizin tekrar bir geri dönüşü veyahut da döviz kurlarında olumlu istikamette gelişme, Borsa İstanbul'da yükselme görmemiz halinde bu iyi niyetimizi korumak zorundayız. Ama aksi olduğunda iyi niyetimizi koruyamayız" dedi.

Erdogan şöyle devam etti: "Her zaman söylediğimiz şey, yüksek faizin bu noktada tek enstrüman olmadığdır. Ben burada bir tezimi söyleyeyim, isterseniz değerlendirebilirsiniz. Ben enflasyon olayında, enflasyon ile faizin ters orantılı değil, doğru orantılı olduğunu inanırım. Yani enflasyon ile faiz arasındaki ilişki sebep netice ilişkisidir. Faiz sebeptir, enflasyon neticedir. Faizi yükseltirseniz, enflasyon da yükselir. Düşürürseniz, ikisi beraber düşer. Ters orantılı olarak düşündüğünüzde her zaman için çok daha olumsuz neticeler alırsınız."

Başbakan Erdoğan, gazetecilerin sorduğu "B planını var mı" soruna karşılık, "B planı, C Planı benzeri şeyler noktasında bunu önümüzdeki günlerde açıklayacağımız bir çalışmamız olabilir. Belki birkaç hafta sonra böyle bir çalışmayı açıklayabiliriz. Alışılmış dışında bir şey olsun istiyoruz. Dünyada uygulamaları var. Ama MB'nin bu adımı atmış olduğu bir süreçte bunları açıklamamız doğru olmaz" ifadelerini kullandı.

İSO: "Bedelini sanayi ödeyecek"

İSO YÖNETİM KURULU BAŞKANI ERDAL BAHÇIVAN, "MERKEZ BANKASI, DOĞRU ZAMANDA DOĞRU VE CESUR KARARLAR ALAMAMIŞTIR."

MERKEZ Bankası'nın dün gece yarısı aldığı faiz artırma kararını değerlendiren **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, doğru zamanda doğru ve cesur kararlar alınmadığını belirterek, "Merkez Bankası'nın bugün aldığı kararlarla bir güven ve itibar kaybına uğradığı görülüyor" dedi. **İSO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**'ın, Merkez Bankası kararlarına ilişkin değerlendirmesi şöyle: "Her zaman güvendiğimiz ve güvenimizi koru-

mak istediğimiz Merkez Bankası'nın, bir hafta içinde birbirinden son derece farklı kararlar almasını düşündürücü buluyoruz. Merkez Bankası'nın bugün aldığı kararlarla bir güven ve itibar kaybına uğradığı görülüyor. Merkez Bankası'nın doğru zamanda doğru işler yaparak, güvenini ve itibarını koruması gerektiğini hatırlatmak istiyoruz. Ekonomik gerçekler, doğru zamanda doğru ve cesur kararlar vermenin ne kadar önemli olduğunu bir kere daha göstermiştir.

TÜRKİYE ÜRETİMLE BÜYÜMELİ

Ekonomide bugün gelinen nokta, biz sanayicilerin her platformda söylediklerimizin ne kadar haklı gerçeklere dayandığını göstermektedir; sanayi, üretimi öne almayan bir büyüme modelinin sürdürülebilir olmadığı, alınan bu kararlarla ortaya çıkmıştır. İşte görüyoruz; son yıllarda ağırlıklı olarak dış borçlanmaya dayalı büyüdük. Cari açık verdik. Dış kaynak, yani döviz bitti. Döviz ihtiyacı doğru ve sorunlar başladı. Kısacası Türkiye'nin te-

mel sorunu; sanayi üretiminden kaynaklanan bir üretim modelinin oluşturulmasıdır. Türkiye, artık kaynağını sanayiden ve üretimden alan bir büyüme modeli ile ilgili yapısal reformları gerçekleştirme noktasındadır. **Ekonomi Servisi**

Faiz müdahalesi yetmedi

TCMB'NİN beklenenin üzerinde faiz artışına girmesinin ardından dolarda beklenen düşüş gerçekleşmedi gün içinde döviz 2,1735'e kadar gerilemişken tekrar 2,30'u aştı. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Para Politikası Kurulu (PPK), bir hafta vadeli repo ihale faiz oranını yüzde 4,50'den yüzde 10'a yükseltti. Gecelik faiz oranları; Merkez Bankası borçlanma faiz oranını yüzde 3,50'den yüzde 8'e, marjinal fonlama oranını yüzde 7,75'ten yüzde 12'ye ve açık piyasa işlemleri çerçevesinde piyasa yapıcısı bankalara repo işlemleri yoluyla tanınan borçlanma imkanı faiz oranını ise yüzde 6,75'ten yüzde 11,5'e çıkardı.

Kredi faizleri de artacak

GARANTİ Yatırım Stratejisti Tufan Cömert konuya ilişkin değerlendirmesinde, bankaların fonlama maliyetlerinde artacağını bu durumda mevduat ve kredi faizlerinde de artış meydana geleceğini belirtti. **İstanbul / aa**

DOLAR YENİDEN ÇIKIŞTA

Sert faiz artırımına rağmen dolarda istenen seviyeye yaklaşamadı. Faiz artırımının sonrasında 2,1735'e kadar gerileyen dolar gün içerisinde 2,30'u geçti.

Başbakan
Recep Tayyip
Erdoğan

Müdahale yetkim yok

BAŞBAKAN Recep Tayyip Erdoğan, kurdaki yükselişin ardından Merkez Bankasının yapacağı müdahaleye ilişkin, "Faizlerin artırılmasına her zaman olduğu gibi bugün de karşıyım, ama Merkez Bankasına müdahale yetkim yok. Tasarrufum altında, yetkim altında değil ve sorumluluğu da onlara aittir" dedi.

Büyümede yavaşlama riski

Maliye Bakanı
Mehmet Şimşek

MALİYE Bakanı Mehmet Şimşek, Türkiye'nin, kredibiliteyi devam ettirmemesi halinde büyümenin daha hızlı zayıflayacağını belirterek, son dönemdeki siyasi operasyonun getirdiği belirsizliğin, liranın değer kaybetmesi gibi bir süreçte büyümeye yönelik risklerinin çok daha büyük olduğunu söyledi. Büyümenin hızlı bir şekilde zayıflaması riskinin yüksek olduğunu

dile getiren Şimşek, küresel ekonomik düzen içerisinde doğru kararlar verilirse büyümeye yönelik risklerin sınırlanabileceğini kaydetti.

KISA VADELİ ÇÖZÜM

Cari açığa önemli bir daralma beklendiği dile getiren Şimşek, Türkiye'de iç talebin zayıfladığını, liradaki değer kaybının kısa vadeli de olsa re-

kabet gücünü arttıracaklarını ifade etti. Türkiye'nin son 3-4 yıldaki cari açığının olması gerekenin çok üstünde çıktığını ifade eden Şimşek, söz konusu gelişmeler ışığında belki yüzde 5'lerin altına düşecek bir cari açık süreciyle karşı karşıya olunabileceğini, bunun Türkiye açısından orta, uzun vadede olumlu yansıtacağına inandığını söyledi.

Carî açık faiz artırımını tetikledi

COMMERZBANK Gelişmekte olan Piyasalar Başekonomisti Tatha Ghose, faiz artırımını tetikleyen sebeplerden birinin Türkiye'nin cari açığının frenlenmemesinin olduğunu belirtti. Türkiye'de yüksek faiz oranlarının cari açığının finanse edilmesinde nasıl yardımcı olacağına ilişkin de görüşlerini paylaşan Ghose, "Türkiye'de cari açığın finansmanı birkaç yıldır büyük ölçüde sermaye girişleri ile sağlanıyor. Sermaye girişlerini ise ağırlıklı olarak yerel tahvil ve bazı hisse senetleri sağlıyor. Ancak bu her zaman bir bileşim değil. Cari açığın frenlenmesinde gelecek yıllarda pratik olarak yapısal bir değişiklik beklemiyoruz. Biz sadece, cari işlemler açığındaki boşluğun finanse edilmesi ve sermaye akışları için teşvikleri görmek istiyoruz. Bu hareket TL'ye daha sağlam bir zemin sağlanması için yeterli olacaktır." dedi. **İstanbul / aa**

ÜRETEEN TÜRKİYE'YE FAİZ DARBESİ

Faiz lobisinin doları yükselterek yaptığı şantaj başarılı oldu. Merkez Bankası'nın politika faizini tek seferde yüzde 4.5'ten yüzde 10'a çıkarması ekonomi hedeflerine darbe indirdi. Yükselen kurdan sonra bir de faiz maliyeti üreten kesimin sırtına bindi. Yüzde 4'lük büyüme ise hayal oldu.

DOLARIN ATEŞİ DÜŞMEDİ

▶ MB'nin Para Politikası Kurulu toplantısı yapacağını ilan ettiği Pazartesi günü 2,39'dan 2,26'ya kadar düşen dolar kuru, faiz artışından hemen sonra 2,17'ye geriledi. Ancak dün gün içinde dolara talep artınca, kur yeniden 2,32 seviyesine çıktı. Kurdaki yükselişin sürmesi Merkez'in beklentilerin üzerinde yaptığı faiz artışının gereksiz olduğunu ortaya koydu.

TİCARİ KREDİ FAİZLERİ ARTTI

▶ Karar faiz lobisini sevindirirken üretici ve vatandaşları şok etti. Fırsattan istifade eden bankalar ticari kredi faizlerini yüzde 20'ler seviyesine yükseltti. Değişken faizli konut kredisi kullanan tüketiciler ise iki kat artan faiz maliyetiyle mağdur oldu. İş dünyası, artan faiz maliyetleri nedeniyle büyümenin lokomotifi reel sektörün zorda kalmasından endişeli. 07

Bedeli reel sektör öder

■ İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği Başkanı **İsmail Güllü**:

Yüksek faiz ve döviz kurlarındaki oynaklığın bedelini reel sektör öder. ■ İstanbul Sanaayi Odası Başkanı **Erdal Bahçivan**: Doğru zamanda doğru ve cesur kararlar alınmadı.

■ TÜRKONFED Başkanı **Süleyman Onatça**: KOBİ'lerimizi zor günler bekliyor. Şimdi den iç talebin düşmesi riski ile karşı karşıya.

■ İHKİB Başkanı **Hikmet Tanrıverdi**: Yüksek faizin faturasını üretici işletmeler ödeyecek. Bugün geldiğimiz noktada finans piyasalarının istediği oldu. 07

HİKMET TANRIVERDİ

LOBİ KAZANDI HALK KAYBETTİ

Faiz lobisinin kur şantajına boyun eğerek politika faizini tek seferde 525 baz puan artıran Merkez Bankası, dövizin atesini düşürmedi. **Bankalar ticari kredi faizlerini yüzde 20'ye yükseltmeye hazırlanırken değişken faizle konut kredisi alan vatandaşların faiz maliyetleri iki kat arttı.** Kurdaki geçici yükseltili kılıcı hasara dönüştüren faiz kararının ağır maliyeti üreticilerin ve devletin sırtına binecek.

KARARI DOĞRU BULMUYORUZ

MÜSAD'tan yapılan yazılı açıklamada, "TL'deki değer kaybı ile MB üzerinde son günlerde artan faiz baskısını, elindeki alternatif araçlarla giderebileceğine yönelik görüşlerimizi belirtmiştik. MB'da farklı zamanlardaki açıklamalarımızda, alternatif

araçlar kullanılarak öncelikle kur üzerindeki baskının bertaraf edilebileceğini dile getirilmişti" denildi. Açıklamada "MB, faizlerin artırılmasını yönünde baskılara direnmemiştir. Kararı bu noktada doğru bulmadığımızı söyleyebiliriz" denildi.

KREDİ MALİYETİ ARTACAK

İstanbul Ticaret Borsası Başkanı Ali Kıpçak, "Merkez Bankası kararlığını bir kez daha net olarak gösterdi ve faiz önemli oranda arttı. Bu faiz artırım elbette reel sektörün kredi maliyetlerini artıracak, ama piyasalar da rahattı. Merkez

Bankası, bu kararın reel sektöre kredi maliyetleri olarak yansıtılacak yönüyle oluşturacağı maliyetleri, kurun 2,5 liraya bulmasından kaynaklanacak belirsizliğe ve moralsizliğe terah etti" dedi.

EKONOMİ SERVİSİ

Faiz lobisinin dolar kurunu 2,39 seviyesine yükseltmek suretiyle yaptığı faiz şantajı başlandı. Lobinin blofünü göremeyen Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) politika faizini dün akşam 525 baz puan artışla yüzde 4,50'den yüzde 10'a çıkardı. Orantısız artırım Faiz Lobisinin sevindirirken üreticileri, sanayicileri ve vatandaşları sok etti. Fırsattan istifade eden bankalar ise işletmeler için uyguladıkları ticari kredi faizlerini yüzde 20'ye yakın seviyelere yükseltti. Değişken faizli konut kredisi kullanan vatandaşlar ise iki kat artan faiz maliyeti nedeniyle mağdur oldu.

LOBİ BİLE ŞAŞIRDI

Merkez'in 525 baz puanlık faiz artırımını daha önce 300 baz puanlık artışa razı olacağını beyan eden faiz lobisi çevrelerini bile şaşırttı. Lobinin temsilcileri televizyonlarda yaptığı yorumlarda, "Biz kadar yüksek artış biz dahi beklemiyorduk. Merkez Bankası

bizim de önmüze geçti" şeklinde yorumladı.

ATEŞ DÜŞMEDİ

Çift haneye çıkan politika faiz oranı, döviz borcu olan özel şirketlerin dövizle olan talebini dindirmeye yetmedi. Merkez'in Para Politikası Kurulu toplantısı yapacağını ilan ettiği Pazartesi günü 2,39'dan 2,26'ya kadar düşen dolar kuru, faiz artışından hemen sonra 2,17'ye düştü. Ancak dün gün içinde dolar talebi artınca kur yeniden 2,32 seviyesine çıktı. Bu gelişme Merkez'in faiz kararının gereksiz olduğunu ortaya koydu.

ASYA VE AFRIKA ARTIRMADI

TCMB, politika faizini 7 ayda kademeli şekilde yüzde

6,50'den yüzde 10,50'ye çıkaran Brezilya Merkez Bankası'nın yaptığı artırım bir günde gerçekleşti. Türkiye'de bitüme büyük bir darbe vurdu. Öte yandan dün faiz kararlarını açıklayan gelişmekte olan ülkelerden Malezya ve Güney Afrika ise faiz lobisinin isteklerine boyun eğmedi. Malezya politika faizini yüzde 3'e sabit tutarken, Güney Afrika sadece 0,50 puanlık bir artışa gitti.

REEL SEKTÖRE DARBE

İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği (TİHİB) Yönetim Kurulu Başkanı İsmail Gülle, yüksek faizin ve döviz kurlarındaki oymaklığın bedelini reel sektörün ödediğini söyledi.

FATURA KÜÇÜK ESNAFA ÇIKTI

İHKB Başkanı Hilmet Tanrıverdi, "Yüksek faizin faturasını üretici işletmeler ödeyecek" yorumunda bulundu. ASKON Genel Başkanı Mustafa Koca, ekstra

yükü dikkat çekti ve "Piyasaların alevini söndürmesi beklenen bu çok kararların bu amaçla gerçekleştirilmesi ile birlikte inşallah yeniden geriye döndüğü programlanacaktır" dedi.

BEDELİNİ SANAYİ ÖDEYECEK

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı İdris İsteyiş, doğru zamanda doğru ve cesur kararlar alınmadığını belirtti. Gel-git yaşayan Merkez Bankası güven kaybına uğradı, alınan kararların bedelini sanayi ödeyecek. TÜRKONFED Başkanı Süleyman Onaç, "Büyümenin etkileneceği yeni dönemde KOBİ'lerimizi zor günler bekliyor" yorumunu yaptı.

İŞ DÜNYASI ZARAR GÖRÜR

Kayseri Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Mahmut Hüçyılmaz, "Merkez Bankası, enflasyonun belli bir oranda kalmasına önem veren ve bu döviz politikaları uygulayan kurum olmasından dolayı almış olduğu kararlarla döviz kurunun dahada yükselmesini önleme ve dolayısıyla enflasyona daha fazla etkisi olmaması yönünde bir gayret içinde olmuştur" dedi. Hüçyılmaz, "Karar en fazla iş dünyasına zarar verecek" yorumunu yaptı.

BREZİLYA ARTIRDI, KURU DURDURAMADI

Geçen yıl Haziran ve Temmuz aylarında Türkiye'deki Gezi olaylarına paralel olayların yaşandığı Brezilya'da Merkez Bankası faiz oranlarını geçen 7 ayda kademeli olarak yüzde 6,50'den yüzde 10,50'ye yükseltti. Ancak bu faiz artışı Brezilya para birimi Real'in dolar karşısında değer kaybı/betmesini önlemedi. Mayıs 2013'ta 2,02 seviyesinde olan Dolar/Real kuru Haziran'da 2,25'e, Eylül'de 2,39'a, 26 Ocak'ta ise 2,43'e yükseldi. Brezilya'nın kurun yükselişine çare olmayan 5 puanlık faiz artışının, TCMB tarafından bir günde hayata geçirilmesi hatalardan ders alınmadığını gösterdi.

TEK SEFERDE 5,25'LİK FAİZ ARTIŞI

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Para Politikası Kurulu önceli gece yaptığı toplantının ardından aldığı kararları açıkladı. Karara göre bir hafta vadeli repo ihale faiz oranını yüzde 4,50'den yüzde 10'a yükseltti. Merkez Bankası borçlanma faiz oranını yüzde 3,50'den yüzde 8'e, marjinal fonlama oranını yüzde 7,75'ten yüzde 12'ye ve açık piyasa işlemleri çerçevesinde piyasa yapıcısı bankalara repo işlemleri yoluyla tanınan borçlanma imkanı faiz oranını ise yüzde 6,75'ten yüzde 11,5'e çıkardı.

Şimşek: Cari açıkta daralma bekliyorum

Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, NTV ile CNBC-e ortak yayınında sorulara cevapladı. Merkez Bankasının faiz artırımını karar ile ilgili soru üzerine Şimşek, prensip olarak Merkez Bankası kararları üzerinde yorum yapmak istemediğini, Bankanın bağımsız bir kurum olduğunu ve kredibilitesinin çok önemli olduğunu söyledi. "Merkez Bankası bu karar vermiş eminim en doğru karardır" diyen Şimşek, herkesin Türkiye için en doğrusunu yapmaya çalıştığını ifade etti.

Cari açıkta önemli bir daralma beklendiğini dile getiren Şimşek, Türkiye'de iç talebin zayıfladığını, liradaki değer kaybının kısa vadeli de olsa rekabet gücünü artıracaklarını ifade etti. Türkiye'nin son 3-4 yıldaki cari açığının olması gereken çok üstünde çıktığını ifade eden Şimşek, söz konusu gelişmeler ışığında belki yüzde 5'lerin altına düşecek bir cari açık süreciyle karşı karşıya olunabileceğini, bunun Türkiye açısından orta, uzun vadede olumlu yansıtacağına inanıldığını söyledi.

LONDRA MUTLU OLDU

DOĞRU VE GEÇİKMİŞ BİR KARAR

Merkez'in kararı Londra merkezli yabancı ekonomistler tarafından olumlu karşılandı. Standardbank Gelişen Piyasalar Baskonomisti Timothy Ash, "İyi ve uzun zamandır gecikmiş bir karar" olarak nitelendirdiği artırım hamlesiyle ilgili "Merkez Bankası doğru olanı yaptı. Başarı'yı tebrik ediyorum" dedi.

BÜYÜK BİR BOSLUK DOLDU

Commerzbank Gelişmekte Olan Piyasalar Baskonomisti Tatha Ghose gelecek dönem Merkez Bankası fonlamanın temel olarak marjinal fonlama oranı yerine bir hafta vadeli repo faiz oranından sağlanacağını anmsatarak, kararın büyük bir boşluğu doldurduğunu söyledi.

GÜVENİLİRLİĞİNİ YENİDEN KAZANDIRDI

Capital Economics Gelişmekte Olan Piyasalar Baskonomisti Neil Shearing, "TCMB kaybettirdiği güvenliliğini geri kazanıyor ve para politikasındaki güvenilirliğini iyileştirme ve finansal piyasaların istikrarlı getirme konusunda mesafe kat edecek" dedi. TCMB'nin faiz artırım kararıyla para politikasındaki güvenilirliği iyileştireceğini belirtti.

Malezya dik durdu

Malezya Merkez Bankası, politika faizini değiştirmeyerek yüzde 3'e sabit bıraktı. Malezya Merkez Bankasının resmi internet sitesinden yaptığı açıklamada, küresel ekonominin ilimli bir şekilde toparlanmaya devam ettiği belirtilerek, politika faizinin yüzde 3 düzeyinde korunduğu kaydedildi. Açıklamada, büyük gelişmiş ekonomilerde

iyileşme sinyallerinin belirgin bir şekilde ortaya çıktığı, bazı ekonomilerdeki iç talep büyümesinin ilimli işaretler göstermesine rağmen, Asya ekonomilerinin istikrarlı büyümeyle deneyimlemeye devam ettiği aktarıldı. Açıklamada, "Malezya için göstergeler, 2013 yılının son çeyreğinde ekonominin istikrarlı performans gösterdiğine işaret ediyor" yorumu yapıldı.

Erdoğan'a faiz tokadı

Başbakan'ın baskıladığı faiz, dolar fırlayınca MB kararıyla yüzde 7.75'ten 12'ye çıkarıldı

POLİTİKASI İFLAS ETTİ

MB'NİN şok faiz kararı ile Erdoğan Hükümeti'nin sanal faiz lobisine karşı yürüttüğü, düşük faiz politikası iflas etti. Dolardaki düşüş ise sınırlı kaldı. Erdoğan Hükümeti'ne güvensizlik sonucu, dolar gün içinde yeniden 2.28 düzeyine çıktı. Avro ise 3,11 TL'yi gördü. MB'nin 'Yüksek faiz kararı'nın piyasayı nasıl etkilediği belirsiz. **► 5'TE**

Faiz politikası iflas etti

Merkez Bankası'nın (MB) şok faiz kararı ile Erdoğan Hükümeti'nin düşük faiz politikası iflas etti. MB'nin faizleri 4-5,5 puan arttırması bile dövizin ateşini düşürmeye yetmedi. Fazilerin arttırılmasının ardından Dolar ve Avro'da küçük çaplı düşüşler görülürken, dolar gün içinde yeniden 2.28 TL, Avro ise 3,11 TL düzeyine çıktı

MERKEZ Bankası doların tarihi rekor seviyelerine çıkmasının ardından yaptığı olağanüstü Para Politikaları Kurulu (PPK) toplantısında faiz oranlarında radikal artışa gitti. Merkez Bankası'nın önceki gece 00.00'da açıklanan kararına göre gecelik borç verme faizi yüzde 7,75'ten yüzde 12'ye, borç alma faizi yüzde 3,5'ten yüzde 8'e, bankalara repo işlemleri yoluyla tanıyan borçlanma faiz oranı da yüzde 6,75'ten yüzde 11,5'e, bir hafta vadeli repo ihale faizi ise yüzde 4,5'ten yüzde 10'a yükseltildi. Merkez Bankası'nın faizleri 4-5,5 puan arttırması bile dövizin ateşini düşürmeye yetmedi. Fazilerin arttırılmasının ardından Dolar ve Avro'da küçük çaplı düşüşler görülürken, dolar gün içinde yeniden 2.28 TL, Avro ise 3,11 TL düzeyine çıktı

TEK FAİZ YÜZDE 10

Merkez Bankası önümüzdeki dönemde, Merkez Bankası fonlamasının, temel olarak marjinal fonlama oranı yerine yüzde 4,5'ten yüzde 10'a çıkarılan bir hafta vadeli repo faiz oranından sağlanacağını da açıkladı. Yani yüzde 7,75'ten yüzde 12'e çıkarılan faiz oranı olan borç verme faiz oranı değil, bir hafta vadeli repo ihale faiz oranı yüzde 10 kullanılacak.

SIKI DURUŞ SÜRDÜRÜLECEK

Merkez Bankası Para Politikaları Kurulu toplantısında alınan kararlarda dikkat çeken bazı noktalar şöyle:

■ Son dönemlerde iç ve dış piyasalarda risk algılamasının olumsuz etkileyen gelişmeler yaşanmaktadır. Bu süreçte Türk lirasında belirgin bir değer kaybı ve risk priminde kayda değer bir artış gözlenmiştir.

■ Bu çerçevede Kurul, fiyat istikrarını sağlamak amacıyla güçlü bir parasal sıkılaştırma yapmaya ve operasyonel çerçeveyi sadeleştirmeye karar vermiştir.

■ Enflasyon görünümünde belirgin bir iyileşme sağlanana kadar para politikasındaki sıkı duruş sürdürülecektir.

■ Bu duruş altında enflasyonun 2015 yılının ortaları itibarıyla yüzde 5 düzeyine ulaşacağı öngörülmektedir.

SON DEĞİŞİKLİK 20 AĞUSTOSTAYDI

Merkez Bankası, yüzde 7,75 olan gecelik borç verme faizini en son 20 Ağustos 2013 tarihli PPK toplantısında 50 baz puan arttırarak yüzde 7,25'ten yüzde 7,75'e çıkarmış, politika faizinde ve borçlanma faizinde ise herhangi bir değişiklik yapmamıştı. Borç verme faizi 2013 yılında 4'ü indirim ve 3'ü arttırım olmak üzere 7 defa değiştirilmişti.

'Merkez 'orantısız güç' kullandı'

TÜRKİYE

Genç İşadamları Derneği Başkanı Ali Yücelen, "Merkez Bankası 'orantısız' güçten fazlasını kullandı" değerlendirmesini yaptı. Yücelen, "Merkez Bankası dövizle müdahale etme konusunda geç kaldı. Bunun acısı reel sektörden çıkacaktır. Hayattan bir örnek vermek gerekirse Merkez Bankası bir sahilde oturuyor ve elinde oltu var. Fakat bu oltayı hiç kullanmıyor. Daha sonra aç kalınca denize dinamit atıyor. İşte faiz arttırım kararını böyle yorumlamak gerekir" diye konuştu.

'Büyüme oranları düşecek'

CHP İstanbul Milletvekili Müslim Sarı, faiz yükseltilmesinin maliyetlerinin olacağını belirterek, "Faiz oranları yükselince talep kısılır, büyüme düşer. Merkez Bankası'nın bu faizinin önce kredi faizlerine oradan da toplam talebe maliyeti olacak. Türkiye ekonomisinin büyüme oranları düşecek. Sıfır ile üç arasında bir büyümeye Türkiye birkaç yıl razı olmak zorundadır. Bu da Türkiye için bir krizdir. Çünkü yüzde 5'in altındaki her büyüme Türkiye gibi ülkelerde işsizlik yaratır" dedi.

'Merkez Bankası itibar kaybına uğradı'

İSTANBUL Sanayi Odası Başkanı Erdal Bahçivan Merkez'in hamlesiyle ilgili olarak, "Her zaman güvendiğimiz ve güvenimizi korumak istediğimiz Merkez Bankası'nın bir hafta içinde birbirinden son derece farklı kararlar almasını düşündürücü buluyoruz. Merkez Bankası'nın bugün aldığı kararlarla bir güven ve itibar kaybına uğradığı görülüyor" dedi.

'KOBİ'ler olumsuz etkilenecek'

KOBİDER Başkanı Nurettin Özgeç, Merkez Bankası'nın faiz kararının piyasaya olumsuz yansımalarını belirterek, "Doların ateşi bu şekilde alınmaz. Ciddi bir şekilde artan faiz önemli. KOBİ'ler bu durumdan olumsuz etkilenecek. Reel sektörü son derece olumsuz günler bekliyor" diye konuştu.

'Kredi faizleri 1-1,5 puan artacak'

EKONOMİSTLER tüketicileri yakından ilgilendiren bu kararın kredi ve mevduat faizlerine etkisinin sınırlı olacağını belirtiyorlar. Piyasanın yüzde 8-9 civarında fonlamayı faiz oranlarına yansıttığını belirten ekonomistler, politika faizinin yüzde 10'a çıkmasının kredi ve mevduatlarda 1-1,5 puan artış yaratacağını söylediler. Ekonomist Uğur Gürses piyasanın Merkez Bankası'nın bir önceki kararında yer alan ek parasal sıkılaştırma günlerinde uyguladığı yüzde 9 faizini fiyatladığını belirterek, "Merkez Bankası ağırlıklı olarak yüzde 10 olan 1 haftalık repo faizinden fonlama yapılacağını açıkladı. Ayrıca tüketici kredi faizleri de son Merkez Bankası verilerinde yükselmişti. Piyasalar yüzde 9'luk faizi fiyatlıyordu. Fonlamada yüzde 1-1,5 artış, kredi ve mevduat faizlerine de 1-1,5 puanlık artışa yol açacak" dedi.

'Doların düşmesini beklemiyorum'

DOLARIN kalbinin attığı Kapalıçarşı'da ise dolarda uzun vadede bir düşüş beklenmiyor. Kapalıçarşı Esnaf Derneği Başkanı Hasan Fırat, "Dolarda son günlerde ani bir yükseliş oldu. 2 lira 40 kuruşun sınırına dayandı dolar. Fakat ben doların ciddi anlamda düşmesini beklemiyorum. Çünkü karardan sonra çok inmeyecektir dolar. Bu yaşadığımız daha doğum sancısı bile değil. Eğer dolar 2 lira 40 kuruşa yaklaşırsa, kısa zaman içerisinde 2 lira 50 kuruşu da görecektir" diye konuştu.

'Yatırımcı kaygıları giderilmiştir'

MALİYE Bakanı Mehmet Şimşek, Merkez Bankası'nın faiz arttırım kararı ile ilgili, "Merkez Bankası bu kararı vermiş eminim en doğru karardır. Ben inanıyorum ki yatırımcı kaygıları önemli ölçüde giderilmiştir" dedi.

Merkez Bankası Para Politikası Kurulu, tüm faiz kalemlerinde artış yaparak 425 baz puanından 550'ye çıkardı. Ancak bankada 775'e olan gelecek borç verme faizi yerine politika faizi üzerinden hamle yapmayı tercih etti. Zira borç verme sadece 255 baz puan artarken politika faizi 4,5'ten 10'a yükseldi. FOTOGRAF: ZAMAN, ALI GÜNAL

İş dünyası ne dedi? >>>

KOBİ'leri zor günler bekliyor
TÜRKİYE İHRACATÇILAR BİRLİĞİ BAŞKANI SÜLEYMAN ONATCA: FED'in varlık artırımını azaltma politikası tüm dünyada faiz oranlarında artışı zorunlu kıldı gibi Türkiye'de de zorunlu kılacaktır. Ancak bu çapta bir faiz artırımının ikinci nedeni siyasi tansiyonun yükselmesi. Eğer Türkiye 17 Aralık sürecini daha iyi yönetebilmiş olsaydı, bugün daha düşük bir faiz artırımını yeterli olabilirdi... Politika faizi oranının iki kattan fazla artırılması, mutlaka büyümeyi olumsuz etkileyecek. TL'deki istikrarsızlık, maliyet hesabı yapmayı olanaksız kılan ortamda üretimi zaten sıkıntılı hale getirmişti... Büyümenin etkileyeceği yeni dönemde KOBİ'leri zor günler bekliyor. Küresel konjonktürdeki sıkıntılı ortamı ihracatı olumsuz etkileyeceği bu dönemde KOBİ'ler için talebin düşmesi riski ile karşı karşıya.

Kurlardaki dalgalanma 6 ay sürebilir
TÜRKİYE İHRACATÇILAR MECLİSİ BAŞKANI MEHMET BÜYÜKESİ: Merkez Bankası'nın yaptığı faiz artırımını, kurlarda denge ve istikrar sağlanmasını umut ediyoruz. Ancak FED'in parasal genişlemeyi bitirme konusunda adımlar atmaya birlikte, başta tüm gelişmekte olan ülkeler olmak üzere tüm dünyada önemli etkiler yaşanmaya başladı. Bunun sonucunda da gelişmekte olan ülke paralarının değer kaybettiğini gözlemledik. Geldiğimiz noktada Merkez Bankası'nın faiz artırımını karan almasının kaçınılmaz olduğu ortaya çıktı. Kurlardaki dalgalanma 6 ay daha sürebilir.

Ekonomik büyümeyi olumsuz etkiler
İSTANBUL SANAYİ ODASI BAŞKANI ERDAL BÜYÜKÇİ: Belki bu kararlar, reel sektör açısından bir fiyat istikrarı sağlayacaktır. Fakat Türkiye reel ekonomisi, kesinlikle yılın ilk döneminde sanayi büyümesinden, üretim büyümesinden, istihdam büyümesinden ve yatırım büyümesinden fedakarlık yaparacak bir dönemi götürecektir. Bu da Türkiye ekonomisinin bu yılı büyümesine talele negatif etki yapacaktır... Ekonomide bugün gelinen noktada, biz sanayicilerin her platformda söylediklerimizden ne kadar haklı gerekçelere dayandığımızı göstermek. Sanayii, üretimi öne alan bir büyüme modelinin sürdürülebilir olmadığı, alınan bu kararlarla ortaya çıkmıştır.

Hükümet, üretici firmaları korumalı
İTİBİB BAŞKANI HİKMET TANIRVERDİ: Bugün geldiğimiz noktada finans piyasalarından istediği oldu. Ancak bugün de yaraya ne kadar merhem olacağı belli değil... Bu sene zor geçecek. Merkez Bankası 1 hafta önce yani 21 Ocak'ta yaptığı toplantıda müdahale bulunsaydı Türkiye ekonomisinin olduğu fatura bu kadar ağır olmazdı. Faiz oranları beklentilerin çok üzerinde yükseldi. Merkez Bankası'nın faizi 10-12 olursa KOBİ'lerin kullandığı faiz 20'nin üzerinde olur. Bir yandan yüksek faiz, öte yandan yüksek kur reel sektörde ciddi sıkıntıya sokacak. Hükümetten özellikle üretici firmaları koruyacak kararları alınmasını bekliyoruz.

İhracat hedeflerini tutturmak zor
İSTANBUL TEKSTİL VE HAMMADDELERİ İHRACATÇILARI BİRLİĞİ BAŞKANI ERKAN GÜRAL: Merkez Bankası'nın reel kesim için daha cesur kararlar almaması gerekiyor. Gelinen noktada, hem yüksek faizin hem de döviz kurlarındaki oynaklığın bedelini reel kesim ödüyor. Mevcut şartlarda orta vadede ihracat hedeflerini tutturmak, artık büyük sorun olur. Merkez Bankası başkanının, uzun süre başta altında tuttuğu TL'ye, en ufak kurlağın kontrolsüz şekilde artış getirdiği ve kazandıran politikasının vazgeçmesi gerekiyor. Her sene enflasyon oranında kur artışı yaşanması gerekiyor ki, kurlarda büyük ölçüde oynama olmasın, TL'nin imajı zedelemesin ve büyüme hedefleri değişmesin.

Dövizle borçlanmış şirketler için önemli
TÜRKİYE GENÇ İŞADAMLARI KONFEDERASYONU (TÜGİK) BAŞKANI ERKAN GÜRAL: Merkez Bankası'nın kararı TL'yi korumanın yanı sıra bilhassa dövizle borçlanmış şirketler için önemli bir adım. İstikrarın sürmesini için TL'nin de güçlü olması gerekiyor. Ancak son haftalarda kurlarda yaşanan ani değişimler, TL'ye olumsuz yansıyor... Güçlü Türk ekonomisi için öncelikle Türk Lirası'nın güçlü olması gerekmektedir. MB'nin zorunlu faiz artırımını, TL'yi güdendirecek, bu da piyasalarda, dolaysıyla Türk ekonomisine olumlu yansıyacaktır. Faiz artırımını kısa vadede bazı olumsuz etkileri mutlaka olacaktır. Ancak uzun vadede çok daha büyük risklerin önüne geçeceği ortada.

Kurdaki hızlı iniş çıkış engellenmeli
TÜRKİYE GİYİM SANAYİCİLERİ DERNEĞİ (TGSD) BAŞKANI CEM NERİNGİ: Merkez Bankası'nın, dövizin boylesine hızlı iniş çıkışlarını engellemeğe düzensiz ve ince ayarlarla ihtiyaçtan ötürü önümüzde farkına vardığını umut ediyoruz. Dernek kalan 1 ay içinde tirajın satan her giyim ihracatçısını fiyat yavaş yavaş düşürme ciddi zarar ettirir demektir. Zaten global rekabet ortamında son derece düşük kârlılıkla çalışan ihracatçıların kazançları da kur belirsizliğine göre, kaybeden Türkiye olur. Kurdaki yüksek oranlı iniş çıkışlar, sırasıyla ihracatçıya da ithalata da zarar verir.

Merkez, geç de olsa yapması gerekeni yaptı

Merkez Bankası'nın önceki gece faizde yaptığı şok artış, döviz kurlarındaki ateşi düşürecek. Ancak gene de ülkedeki siyasi istikrarsızlığın dikkate alınması gerekiyor. Liranın değer kaybetmesinden faiz salihinin kullanılmasını daha tercih edilebilir sonuçlara yol açacak.

SEYFETTİN GÜRSEL*
Haftalardır Merkez Bankası'nın neden

mutlaka faiz oranını artırmaması gerektiğini açıklamaya çalıştım. Döviz kurlarındaki dalgalanma ve dolardaki hızlı artışı en önemli sebeplerinden biri de hiç kuşkusuz son dönemde gündemi meşgul etmekte olan siyasi kriz. Merkez Bankası'nın ola müdahale etmesi gerekiyordu. Çünkü ilk başta uygulamak istediğimiz 'bekle ve gör' politikası hem Merkez Bankası'nın bağımsızlığına hem de lirada daha derin gerileme ihtimaline karşın endişelere sebep oldu. Geçen hafta Para Politikası Kurulu'nda sonrasındaki Merkez Bankası'nın aldığı kararlar ekonomi aktörlerini tatmin etmedi. Bir hafta sonra açıklanan PPK sert bir faiz artırımına gitti. Bu kararını ne anlamla geldiği ve uygulamasına ilişkin açıklamalara geçmeden önce, cevaplandırılması gereken soru şu: Merkez Bankası neden bu karar bir hafta önce almadı? Öncelikle geçtiğimiz salı günü açıklanan enflasyon raporu açıkça gösterdi ki Türkiye, diğer gelişmekte olan ülkelere kıyasla anlamda ayrılmaya başladı. Gerçekten de Türkiye'nin CDS'ı (Türkiye Risk Primi) ve aynı zamanda Türk Lirası'ndaki değer kaybı Brezilya, Güney Afrika ve Endonezya'dakinden daha yüksek oldu. Uzun süre faiz koridorunun uç noktasında 7,75'te sabit tutulan Hazine bono faizi birden yüzde 11'e yükseldi. Sadece bu bile para politikalarının tek basına marketlerin ihtiyaç duyduğu fiyatlanmaya karar veremediğini gösteriyor. Baska bir deyişle aslında Merkez Bankası'nın faiz oranlarını artırmaya için kurulu ikna edecek kadar veri halihazırda ortadaydı.

Merkez Bankası'nın faiz salihini kullanarak piyasaları rahatlama ve dolardaki artışı düşürme fırsatını kaçırmaması, daha derin endişelere sebebiyet verdi. Bu endişeler, Merkez Bankası'nın tek başına bağımsız hareket edemediği ve politik baskılardan bağımsız olmadığı anlamına geliyor. O sebeple ne oldu bir haftada? Ekonomiden sorumlu Başbakan Yardımcısı Ali Babacan, Merkez Bankası'nın bağımsız hareket etmesinin ne kadar önemli olduğunu ve liradaki değer kaybının devam etmesi halinde daha sert bir şekilde müdahale etme zorunluluğunun doğduğunu söyleyerek, Bakanlar ve Başbakan'ın söylemlerini yumuşatmaya çalıştı. Babacan, Merkez Bankası'nın raketlerine müdahalenin kesinlikle hatalı olduğunu söylemişti. Umarım Babacan'ın bu söyledikleri dikkate alınır ve dinlenir. Sanırım Babacan en nihayetinde dinlendi, ancak biraz geçmeden sonra. Ama bu hükümet kanalıyla hararetle tartışmalarına konularından biri olan para politikaları ve döviz kurlarındaki artışa ilişkin tartışmaların sonlandırıldığı anlamına da geliyor. Salı akşamı PPK olağanüstü toplantısı önce İnan'a gitmek üzere olan Başbakan Tayyip Erdoğan'ın çok kritik bir açıklamaya geldi. PPK toplantısı ve faiz oranının artırılıp artırılmayacağına ilişkin soru üzerine Babacan, Merkez Bankası'nın bağımsızlığını altını çizerek kendi kararını kendisinin vermesi gerek-

tiğini vurguladı. Buna rağmen kendisinin kişisel olarak faiz artırımına karşı olduğunu söylemesine de engel olmadı: "Merkez Bankası verdiği kararların sonuçlarından sorumlu olacaktır." Sonucu biliyoruz. PPK kurulu tüm faiz kalemlerinde artış yaparak 425 baz puanından 550'ye çıkardı. İlk bakıldığında verilen kararların çok sert ve ciddi bir artış olarak görüldüğü söylenebilir. Ancak şeytan ayrıntıda gizlidir. Merkez Bankası 7,75'e olan gelecek borç verme faizi yerine politika faizi üzerinden hamle yapmayı tercih etti. Zira borç verme sadece 255 baz puan artarken politika faizi 4,5'ten 10'a yükseldi. Sımdı bu noktada cevaplanmasını gereken iki soru var. Merkez Bankası'nın müdahalesi döviz kurlarının ateşini düşürmeye yetecek mi? Evet bu müdahale döviz kurlarındaki ateşi düşürecek, ancak gene de ülkedeki siyasi istikrarsızlığın da dikkate alınması gerek. İkinci soru ise faiz salihinin kullanılması olmasının sonucunda Türkiye ekonomisinin sonucunda ne olacak? Bence liradaki değer kaybının devam etmesinin sonuçları daha kötü olacaktır.

(* Prof. Dr., Bahçeşehir Üniversitesi Öğretim Üyesi

Merkez'in faiz artırımını, beklenenin çok ötesinde geldi

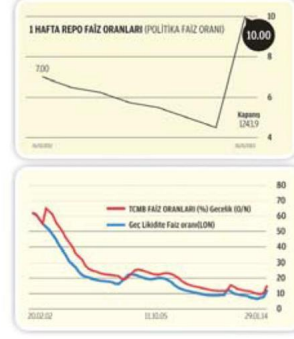
MURAT YÜLEK

Merkez Bankası'nın faiz artırımını piyasaların ortalamaya beklentisinin, hatta isteginin ötesinde geldi. Bu kararın sebepleri ne olabilir? Merkez Bankası önceki hafta yaptığı Para Piyasası Kurulu toplantısında faizleri değiştirmeyi seçmişti. Bunun ardından TL-dolar paritesi yükselmeye devam etti. Bu yükselme sermaye çıkışından çok iç piyasadaki dolar talebinden kaynaklandı. Bu talebin de spekülasyonla arttığına dair görüşler de TL'nin kaymaya devam edeceği beklentilerinden ortaya çıktı. Söylenebilir. Buna özellikle şirketlerin kesiminden pozisyon kayması veya yabancı para temelli vadeli yükümlülüklerinden dolayı baskılandığına dair görüşler de eklemek gerekiyor. Merkez Bankası salı gecesi yaptığı toplantıda faizleri beklenenin ötesine yükseltesinin en önemli açıklaması spekülasyonla hareketi kesmek ve yüksek seviyelerden dolara geçeni cezalandırmak olabilir. 2,30-2,40'lardan dolara geçenlerin gördüğü zarar özellikle yakın gelecekte spekülasyonla hareketi temayül edenleri engelleyecektir. Bununla birlikte, özellikle dolar yükümlülükleri olan şirketler daha rahat bir nefes aldı. Kararın etkileri nedir? Yükselen politika faizleri hızla kredi faizlerine yansayacak. Bu özellikle tüketici kredileri üzerinden iç talebi yavaşlatacak ve büyüme üzerinde menfi, cari açık üzerinde mışpet etki yapacak. Öte yandan, şirketler kesiminin TL kredilerdeki yükleri artacak ve bu da şirketler üzerinde kurların yükselmesinden doğan yükü ilave olarak gelecek. Merkez Bankası bundan sonra ne yapar? Muhtemelen mart sonuna kadar iç ve dış gelişmeleri takip edecek. Eğer konjonktürel düzeltme görürse kademeli olarak politika faizlerindeki artışı bir bölümlü geri alacak. Düzeltme görmezse Türkiye bu yıl yüksek faizlerle geçirecek.

Bakan Şimşek: Faiz kararı büyümeye çok olumsuz yansımaz

Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, Merkez Bankası'nın (TCMB) aldığı faiz artırım kararının büyümeye çok olumsuz yansımaz olduğunu düşündüğünü ve büyüme konusunda revizyon için erken olduğunu söyledi. CNBC-e/NTV'nin canlı yayınında sorularını yanıtlayan Şimşek, "Büyümeyle ilişkin aşağı yönlü riskler var. Son dönemdeki siyasi gelişmeler, devam eden siyasi gerginlik ve parasal sıkılaştırma etkisiyle büyüme yavaşlayacak, açık konuşayım." dedi. Yaşanan gelişmelerin etkisiyle iç talebin biraz yavaşlayacağı, ancak bölgedeki gelişmelerden dolayı dış talebin artacağına kaydeden Şimşek, dengeli bir büyüme yoluna girileceğini kaydetti. Büyümede aşağı yönlü riskler bulunsa da, revizyon için erken olduğunu ifade eden Şimşek, "Türkiye'de marttan sonra öngörülebilirlik artacaktır. Tüketicileri ve yatırımcıların kararlarına olumlu yansımaz. Türk Lirası'ndaki bir miktar değer kaybı iç talebe etki edecektir. Henüz çok erken, mart sonrasında masaya yatırılabilir. Belki iç talepteki kınılmayı dış talepteki artış dengeleyebilir." dedi. Hükümet, bu yıl ithiyatı olarak yüzde 4'lük bir büyüme tahmininde bulunuyor. Preisp olarak Merkez Bankası'nın kararlarıyla ilgili yorum yapmadığını ve Merkez Bankası'nın bağımsız olduğunu kaydeden Şimşek, "Burada önemli olan şey, Merkez Bankası'nın kredibilitesi. Küresel ekonomide oldukça sıkıntılı günlerin yaşandığı bir dönemde Merkez Bankası'nın kredibilitesi. Küresel ekonomide oldukça sıkıntılı günlerin yaşandığı bir dönemde Merkez Bankası'nın kararları hakkında yorum yapmıyorum. Ancak Merkez Bankası da herkes gibi ülkenin yararına kararlar alıyor... İnşayınom ki yatırımcıların kaygılan önemli ölçüde giderildi." değerlendirmesinde bulundu. Şimşek, son kararla kurdaki hızlı geri dönüş olduğunu belirterek, bunun da kredibilite kazanılmasının göstergesi olduğunu söyledi. Türkiye'de kredi-

bilite sürdürülmezse, büyümenin ciddi anlamda ivme kaybedeceğini vurgulayan Şimşek, "Son dönemdeki siyasi gelişmeler, kurun değer kaybetmesi gibi gelişmelerin olduğu bir dönemde büyümeyle dair riskler daha yüksek. Küresel ekonomik risklere yönelik doğru kararlar vererek, daha iyi bir konumda olabiliriz." diye konuştu. Şimşek, iç talebin yavaşlamasının cari açığa önemli bir daralma yaratacağına, uzun vadede olumsuz etkisinin olacağına da vurgu yaparak, "Cari açığın GSYH'ye oranının yüzde 5'lerin altına düşürülmesi bir sürece girmiş olabiliriz." dedi. TL'deki değer kaybının dış dengeye yansımalarının olacağını vurgulayan Şimşek, son gelişmelerin büyüme yansımalarının sınırlı kalacağını; 2014 yılında hedeflerinin gerçekleştiğini ifade etti. **EKONOMİ SERVİSİ**